



VLAAMS NATIONAAL



WEEKBLAD



VRIJDAG 8 NOVEMBER '91

36^e JAARGANG • NR.45 • 33 fr.

IÈMAND MOET Z'N NEK UITSTEKEN

VU
VLAAMSE VRIJE
DEMOKRATEN

MAANDAG 11 NOVEMBER

VERKIEZINGSKONGRES

GENT - ICC - 14 UUR

VRAAG DE GRATIS POCKET !

Op 29 september stapte de VU Vlaamse Vrije Demokraten uit de regering. Een stap die ons toelaat straks een reuzestap voorwaarts te zetten ...naar een toekomst waarin Vlamingen en Walen voor zichzelf kunnen beslissen. De stap ook naar een propere politiek, zonder gesjoemel. Een politiek waarin vrede en "vrijheid voor Vlaanderen en

de Vlamingen" centraal staan. Hoe de Vlaamse Vrije Demokraten die toekomst concreet zien, staat bondig, maar duidelijk beschreven in het boekje "De Vlaamse Vrije Demokraat". Een kordaat pleidooi voor een zuivere, niet door politieke machtsstructuren beheerste democratie ! U kunt het gratis aanvragen.



BEL HET GRATIS GROENE NUMMER: 11 31 83

of zend onderstaande antwoordstrook terug. Doën. Zo kunt u juister beslissen op zondag 24 november !



ZEND MIJ PER OMGAANDE

- ☐ een gratis exemplaar van "De Vlaamse Vrije Demokraat"
- ☐ een gratis maandabonnement op "Wij", het kritische VU-weekblad

NAAM:

ADRES:

POSTNR: GEMEENTE:

Terugzenden in een als brief gefrankeerde omslag naar:
VU Vlaamse Vrije Demokraten, Barrikadenplein 12, 1000 Brussel.

EEN STEM VOOR EEN PROGRAMMA

ZONDAG 24 november nadert met rasse schreden. De debatten op radio en TV, in universiteitsaula, in kulturele centra en... aan de café-togen stapelen zich op. Peilingen naar alles en nog wat scherpen de zenuwachtigheid aan, maar de kandidaten blijven ons vanuit tuintjes en weiden toelachen. Sommigen van hen gingen door de eerste herfststormen ter ziele, maar niet getreurd: trouwe militanten hijsen ze vlug weer overeind.

Door het kandidaten-bos zijn de bomen van de boodschap haast niet meer te zien. Specialisten ontrafelen affiches en slogans van de diverse partijen en komen tot de vaststelling dat de klisjees aan de macht zijn, de boodschappen onderling verwisselbaar en dat het met de persoonlijke mededelingen zonodig nog kwalijker is gesteld. Er zal wel iets van aan zijn.

Hoe de slogans door de kiezer worden beoordeeld is niet te achterhalen en is wellicht ook bijkomstig, het ultieme verdikt valt in het stemhokje.

Dé vraag is of de keuze niet reeds is gemaakt, de honderden kilo's papier langs de straat, in de brievenbus en het gekibbel in de debatten ten spijt. Misschien is het wel allemaal boter aan de galg...

Als de *VU Vrije Vlaamse Demokraten* in haar boodschap inhaakt op de recente politieke gebeurtenissen dan trekt zij daarmee een lijn door die zij reeds eerder heeft getrokken. De partij komt uit voor wat zij staat, zij draagt het handelsmerk van haar bestaan. Dat heeft zij getoond toen zij de beslissing nam aan de regering van Martens 8 deel te nemen. Met de aanzuivering van het begrotingstekort en de staatshervorming voor ogen heeft zij deze moeilijke stap gezet. Haar bedoeling was de grenzen van het zelfbestuur merkbaar te verleggen en daar is zij ook gedeeltelijk in geslaagd.

Maar de partij is ook trouw gebleven aan zichzelf toen zij eind september j.l. de beslissing nam de regering te verlaten.

Anders dan met de traditionele partijen staat voor de *VU Vlaamse Vrije Demokraten* het programma vooraan, niet de partijpolitieke dienstverlening waar deze partijen zich aan optrekken en sterk maken.

Als de CVP het over een „sterke” CVP heeft dan bedoelt zij niet een kordate partij die een kordaat beleid voert, maar het behoud van de macht en liefst nog deze versterken. Macht is haar streefdoel. De CVP leeft bij de gratie van haar zuilen en hoe mammoetachtig die wel zijn kan iedereen zien die in de buurt van Leuven langs de A2-weg de *geldkatedraal* voorbijrijdt.

Andere zuilen die de CVP schragen zijn vakbond en mutualiteit, men leeft met haar van de wieg tot het graf. Beroepsgroepen heeft zij aan haar gebonden. Mochten de landbouwers vrijuit spreken over hun horigheid aan de Boerenbond? Enkelingen doen het reeds, de meesten durven niet. De mastodont van de kristen-demokratie is zo zwaar geworden dat de politieke gedachte er onder dreigt te versmachten.

Bij de SP is het al niet veel beter. Wie een job beoogt bij de

socialistische vakbond wordt al gauw verzocht lid van de partij te worden, zich bij mutualiteit aan te sluiten en *De Morgen* te lezen.

Is het bij de PVV anders? Niet wij hebben uitgevonden dat de partij een serviceclub is, maar de Liberalen zelf. Een blauw fabriekje...

De Vlaams-nationalisten hebben deze praktijken steeds aangeklaagd, omdat zij vrije mensen zijn en willen blijven, demokraten die hun vrije zeg willen hebben en behouden. Meer dan ooit leggen wij daar de nadruk op. Meer dan ooit, omdat de zuilen meer dan ooit hun hand op de politici willen leggen. Zij bepalen de volgorde van de kandidaten op de lijsten, zij bepalen wie in de regering zit, zij konkelfoezen in Poupehans hoe zal geregeerd worden, hoe onze munt zal evolueren...

Haast eenzaam vechten de Vlaams-nationalisten tegen deze zuilen. Zo staat het ook op onze verkiezingsaffiche en geen boegbeeld. Niet omdat er geen boegbeelden zouden zijn, maar omdat onze gemeenschap op zo'n belangrijk moment is gekomen dat een programma veel belangrijker is dan het gezicht van een of andere politikus.

Uit het grijze landschap dat de politiek in het laatste decennium van deze eeuw is geworden moet iemand z'n nek uitsteken. Op de affiche staat er — voorlopig — nog maar één iemand, maar onze boodschap wordt beslist in het hart van velen gedragen. Alleen, maar met velen!

Geen boegbeeld dus, maar een *programma*. Na de Spitaelse diktaten is een radicale staatshervorming méér dan gevraagd, niet door te zeggen hoe goed het leven hier in Vlaanderen wel is. Natuurlijk, zijn er biefstukken voor iedereen — ook voor de werkmans — maar daar gaat het niet over. Onze gemeenschap heeft wat anders nodig, wij hebben een eigen bestuur nodig, zonder bevoogding en zonder een Waalse *deus ex machina* die zijn veto stelt.

Wie na 24 november aan de tafel gaat zitten om nieuw regeerakkoord uit te dokteren is niet van zo'n belang. Wat wel belang heeft is dat er afspraken kunnen gemaakt worden onder partijen die weten wat zij

willen en doen wat zij zeggen. En niet zoals de CVP zo graag speelt: een fors akkoord sluiten, een streepje ervan realiseren, dan stremmen, treuzelen, niet doorgaan, om uiteindelijk te plooiën en dan nog... de anderen de schuld geven dat de zaak mislukt.

Dát spelletje heeft nu lang genoeg geduurd. Het is onze overtuiging dat ook de publieke opinie het CVP-gesjoemel meer dan beu is.

In deze zoals in alle kieskampanjes wordt veel gezegd en geschreven zodat de ware inzet dreigt te verdrinken, maar wie zich wil herinneren wat Guy Dieu Spitaels op de televisie heeft verklaard weet waarover het gaat: „De Vlamingen hebben niets te beslissen!”

Voor dit dikaat zijn CVP en SP door de knieën gegaan. Alleen de *VU Vlaamse Vrije Demokraten* heeft **neen!** gezegd aan de frankofone arrogantie. Een stem uitbrengen voor een radicale staatshervorming is dan ook de enige boodschap voor 24 november '91!

Maurits Van Liedekerke





**Vlaams-Nationaal
Weekblad**

**Uitgave van het Vlaams Pers-,
Radio- en TV-instituut v.z.w.**

Hoofdredakteur:
Maurits Van Liedekerke

Redakteuren:
Tom Serkeyn
Peter Dejaegher
Toon Van Overstraeten

Sekretariaat:
Hilde De Leeuw

Alle stortingen van abonnementen, publiciteit
en redactie op prk. 000-0171139-31 van **WIJ**,
Barrikadenplein 12, 1000 Brussel (Tel.
02/219.49.30). Telefax: 02/217.35.10.

Jaarabonnement	1.200 fr.
Halfjaarlijks	700 fr.
Driemaandelijks	400 fr.
Los nummer	33 fr.

Verantw. uitgever:
Jaak Gabriëls,
Barrikadenplein 12,
1000 Brussel

Reklame:
Karel Severs, tel. 02/219.49.30, toestel 231
(’s voormiddags) of privé, Alsebergse-
steenweg 797, 1653 Dworp.
Tel. 02/380.04.78.

INHOUD

7 Doe mee aan onze verkie-
zingswedstrijd: verzin de spi-
tantste uitspraak en win
een leuke prijs!

10 In Leuven steekt ook pro-
fessor Wilfried Dumon
zijn nek uit.

11 In Zele bliezen de VU-
mandatarissen verzame-
len. Het Manifest Ge-
meentelijke Autonomie
en Democratie werd er besproken.

12 Verkiezingsnieuws over
boegbeelden, kandida-
ten, peilingen, zuilen en
partijen.

15 Op 11 november houdt
de VU Vlaamse Vrije De-
mokraten haar verkie-
zingskongres in het ICC
te Gent. Kom mee uw nek uitste-
ken!

16 Rond 11 november be-
zoeken tal van Vlamingen
de Frontstreek en de sol-
datenkerkhoven, bv. dat
van Vladslo. Daar staat het treuren-
de ouderpaar van Käthe Kollwitz.
Een portret van deze artieste en
pacifiste.

19 Is de warme hand van
Patrick Dewael echt zo
gul als hij zelf zou willen
doen geloven? Op de
Boekenbeurs valt veel kritiek op
Dewaels beleid te horen.



23 Iemand moet zijn nek uit-
steken: het verkiezings-
platform van de VU
Vlaamse Vrije Demokra-
ten voor de wetgevende verkiezin-
gen van 24 november.

34 De kleinkunst is met Stef
Bos, Jan De Wilde en In-
geborg terug in.

35 Pier Janssen is niet al-
leen schepen in Bree. Hij
is ook voetballer en wil nu
zelfs trainer worden. Wat
niet onopgemerkt voorbij ging!

(omslag R. Szommer)

VLAAMSE WEGEN-INVESTERINGEN

Iedereen herinnert zich nog levendig de scheve verhouding tussen Vlaanderen en Wallonië in de wegeninvesteringen toen het departement Openbare Werken nog nationaal was. Deze al te grote scheefte trekking ten voordele van het Waalse landsgedeelte zorgde er trouwens voor dat bij de staatshervorming van augustus '88 het hele pakket openbare investeringen via de regionalisering van openbare werken aan de nationale bevoegdheid werd onttrokken. Volgens Vlaams minister van Openbare Werken en Verkeer *Johan Sauwens* komt daar na de federalisering langzaam maar zeker verandering in.

Nu zij zelf de financiële verantwoordelijkheid dragen voor hun investeringen, evolueren de gewesten naar een investeringsgedrag dat meer aangepast is aan de objectieve noden. Enkele cijfers om dit te illustreren: in 1980 was er 5,973 miljard frank bestemd voor de aanleg, inrichting en uitrusting van wegen in het Vlaamse gewest, en 10,715 miljard frank voor het Waalse gewest. Dat was een verhouding van 35,8% voor Vlaanderen tegenover 64,2% voor Wallonië. In '86 was deze wanverhouding al een beetje gemilderd, hoewel nog steeds flagrant onrechtvaardig: 40,3 voor Vlaanderen tegenover 59,7 voor Wallonië. Pas na de federalisering kwam de rechttekening goed op gang: 48% voor Vlaanderen in '89, 50,5% in '90, en 52,8% (5,47 miljard tegenover 4,9 miljard voor Wallonië) voor '91.

Volgens Sauwens zal deze evolutie nog sterker blijken wanneer men de ontwerpbegroting '92 bekijkt, waarbij het Vlaams investeringskrediet naar verkeersveiligheid, aanleg fietspaden en verbetering van de wegen wordt opgetrokken tot 5,87 miljard frank. In Wallonië zal dit nog verder dalen.

Minister Sauwens wees erop dat de nog steeds bestaande scheefte trekking van de investeringskredieten van de NMBS, de nationale spoorwegmaatschappij, met bedragen van een nog grotere orde van grootte, de druk om ook de spoorwegen te regionaliseren (zoals geformuleerd door de SERV) enkel maar kan doen toenemen.

GEWETENS-BEZWAARDE TEGEN BURGERDIENST?

Op het moment dat deze lijnen geschreven worden, doet in Mechelen een rechter uitspraak over de zaak *Stijn Suijs*. Deze jongeman is een gewetensbezwaarde die een veroordeling van 2 maanden tot 2 jaar riskeert, omdat hij sinds december '90 (toen hij nog 5 maanden dienst van de 20 moest volbrengen) weigerde zijn activiteiten voor



Ons land begint militaire helden te kweken. We krijgen een echte traditie in het vreugdevol onthaal van onze jongens die in den vreemde onze belangen en onze waarden zijn gaan verdedigen. Onze matrozen in de Golf, onze gevechtspiloten in Turkije, onze voedselhulpverspreiders in Ethiopië en Soedan, de veldhospitals in Cyprus. Maar wie iedereen naar de kroon steekt zijn natuurlijk onze parakommando's met de rode en groene mutsen. De Belgische elitetroepen hebben bovendien het voordeel dat ze geleerd werden niet te klagen. Of tenminste: hen werd geleerd voor alles de discipline in acht te nemen, bevelen te gehoorzamen. In tegenstelling tot wat onze jongens in de Golf zich verbeeldden, kwam er van onder de rode of groene muts nooit een onvertogen woord over de schamele levenskondities waarin de vaderlandse plicht vervuld werd. Laat staan dat er wilde verhalen de ronde deden over vreemde vrijetijdsbestedingen, zoals het schieten op dolfijnen. Neen, para's klagen niet, para's zijn gedisciplineerd, para's laten zich niet zomaar provoceren. Toch hebben ze met de rest van onze buitenlandse interventietroepen een en ander gemeen: ze keren bvb. graag terug naar huis. Naar de biefstuk-friet en het vriendinnetje, zoals één van hen op de televisie verklaarde. Voor de para's waarvan velen zes weken terug hun familie niet eens konden verwittigen van hun vertrek naar Zaïre, was het een hartelijk weerzien met de familie en vrienden in de kazerne van het Derde Bataljon Parakommando in Tielen. En net zoals de andere militairen en mensen, zijn ook de para's niet onfeilbaar. Ongevallen komen voor, zelfs dodelijke. Para-milicien Gert Maris kwam om het leven na een ongeval met een def-gren, een defensieve granaat. De 20-jarige werd met militaire eer begraven. Zoals het een held past. (foto vum)

Burgerdienst voor de Jeugd (BDJ) nog langer als burgerdienst te beschouwen.

Suijs is van mening dat „burgerdienst” allerm minst tegemoet komt aan zijn principiële bezwaren tegen een alles verslindend legerapparaat. Hij noemt burgerdienst een illustratie van het *stoomketelprincipe*. Kritiek op de militaire defensiepolitiek wordt als stoom in een ketel geventileerd via een veel langere durende dienst die verder de ketel zelf (het militaire apparaat) ongemoeid laat. Op 3 december '90 meldde Suijs daarom de minister van Binnenlandse Zaken zijn ontslag, hoewel hij als vrijwilliger voor BDJ bleef doorwerken. Hiervoor moest Suijs zich verle-

den woensdag voor de korrektionele rechtbank verantwoorden.

Stijn Suijs stelt als alternatief *sociale verdediging* voor. Mensen moeten zichzelf kunnen verdedigen op een geweldloze, maar zeer actieve en efficiënte wijze. Niet het leger, maar de hele bevolking moet zich kunnen verzetten tegen agressie van buiten, maar ook van binnenuit (bvb. een staatsgreep). Stijn Suijs staat niet alleen met zijn aktie en motivering. Op 3 mei '91 was er de veroordeling van *Peter Claes* in Antwerpen. Ook *Peter Lombaert*, die na 12 maanden zijn burgerdienst stopte, wacht op zijn oproep om voor de korrektionele rechtbank te verschijnen.

MAALTIJDCHEQUES

De Vlaamse regering wil geen sociale en fiscale bijdragen betalen op de eindejaars-toelagen van haar onderwijspersoneel. Tenminste indien de Franse gemeenschap haar beslissing gestand blijft en maaltijdcheques toekent aan haar leerkrachten. De Vlaamse exekutieve besliste de zaak aan te kaarten op het overlegkomitee regering-eksekutieven van woensdag jl. Waarover we U niet kunnen berichten vanwege onze deadline.

Indien de Vlaamse gemeenschap wél die sociale en fiscale bijdragen zou betalen, zou zij immers gediskrimineerd worden ten opzichte van de Franse gemeenschap. Want de Franse gemeenschap besliste tegen het verbod van de federale overheid in toch opnieuw maaltijdcheques toe te kennen aan haar onderwijzend personeel, waarop geen sociale en fiscale bijdragen betaald moeten worden. Op de eindejaarspremie moeten die bijdragen wel betaald worden. De omzetting van maaltijdcheques in eindejaarstoelagen betekent voor de Vlaamse schatkist een budgettaire meerkost van 2,2 miljard frank.

De Vlaamse regering geeft hiermee de exekutieve van de Franse gemeenschap (onwettelijk) lik op stuk. De Franse gemeenschaps-eksekutieve verklaarde immers het verbod van de federale regering om nog maaltijdcheques uit te schrijven aan haar laars te zullen lappen. In antwoord op die chantage besliste de Vlaamse regering nu om geen bijdragen te betalen op de eindejaarspremie.

KROATIE

Servië en Montenegro hebben de nieuwe, aangepaste EG-blauwdruk voor de toekomst van wat ooit Joegoslavië heette opnieuw afgewezen. Sankties tegen de Servische republiek worden nu echt onafwendbaar. Er werd wel opnieuw een wapenstilstand afgesproken tussen Servië en Kroatië. Dat was al het twaalfde. De voorzitter van de vredesconferentie, lord Carrington, liet weten dat hij er eind deze week het bijltje bij neerlegt indien dit bestand opnieuw geschonden zou worden.

Carrington had voorgesteld om een gemeenschappelijke staat in het leven te roepen voor de republieken die dat wensen, en voor de anderen een vereniging van losse republieken. Het voorstel werd prompt afgewezen door Servië, daarin gevolgd door Montenegro.

De EG zal waarschijnlijk vandaag besluiten om economische sancties uit te vaardigen tegen de republieken die halsstarrig elk kompromis blijven weigeren. Dan wordt het samenwerkingsakkoord met Joegoslavië opgezegd, net als de handelsvoordelen en de steunmaatregelen. De republieken die wel instemmen met de EG-blauwdruk zouden als beloning extra EG-steun krijgen.

Het Joegoslavische persagentschap Tan-



De Britse mediamagnaat kwam in onduidelijke omstandigheden om het leven. De 68-jarige miljardair was een boottochtje aan het maken met zijn motorjacht en kwam daarbij op een of andere manier in de kalme zee terecht. Werd hij in het water geduwd? Pleegde hij zelfmoord? Of ging het om een dodelijke stom ongeval? Het duurde een paar uur vooraleer de 50-koppige bemanning zijn verdwijning vaststelde. Het lijk van Maxwell werd opgevisst voor de kust van het eiland Gran Canaria in de Atlantische Oceaan. De mediamagnaat was uitgever van tientallen dag- en weekbladen. Hij was een zeer controversieel figuur met een zeer bewogen persoonlijke levensgeschiedenis. De jongste weken was hij in het nieuws met de beschuldiging dat hij banden zou hebben met de Israëlische geheime dienst.

(foto Reuter)

jug meldde dat het slagveld in Joegoslavië niet langer beperkt blijft tot Kroatië. Kroatische milities zouden granaten afgevuurd hebben op de Servische stad Sid. In Kroatië zou de strijd intussen in alle hevigheid verder blijven woeden. De steden Osijek en Vukovar, die al tien weken belegerd worden door het federale leger en Servische milities, zouden op het punt staan te vallen.

XTC-LAB

In Lummen ontdekte de politie een ondergronds XTC-laboratorium in een bos. Er werd materiaal gevonden waarmee twee miljoen XTC-tabletten aangemaakt konden worden, met een handelswaarde van 2 miljard frank. De zaak ging aan het rollen toen in de omgeving van Aarschot en Diest reeds duizenden pillen in beslag genomen waren.

Het laboratorium was uitgerust om dagelijks 10.000 pepillen te produceren. De speurders vonden er 500 kilo chemische stoffen en ongeveer 55.000 pillen. XTC is een drug die in sommige diskoteken een ware plaag geworden is. De pillen zijn redelijk goedkoop, en vrij gemakkelijk verkrijg-

baar. De diskoteekuitbaters startten een campagne tegen het gebruik van XTC.

ZAIRE

Na het vertrek van de Belgische para's uit Zaïre telt het land nu reeds drie regeringen, waarvan één in ballingschap. De „officiële” regering Diaka werd door Mboetoe beëdigd, maar kan niet op de steun rekenen van de publieke opinie. Oppositieleider Tshisekedi richtte een alternatieve regering op, gesteund door het oppositiefrent. En deze week werd in Brussel een regering-in-ballingschap opgericht door de Puna, die zowel het Mboetoe-regime als het Heilig Verbond van de Oppositie wil bekampen en vooral jongeren groepeeret.

In Zaïre kondigde Diaka aan dat hij de nationale conferentie wil laten bijeenkomen. Het was nog niet geweten of de oppositie daar nu nog zin in heeft. Uit de Verenigde Staten kwam nochtans het bericht dat Washington (nog) niet bereid is om Mboetoe te laten vallen. De VS wil hem er nog steeds van overtuigen om de macht te delen met de oppositie.

■ In Lint stortte zondag jl. het dak van het **Parochiehuys** in. Er vielen drie doden. De oorzaak van het ongeval is vermoedelijk wateroverlast op het dak, ten gevolge van de overvloedige regenval.

■ Volgens een nota van de RVA-administratie zal er dit jaar 12,5 miljard frank te kort zijn om de werklozen te betalen. De oorzaak zouden de bijzonder tegenvallende werkloosheidscijfers zijn. Er zijn nu 25.000 volledig **werklozen** meer dan verleden jaar.

■ **Imelda**, de weduwe van oud-president **Ferdinand Marcos** van de Filipijnen, werd na zes jaar ballingschap door duizenden aanhangers opnieuw op de eilanden verwelkomd. De Filipijnse justitie beschuldigt haar ervan samen met haar man 185 miljard frank uit de staatskas te hebben verduisterd.

■ Op de vredeskonferentie over het **Midden-Oosten** bakkeleiden de partijen over de plaats om de onderhandelingen verder te zetten. Israël lijkt zich overigens onverzoenlijk te blijven opstellen. Niet alleen blijven de Israël's doorgaan met de bouw van joodse nederzettingen in de bezette gebieden, er werden ook stellingen van de sjjiitische fundamentalistische milities (die het vredesproces boycotten) in Zuid-Libanon bestookt.

■ BRTN-joernaliste **Martine Tanghe** wordt vanaf 1 januari '92 de eerste public relations-vrouw van de Vlaamse Raad.

■ VI. Blokvoorzitter **Dillen** heeft aan kardinaal **Danneels** gevraagd of de tien CVP-parlementairen die de PVDA aan een nationaal lijstnummer hielpen, niet zondigden tegen uitspraken van paus **Johannes XXIII** uit 1959. Volgens deze laatste is het katholieke burgers verboden te stemmen voor kommunisten, of kommunisten te bevorderen door hun handelen.

■ Op 100.000 exemplaren wordt een **anti-Martens-pamflet** verspreid in Vlaams-Brabant. Er wordt opgeroepen niet voor Martens te stemmen, omdat dit de Vlaamse strijd in Brussel en de rand zou schaden. Het pamflet werd uitgegeven door individuen uit Vlaamse verenigingen als de VVB, Tak en het Vlaams Komitee Druivenstreek.

WIE LEGT MARTENS DE „SPITANTSTE” UITSPRAAK IN DE MOND?

...Spitaels op de rug van Martens... Zo vatte cartoonist *Ian* de regeringskrisis samen, in één wel-sprekend beeld!

Wie van onze lezers kan de pittigste uitspraak verzinnen voor de spreekballon? Een jury, onder het voorzitterschap van *Ian* zelf, zal de inzendingen beoordelen. De winnaar ontvangt de originele cartoon

op groot formaat, uiteraard mét zijn of haar tekst!

Doe mee. Zend deze tekening mét ingevulde spreekballon voor 18 november terug naar VU Vlaamse Vrije Demokraten, Barrikadenplein 12, 1000 Brussel.

Op 20 november wordt de winnaar bekendgemaakt!



NAAM: _____

ADRES: _____

_____ NR: _____ BUS: _____

POSTNR: _____ GEMEENTE: _____

GEBOORTEDATUM: _____

PERSSPIEGEL

De blijvende agressiviteit van Spitaels en zijn Waalse nationale socialistes bleven nog naebben in een aantal Vlaamse commentaren. De scheiding van de geesten gaat duidelijk verder. Of moeten we zeggen de opbouw van een verregaand zelfbestuur in deze veelvolkerenstaat? Ondertussen kwam als nummer zoveel in de rij de discussie over de maaltijdchecks. (W.V.B.)



Tegen dit agressieve Spitaelsisme stelt Lou De Clerck het alternatief van een soevereine Vlaamse natie.

„Wanneer Spitaels de Walen met de holle en ver van de werkelijkheid verwijderde slogan „L'état belgo-flamand” wil bang maken, is dat zijn zaak. Maar hij is aan het totaal verkeerde adres, wanneer hij die Vlaamse meerderheid aan een Waalse minderheid wil onderwerpen. De Vlamingen hebben zich mettertijd grotendeels bevrijd van de frankofone dominantie in het unitaire België. Wanneer een federale staatsstructuur zou neerkomen op een dominantie van het Wallonië van Spitaels, dan zullen zij ervoor bedanken. Zij zullen dan onvermijdelijk moeten kiezen voor het radicale alternatief van een soevereine, Vlaamse natie.”

HET BELANG VAN LIMBURG

Marc Platel waarschuwt om bij een nieuwe regeringsvorming niet omver te gaan bij al dit Waalse wapengekletter.

„Anders dan bij de vorige verkiezingen toen de vraag naar een ander, zo mogelijk beter Belgisch samenlevingsmodel al voldoende was, zal het nieuw te vormen Belgische kabinet niet kunnen doen alsof alleen enkele kunstgrepen à la Dehaene-Moureaux voldoende zijn om de gemoederen te bedaren. Het ziet er inderdaad niet naar uit dat de aangescerpste Vlaams-Waalse tegenstelling

in de komende weken en maanden zomaar haar traditionele plooi zal terugvinden. Blijft dan alleen nog maar de vraag hoe straks de kommunautaire gemoederen bedaren, hoe een Belgische regering op de been brengen die niet overstag gaat bij het minste Waalse wapengekletter.”

HET VOLK

In een uitgebreid vraaggesprek met partijvoorzitter Jaak Gabriëls kan deze zijn stelling over het konfederalisme uit elkaar zetten tegen het neo-unitair gepreek van Brusselaar Martens in.

„Premier Martens neemt u ook kwalijk dat u hebt gezegd dat „België als staat morgen volledig zal verdwijnen”. Hebt u dat gezegd om het Vlaams Blok het gras voor de voeten weg te maaien?

Neen, want wij zijn geen separatisten, maar konfederalisten. Maar in een konfederatie wordt de samenhang wel zeer los en is de autonomie van de gemeenschappen zeer groot. Vandaar dat het element België een zeer klein deel zal worden en de mogelijkheid om met andere regio's samen te werken veel groter. Ik zit daarmee niet op de golf van het Vlaams Blok, maar wel op die van de CVP. De Vlaamse kristendemokraten hebben immers ooit op een kongres vier jaar geleden gezegd dat Vlaanderen rechtstreeks met de Europese regio's kon samenwerken, want België zou dan automatisch verdwijnen. Toch ben ik radikaal tegen separatisme, want ik wil morgen als Vlaming met de Franstaligen uitmaken waar wij staan en verder samenwerken met andere regio's. Als de Walen hun eigen weg willen gaan, dan is dat hun goed recht. Maar dan moet je hoe dan ook een duidelijke konfederatie met Brussel vormen.”

De Standaard

Bij het nieuw bordengegooi in de Belgische keuken rond de maaltijdchecks spreekt Achten ook over het „vreedzaam uit elkaar gaan”.

„Elke Belgische politikus heeft met kommunautaire problemen leren leven. Maar de spelregels zijn sinds kort veranderd. Spitaels en Deprez hebben ons geleerd dat wat nu

telt de macht en de brute wil is om het eigen voordeel te veroveren, ook als dat betekent dat de rechtsregels en de normale besluitvorming terzijde worden geschoven.

De konfliktstof tussen Vlamingen en Franstaligen stapelt zich op. En dat terwijl partijen aan beide kanten van de taalgrens nauwelijks nog met elkaar praten. Vandaar de somberheid bij velen in de Wetstraat. Men ziet weinig licht aan het eind van de tunnel. Een zaak staat vast: er zullen nieuwe, grootschalige staatsvormingen komen.”

De Financieel Economische TIJD

Aan de hand van dit gebeuren pleit dit blad opnieuw voor de eigen fiskale verantwoordelijkheid voor de volkeren.

„Het belang van de eigen fiskale verantwoordelijkheid voor de gemeenschappen kan moeilijk onderschat worden. Met het huidige systeem van dotaties voor de deelgebieden wordt de nationale overheid gezien als een onuitputtelijke melkkoe. De Franse gemeenschap heeft de afgelopen jaren stevast geweigerd in haar onderwijs te saneren. Als er geld te weinig was, werd er voor bijkomende middelen aangeklopt bij nationaal vaderschap. Ook al zat vaderschap staat zelf in relatief nog veel slechtere papieren dan de Franse gemeenschap.”

LA LIBRE BELGIQUE

Tussen het Waals hanengekraai van de jongste tijd begint de Brusselse salonmante Libre over de aanwezigheid van Johan Sauwens te kirren bij de werken aan het Martelarenplein te Brussel.

„Maar hoe kan uitgelegd en verrechtvaardigd worden dat aanwezig was én een toespraak hield een Vlaams minister van Openbare Werken M. Johan Sauwens, Volksunie-man puur en hard, deze namelijk die met geel en zwart al de signalisatiepalen liet schilderen in Vlaanderen? Hoe anders dan door de duidelijke wil van het noordelijke deel van het land om zich te mengen in de politiek van het centrale gewest? Openbare Werken zijn een gewestmaterie. Er is een Brusselse minister hiervoor. Zijn Vlaamse tegenhanger had dus niets te maken op het Martelarenplein.”

VEILIGHEID IN EUROPA

MEER en meer lijkt de Amerikaanse visie op de Europese veiligheid het te halen. De NAVO schijnt de belangrijkste militaire en defensiestructuur te blijven. De VS blijft nucleair en militair aanwezig in Europa. Bovendien worden er meer (financiële) lasten gelegd op de schouders van de Europese bondgenoten.

De Belgische minister van Buitenlandse Zaken Mark Eyskens heeft zich in het debat tussen „Atlantisten” en „Europeanen” gemengd. Hij beweert het ei van Columbus te hebben ontdekt: het Euro-Atlantisme. Achter deze wel erg vage term gaat een visie schuil die de NAVO als de voornaamste veiligheidsstructuur blijft beschouwen.

De VU Vlaamse Vrije Democraten stelt zich vragen bij de engagementen van uittrekkend minister Mark Eyskens. Hij verbindt ons land op verregaande en langdurige wijze op domeinen waarover in eigen land en op internationale vlak geen consensus bestaat. *Behoort dit wel tot de bevoegdheden van een ontslagnemende regering?*

VEILIGHEIDS- STRUKTUUR

De toekomstige veiligheidsstructuur moet een antwoord bieden op de nieuwe veiligheidsverhoudingen in het Europa van na de koude oorlog. Deze structuur moet de veiligheid van alle Europeanen verzekeren en de vreedzame integratie van ons continent bevorderen. Een evaluatie van de bestaande veiligheidsstructuren dringt zich dan ook op.

— De NAVO is een kind van de koude oorlog. Deze militaire beslissingsstructuur is achterhaald. De politieke besluitvorming inzake de Europese veiligheid dient binnen een Europese, democratisch opgebouwde machtsstructuur te geschieden. De VU Vlaamse Vrije Democraten kiest voor een geleidelijk afbouwen van de NAVO, die op termijn volledig moet verdwijnen of opgaan in een pan-Europees veiligheidsconcept. Er kunnen dus zeker geen nieuwe taken aan het NAVO-bondgenootschap toevertrouwd worden.

— De Vlaamse Vrije Democraten beschouwen de West Europese Unie (WEU) niet als het geschikte instrument voor een Europees defensiebeleid. Griekenland, Denemarken en Ierland zijn er niet in vertegenwoordigd. Bovendien staat de WEU niet onder democratische controle. De WEU moet bijgevolg afgeschaft worden ofwel volledig geïnte-

greerd worden in de Europese Unie (wat de facto hetzelfde is).

— Voor de VU moet de EG bevoegd worden inzake veiligheids- en defensiebeleid. Daarbij moet ze steeds respect opbrengen en ruimte laten voor lidstaten die, zoals Ierland, een neutrale koers varen. De EG moet een defensieve strategie uitstippelen. Daarbij is de VU voorstander van een geïntegreerd EG-leger, met taakverdeling voor de verschillende lidstaten. Maar de nadruk van het EG-veiligheidsbeleid moet liggen bij niet-militaire politieke en economische instrumenten. Bovendien moet men het verdrag van Rome aangepassen zodat de EG bevoegd wordt voor het wapenproductie en -exportbeleid.

— Het EG-defensie en veiligheidsbeleid moet ingebed zijn in een bredere pan-Euro-

De laatste maanden cirkuleren er verschillende en uiteenlopende voorstellen voor de toekomstige veiligheidsstructuur van Europa. Tijdens de laatste bijeenkomst van de WEU-raad vorige week te Bonn bleken de plannen nog erg ver uiteen te liggen. Op de NAVO-top van 7 en 8 november wordt er een nieuwe poging ondernomen om de standpunten dichter bij elkaar te brengen. Ook op de Europese top van Maastricht begin december zal de toekomstige EG-defensiebevoegdheid ter sprake komen. Een en ander dreigt wel op een verkeerd spoor terecht te komen.

pese veiligheidsstructuur. Voor de VU is het duidelijk dat alleen de Konferentie voor Veiligheid en Samenwerking in Europa (KVSE) deze taak op zich kan nemen.

Binnen de KVSE moet er onderhandeld worden over een verdere vermindering van de strijdkrachten en wapentuigen tot een minimaal niveau. De vertrouwenwekkende maatregelen moeten verder uitgebouwd worden door de versterking van controlemechanismen, verifikatietechnieken, economische, kulturele en politieke samenwerking.

De KVSE-instrumenten om op te treden in noodsituaties hebben in Joegoslavië bewezen niet te werken. Ze moeten daarom verder uitgebouwd te worden. Daarbij dient er bijzondere aandacht te zijn voor de vrijwaring van het zelfbeschikkingsrecht en de rechten van de minderheden in Europa.



De VU verzet zich tegen een snelle interventiemacht die klaarstaat om onze belangen te verdedigen in de Derde Wereld. Euro-blauwhelmen kunnen wel. Toch nog een toekomst voor deze parachutist?

Bovendien moet de KVSE democratische onderbouwd worden door de installatie van een parlementaire vergadering.

De Verenigde Staten en Canada maken deel uit van het Helsinki-proces. Hun aanwezigheid binnen dit veiligheidskader wordt door de VU Vlaamse Vrije Democraten als positief ervaren. Hun positie moet hier gesitueerd worden op gelijkwaardig niveau met de andere partners en hun wijze van inspeken moet hier minder dominant en in essentie ondersteunend zijn.

Bij de discussies binnen de NAVO en de WEU duikt regelmatig de Snelle Interventie Macht op. De VU verzet zich tegen een Europese Snelle Interventiemacht die klaarstaat om onze Westerse (of West-Europese) „belangen” veilig te stellen in de derde wereld. De WEU, volledig geïntegreerd in de NAVO-structuur en herleid tot een schaamlapje om met de NAVO ook „out of area” te kunnen optreden, wijzen we resoluut af. Ook een toekomstig EG-leger moet niet overal gaan ingrijpen waar onze belangen dit kunnen gebruiken.

Wel is de VU voorstander van een mobiele politionele legermacht, Euro-blauwhelmen. Deze zou in Europa kunnen tussenkomen in konfliktgebieden (bv. in Joegoslavië, maar ook in Noord-Ierland) waar nationale troepen niet als neutraal erkend worden. Buiten Europa, „out of area”, kan deze Europese politiemacht uitsluitend optreden binnen het kader van de Verenigde Naties. Daarbij willen we dan wel opmerken dat de VN gedemocratiseerd en versterkt moet worden. Zo zou de derde wereld, als een eerste stap, een vaste zetel moeten krijgen in de VN-Veilighedsraad.

Bart Somers

OOK WILFRIED DUMON STEEKT ZIJN NEK UIT

WILFRIED DUMON werd in 1933 geboren in het Oostvlaamse Maldegem. Hij is gewoon hoogleraar aan de KU Leuven. Hij heeft al een indrukwekkende academische loopbaan achter zich liggen: gewezen dekaan van de Fakulteit Sociale Wetenschappen, voormalig ondervoorzitter van de Internationale Organisatie voor Sociologie, mede-oprichter van het Sociologisch Onderzoeksinstituut (1968) en het Instituut voor Sociologie van de KU Leuven (1969).

Dumon studeerde aan de KU Leuven, aan de University of Minnesota in de VS, en was gasthoogleraar aan de universiteiten van Minnesota (VS), Notre Dame (VS), Uppsala (Zweden) en Bandung (Indonesië). Wilfried Dumon trad in het huwelijk met Christiane Bauwens en is vader van vier kloeki zonen.

■ **Waarom koos U ervoor op de VU-lijst te gaan staan?**

Wilfried Dumon: „Ik heb lang geaarzeld om de uitnodiging van de VU te aanvaarden omdat ik altijd, en nu nog, mij heel onafhankelijk heb opgesteld en omdat ik mijn beroep van hoogleraar, zijnde onafhankelijk en kritisch waarnemer van de samenleving, heel belangrijk acht en er absolute prioriteit aan wil geven. Ik heb toch toegestemd omdat ook ik bereid ben mijn nek uit te steken. Inderdaad, het komt mij voor dat wij op een heel speciaal crisis-moment leven, dat wel beslissend zou kunnen zijn voor de toekomst van onze gemeenschap.”

ARRANGISME

■ **Waarvoor wilt U zich in de VU en eventueel in het parlement inzetten?**

Wilfried Dumon: „Er zijn drie punten die mij cruciaal lijken. Een eerste is de democratie. De gebeurtenissen die de val van de regering hebben veroorzaakt hebben ongetwijfeld de zogenaamde Vlaamse reflex bij vele burgers wakker gemaakt, en niet ten onrechte. Toch lijkt het mij dat hier nog een andere heel zware Belgische ziekte aan het licht gekomen is, het arrangesme en het gebrek aan respect voor de elementaire, vastgelegde democratische spelregels.

Wanneer een regering de grondwet met de voeten treedt, dan is er wat mis. De nood om te komen tot serieuze compromissen — of zoals sommigen het noemen „een vergelijk” — is uiteraard noodzakelijk in de politiek, en zeker in een ingewikkelde samenleving zoals de onze. Doch er is geen enkele reden dat dit moet leiden tot een toegeving aan chantage, noch dat de oplossing er zou in bestaan permanent de zaken op te lossen door arrangementen. Men kan de spelregels niet veranderen tijdens het spel.

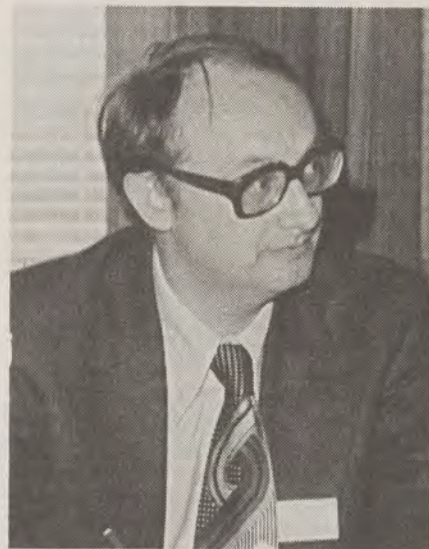
PARTICIPATIE

Een tweede aandachtspunt zou ik participatie willen noemen. Het is bedenkelijk hoeveel mensen wij in onze samenleving buiten spel zetten. Vrouwen komen moeilijk aan de bak. Jongeren hebben het moeilijk om werk

De VU-senaatslijst in het arrondissement Leuven wordt gedruwd door professor Wilfried Dumon van de KU Leuven. Een niet verkiesbare plaats, wat het des te opmerkelijker maakt dat deze gerenommeerde socioloog samen met de VU zijn nek wil uitsteken. Op het verkiezingskongres van 11 november a.s. in Gent, zal Wilfried Dumon het publiek toespreken. Even kennismaken.

te vinden en velen worden in de bloei van hun leven uit het arbeidsproces gedruwd. De rellen in Brussel met migranten werden door sommigen verklaard door de omstandigheid dat er voor deze jongeren geen zwembad was. In welke samenleving leven wij waar wij jonge mensen veroordelen om hun dagen in ledigheid door te brengen? Waar sommigen als ideaal stellen hen brood en spelen te bieden?

Het Vlaamse volk is voor mij de bevolking die in Vlaanderen leeft. Het minste wat de politiek kan doen is, naast het bedrijfsleven en de sociaalkulturele organisaties, de voorwaarden te scheppen opdat iedereen zou kunnen deelnemen aan het economisch leven, door intrede op de arbeidsmarkt. Vooral jonge mensen dienen hiertoe de kans te krijgen. Maar niet enkel zij, ook vrouwen en 55-plussers die men nu wil afschrijven. Naast



Prof. Dumon: „Het Vlaamse volk is voor mij de bevolking die in Vlaanderen leeft.”

participatie in het beroepsleven is participatie in het sociaal en kultureel leven belangrijk. Een bloeiend verenigingsleven is altijd een kenmerk geweest van onze Vlaamse samenleving.”

UNIEKE GRONDSTOF

■ **En het derde aandachtspunt?**

Wilfried Dumon: „Dat is Europa. Vlaanderen ligt in Europa, in het hart van Europa. De dramatische omwentelingen in wat men vroeger het Oostblok noemde maken dat Europa Europa kan worden en Europa zal worden. Voor ons liggen hier geheel nieuwe mogelijkheden en uitdagingen. Wij Vlamingen kunnen hier negatief of positief op reageren. Ik verkies duidelijk het laatste. Als we dat doen wil dit zeggen dat we ons daar nu moeten op voorbereiden en wel op een dubbel vlak. Vooreerst op kultureel gebied: de Nederlandse taal en cultuur in Europa. Ten tweede op sociaal-economisch gebied, gaande van beheersing van de grondprijzen in en rond Brussel, tot en met de integratie van ons economisch en sociaal systeem, met inbegrip van onze unieke grondstof, de intellectuele capaciteiten, met name de universiteiten en onderzoekscentra in een Europees kader.”

(pdf)

VVM-ONTMOETINGSMOMENT IN ZELE

In volle aanloop naar de verkiezingen maakten een kleine honderd VU-mandatarissen hun zaterdagvoormiddag toch nog vrij voor het VVM-ontmoetingsmoment op 26 oktober te Zele. Wat aanvankelijk voorzien was als een „politiek moment” in overgang naar de verkiezingen, zat nu volledig geprangd in de nationale molen die hetzelfde weekend in Kruikeke op gang werd getrokken.

Deze handicap weerhield er de mandatarissen niet van hun *Manifest gemeentelijke autonomie en democratie* ten gronde te bespreken, zij het daarin, voor en na, overvloedig ondersteund door de Zeelse streekdranken.

Trouw aan hun integraal-federalistische maatschappijvisie gaan de mandatarissen er van uit dat de politieke besluitvorming dient te gebeuren op het nivo dat het dichtst bij de leefkring van de bevolking aansluit. Dit zou de gemeente moeten zijn. Het democratisch gehalte en de efficiëntie van de besluitvorming op dit lokale nivo is echter niet steeds wat het zou kunnen en moeten zijn. Vandaar dat de mandatarissen een aantal principes hebben geformuleerd die daarin verandering kunnen brengen.

GROTERE AUTONOMIE

Vooreerst wordt gepleit voor een grotere autonomie en minder bevoogding van de toezichthoudende overheden. Dit wordt echter gekoppeld aan een herschikking van de taken van lokale besturen. Vele taken die nu aan de gemeenten worden opgelegd zouden beter op een bovenlokaal, intermediair nivo worden aangepakt. Daarvoor is een hervorming van het huidige provinciale nivo noodzakelijk. Velen denken hierbij in de richting van federaties en agglomeraties van gemeenten.

De mandatarissen vielen fel uit tegen de keizer-koster mentaliteit van de socialistische minister van Binnenlandse Zaken. Meer kritiek was er echter nog op gemeenschapsminister Lenssens die, meer dan ooit tevoren, sinterklaas blijft spelen maar dan wel liefst voor de brave, zeg zuilgebonden of partijgetrouwe organisaties en gemeenten.

De mandatarissen zijn daarentegen wel opgetogen over de uitbreiding van het investeringsfonds. Wel moet er meer geld ter beschikking gesteld worden en dienen nieuwe subsidiepotjes ten stelligste bekampt te worden.

Of de voorzitter van het OCMW nu al dan niet een schepen moet worden, blijft nog de vraag. De VU-mandatarissen blijven alvast voorstander van autonome centra voor maatschappelijk welzijn, die ze als essentieel



In Zele stelde voorzitter Jaak Gabriëls de pocket *De Vlaamse Vrije Demokrat* voor. (foto K. Buysse)



Na het vernemen van de gunstige opiniepeilingen hieven de VU-mandatarissen menigmaal het glas. Schol! (foto K. Buysse).

aanzien voor de uitbouw van een kwalitatief welzijnsbeleid. Versterkte OCMW's kunnen tevens een dam opwerpen tegen een verdere verzuiling van de welzijnssector.

VERSTERKING VAN DE DEMOKRATIE

De mandatarissen formuleren tevens een aantal stellingen voor een versterking van de lokale democratie. Naast garanties rond in-

spraak en openbaarheid t.a.v. de bevolking leggen ze vooral de nadruk op een beter statuut voor de lokale mandataris en een versterking van de gemeenteraad ten opzichte van het schepencollege. Deze voorstellen gaan heel wat verder dan wat Toback beoogt. Hij laat de gemeenteraadsleden nog teveel aan hun lot over. De Vereniging van Vlaamse Mandatarissen wil daarentegen meer bevoegdheden aan de raadsleden geven en meer sluitende wettelijke garanties inzake het controle- en initiatiefrecht.

(LB)

STEMMINGMAKERIJ /3



(foto VUM)

NATIONALE NUMMERS

De toekenning van de nationale nummers bood weer stof tot heel wat discussie. Vooral omdat het VI. Blok niét, en de PVDA wél zo'n nationaal nummer wist te versieren. Daarvoor zijn nl. de handtekeningen van 5 kamerleden en 5 senatoren nodig. De PVDA had die wel weten te verzamelen, het Vlaams Blok niet. Men kan zich terecht de vraag stellen of het democratisch is om een partij te verhinderen een nationaal nummer te verkrijgen. De VU heeft in haar beginjaren hetzelfde onrecht aan den lijve ondervonden. De

Vlaamsnationalisten hebben deze hindernis overwonnen. De VU wil wel de wet gewijzigd zien, zodat dit spelletje handtekeningen verzamelen overbodig wordt bij de toekenning van een nationaal nummer.

Want vooral de CVP maakt hiervan graag een spelletje. De kristendemokraten gaven vroeger, toen ze dachten dat deze partij vooral de VU schade zou berokkenen, wel graag hun handtekeningen aan het VI. Blok. Nu weigert de CVP dit, omdat men beseft dat het VI. Blok wel meer onder de CVP-duiven

zou kunnen schieten. Maar anderzijds wil men wel de SP een beetje pesten, en dus verstrekten men wel handtekeningen aan de extreemlinkse PVDA.

De CVP liet zich hier weer kennen door het enige dat ze konsekwent nastreeft: haar eigenbelang.

De VU Vlaamse Vrije Demokraten kregen nummer 6 toebedeeld. CVP kaapte nummer 1 weg, SP nr. 2, PS kreeg nr. 3, Agalev nr. 4, PSC nr. 5, PRL nr. 7, PVV nr. 8, Ecolo nr. 9 en de PVDA nr. 10.

VU-TRIBUNES

Reeds geruime tijd worden de televisie kijkers van de BRTN geteisterd door politieke tribunes voor het joernaal en om 21.30 u. De ene valt al meer in de smaak dan de andere, klinkt al swingender en oogt al blitser. Ze hebben wel één ding gemeen: met die politieke reclamespotjes wil elke partij natuurlijk zoveel mogelijk kiezers overhalen om het bolletje onder het eigen nummer rood te kleuren. Propaganda dus.

De VU Vlaamse Vrije Demokraten heeft ook zo'n propaganda-clipjes laten maken. Maar zorgde meteen, als enige partij, voor een originele primeur. De politieke tribunes van de VU, die uitgezonden worden net voor de herhaling van het BRTN-joernaal van 21.30 u, zullen ondertiteld worden ten behoeve van doven en gehoorgestoorde. De herhaling van dat joernaal wordt eveneens ondertiteld via Teletekst. De VU wil hierbij

aansluiten uit respect voor de gehoorgestoorde kijkers. De partij meent nl. dat het essentieel is voor een goedwerkende democratie dat haar politieke boodschap optimaal en duidelijk ter beschikking wordt gesteld van alle burgers.

De politieke tribunes van de VU Vlaamse Vrije Demokraten kunnen nog bekeken worden op woensdag 13 en dinsdag 19 november, telkens om 19.25 en om 21.25 uur.

DE PEILING

De wekelijkse peiling in *De Morgen* leverde de volgende resultaten op: CVP 25,5%, SP 19,7%, PVV 19,2%, VU 15,2%, Agalev 10,6%, Vl. Blok 7,5%, andere 4,3%. Dit betekent dat CVP en SP slecht blijven skoren sedert de regeringsval. Maar PVV en VU moeten tegenover de vorige week ook een beetje terrein prijsgeven. De VU zit met 15,2% nog ruimschoots boven het vorige verkiezingsresultaat van 12,9%.

De commerciële zender VTM startte deze week een debatreeks met televoting. De kijkers kunnen dus tijdens het programma hun voorkeur uitbrengen voor één van de deelnemers aan het debat door te telefoneren. Het eerste debat handelde over de Vlaams-Waalse tegenstelling. Fractie-leider in de Vlaamse Raad *Paul Van Grembergen* verdedigde de kleuren van de VU. Hij kreeg de steun van 26% van de VTM-kijkers, een fraai resultaat. Grote winnaar werd *Verhofstadt* met 47%, verliezers waren CVP, *Dehaene* scoorde slechts 10%, en SP, waar boegbeeld *Tobback* amper 14% van de belers bekoorde.

De maandelijkse opiniepeiling bij VTM (Marketing Unit) leverde volgende resultaten op: VU 13,0%, CVP 25,3%, PVV 21,3%, SP 22,5%, Vl. Blok 4,8% en Agalev 10,4%. De verschillen met Dimarso tonen aan hoe voorzichtig men moet zijn met de interpretatie van peilingen. Maar we herhalen: liever met gunstige peilingen naar de verkiezingen, dan met zwaar verlies.

Verleden week maakten we ook melding van een KVHV-peiling bij Antwerpse studenten. Uitsplitsend per studierichting levert deze peiling nog enkele markante, zij het niet onverwachte resultaten op. Zo haalt de VU 30% in de fakulteit geschiedenis aan het UFSIA. De PVV scoort dan weer goed (33%) bij de TEW-ers tot zeer goed (bijna 50%) bij de studenten handelswetenschappen. Bij pol & soc behalen de SP en Agalev elk 22%. Het Vl. Blok doet het goed bij studenten rechten (20%) en barslecht bij studenten aan de akademie (nauwelijks één procent).

Het KVHV belde ook de politieke partijen op om een reactie te vragen op deze peiling. In het telefaksbericht hierover viel het op dat deze interpretatie door de persverantwoordelijken verstrekt werd, behalve voor het Vl. Blok, waar kamerlid *Filip De Winter* uitgebreid commentaar leverde.

Ook het Antwerpse *Pallietkerke* bracht commentaar bij de KVHV-peiling. Dit blad steekt haar Vl. Bloksympatie met het voortschrijden van de kiesstrijd van langsom minder onder stoelen of banken. Of hoe moeten we het volgende anders interpreteren: *Universiteitsstudenten kunnen bezwaarlijk ervan worden verdacht dat hun stemgedrag wordt gekonditioneerd door wrevel, kansarmoede, rankune, onverdraagzaamheid. En dan konstate-ren wij met het KVHV, dat liefst één rechtsstudent op vijf aan de UFSIA voor het Vlaams Blok stemt. Was het al maar 25 november...*



(foto VUM)

HET TUINBORD

Is het U ook al opgevallen hoeveel verkiezingspanelen er in de privé-voortuinen geplant zijn? Het lijkt wel een invasie van de tuinborden. Vooral de CVP toont zich sterk in het zaaien van zulke vreemde gewassen. En niet toevallig. De tuinborden vallen immers niet onder de wet op de beperking van de verkiezingsuitgaven. Langsheen drukke wegen, in weiden langs de spoorweg, in drukke centra of in stille wijken, overal rijzen de tuinborden als paddestoelen uit de grond.

Voor wie zijn medegemeentenaren wat kent, vormt een wandeling nu een verrijken-de ervaring. De voorheen onbekende partij-voorkeur wordt nu immers pijnlijk duidelijk.

Bij een aantal ligt het er natuurlijk vingerdik op waarom er nu net een bord voor X of Y in de tuin prijkt. X of Y is immers kandidaat, familie van een kandidaat, is een trouwe partijmilitant, of goed bevriend met een kandidaat.

Bij anderen ligt de band al wat verder. En heeft hij nog weinig met politiek te maken, maar wel met dienstbetoon, horigheid of zuilbelang. Zoals een CVP-bord bij mensen waar de dochter des huizes twee jaar geleden aangeworven werd door de Christelijke Mutualiteiten. Of een bord in de tuin van de zus van de plaatselijke BAC-loketbediende. Wedden dat U zelf nog meer van zulke horigheidsborden zult ontdekken?

VU-VERKIEZINGSFONDS

Onmiddellijk na onze eerste oproep liepen reeds stortingen binnen voor het VU-verkiezingsfonds.

Mogen wij de milde schenkers wel verzoeken bij hun storting te vermelden „Gift 24/11”.

EERSTE LIJST

F.V.B., Lier	5.000 fr.
F.V., Appelterre	10.000 fr.
Roegier Neirynck, Landegem	3.000 fr.
D.V., Schepdaal	5.000 fr.
J.-P. Goethuys, Vilvoorde	1.000 fr.
De Spiegeleer-D'Hondt, Burst	3.000 fr.
L. Vandeweygaert, Berchem (A)	2.000 fr.
Van den Brande, JVPD, Wolvtem	2.000 fr.

Naamloos, Dilbeek	1.000 fr.
Jef en Greet Van den Brande, Meise	1.000 fr.
P. De Metsenaere, Denderleeuw	2.000 fr.
Dries Geeraert, Waregem	10.000 fr.
R.S., Brussel	25.000 fr.
Totaal 1ste lijst	70.000 fr.

Alle giften — groot en klein — zijn van harte welkom. Zij zullen in ons weekblad worden gepubliceerd. Naamloos, onder initialen of voluit; U zegt het maar. Giften vanaf 1.000 fr. zijn fiscaal aftrekbaar. Gelieve te storten op Dokter Ballet Fonds vzw (DBF), Barrikadenplein 12 te 1000 Brussel. Bankrekening 435-0271511-88.

Dank bij voorbaat!
Info DBF 02/219.49.30 (vragen naar Guido de Backer).

FDF-PPW

Het FDF is in Brussel een zieltogend fenomeen. Verkiezing na verkiezing sleept het Front Démocratique Francophone zich naar een nederlaag, hierbij telkens afslankend. Het FDF is nu driftig op zoek naar stemmen buiten Brussel. Via de *Pari pour la Wallonie* (PPW - inzet voor Wallonië) wil men vanuit Nijvel en Luik nu ook in Wallonië deelnemen aan de verkiezingen.

De onwrikbare solidariteit tussen Wallonië en Brussel staat hierbij centraal. Men heeft het vooral tegen wat men het *Vlaams paard van Troje* in Brussel noemt, *Wilfried Martens*. Hoezeer het FDF-PPW de voeling met de werkelijkheid verloren is, maakte voorzitter *Clerfayt* duidelijk: *Als Martens naar Brussel komt, is het om bij voorkeur misbruik te maken van de Franstaligen en derhalve om Brussel te vervlaamsen.*

Brüssel Vlaams? Ca jamais!, was de slogan waarmee het FDF zijn grootste succes boekte. De vrees voor de Vlaamse invasie van Brussel wordt dus met de komst van Martens opnieuw bespeeld. Een ongegronde vrees: de CVP durft geen gebenedijd woord Nederlands op haar Martens-affiches in Brussel zetten.

VCD-PCS

In de arrondissementen Antwerpen, Turnhout, Mechelen, Hasselt, Tongeren-Maaseik en Brussel-Halle-Vilvoorde zal op 24 november een nieuwe partij naar de gunst van de traditionele katholieke kiezers dingen: het kartel tussen Vlaams Kristendemokratische Unie en Partij voor Kristelijke Solidariteit. Haar voornaamste programmapunt is de afschaffing van de abortuswet. Maar ze pleit ook voor een vergoeding voor de thuiswerkende ouder, een aangepaste hulp voor slachtoffers van misdrijven, een strengere bestraffing van de criminaliteit en de drughandel, de regionalisering van de sociale zekerheid en het verzet tegen Brussel als Europese hoofdstad. Anders gezegd: kapers op de kust voor de CVP en voor het Vlaams Blok. Het programma van de VCD-PCS trekt immers, op het migrantentema en het separatisme na, als twee druppels op dat van het Vlaams Blok.

DE WETSONTDUIKER

Verleden week maakten we hier melding van de vreemde kronkels in het brein van SP-kamerlid *Dielens*. Hij had zichzelf de medaille van goede manager opgespeld voor zijn inval om lazerbeelden te gebruiken in de kieskampanje. Want daarover zegt de wet op de beperking van de verkiezingsuitgaven niets, en dus is er niets beperkt, redeneert *Dielens*. De SP-volksvertegenwoordiger gaat er m.a.w. prat op een middel gevonden te hebben om een zelf gestemde wet te ontduiken, en noemt zichzelf dan nog een goede manager.

Tegen de aanpak van *Dielens* rees twee dagen later protest uit socialistische hoek. *Leo Peeters*, de vertegenwoordiger van de SP in de controlekommissie van de wet op de

verkiezingsuitgaven, noemde de verkiezingskampanje van *Dielens beneden alle peil*.

Leo Peeters is binnen de SP-federatie Halle-Vilvoorde de rechtstreekse concurrent van *Dielens*. Iedereen dacht dat *Peeters* de kamerlijst voor de komende verkiezingen zou aanvoeren, maar *Dielens* sprong hem over het hoofd. *Peeters* had bij de vorige verkiezingen dubbel zoveel stemmen als *Dielens*. Deze laatste slaagde erin de eerste plaats binnen te rijden dankzij een medias-tunt: enkele maanden geleden nodigde *Dielens* een handvol burgers uit om hem te vergezellen tijdens zijn parlementaire werkzaamheden. Mediastunts zijn blijkbaar de specialiteit van *Dielens*. Al of niet binnen de zelfgestemde wet.

DE ZUILENGALERIJ

Volgens een bericht in *De Standaard* worden de verkozenen die hun parlementair mandaat kumulieren met een functie in een sociaal-ekonomische belangengroep, zoals vakbond of ziekenfonds, de jongste jaren door de publieke opinie met weinig simpatie bejegend.

Nochtans, zo lezen we, vindt SP-senator *Guy Moens* dat hij zijn job als sekretaris van het Limburgse ziekenfonds de Voorzorg, perfect kan combineren met zijn parlementair mandaat, dat inhoudelijk veel wint bij deze kumul. Zegt *Moens* aan *Evita Neefs*: *Sedert ik in '85 voor het eerst verkozen werd, werden reeds drie van mijn voorstellen over de ziekteverzekering goedgekeurd. Bij de debatten over de nieuwe ziekenfondswet bleef Moens naar eigen zeggen bewust afwezig. De senator ontkent evenwel dat zijn kumul tot ongeoorloofde belangenvermenging leidt. Waarbij de DS-joernaliste opmerkt dat „belangenvermenging” en „beïnvloeding” eerder, anders en elders gebeuren.*

De VU heeft zich van bij haar ontstaan verzet tegen de verzuiling. *Moens* geeft toe: *Het zijn de niet-verzuilde partijen VU en Agalev die de toon zetten en wij moeten volgen. De partijen willen zich soepeler kunnen opstellen tegenover de kiezer, losser*

van de sociale organisaties.

Een verheugende evolutie!

DE FLATER

De flater van de week werd begaan door *Agalev*. De groene partij vergat verleden zaterdag voor 12 uur haar kandidatenlijst in te dienen voor de provincieraad voor het Antwerpse kanton Boom-Kontich. Dit kanton telt 120.000 kiezers, en bij de vorige provincieraadsverkiezingen behaalde *Agalev* hier met 14.406 stemmen één zetel. Volgens de verantwoordelijke bij *Agalev* is deze onvergeeflijke flater te wijten aan een onvoorstelbare reeks persoonlijke misverstanden.

BOEGBEELD



”O ja, wij hebben wel boegbeelden. Maar we staan op een zo belangrijk moment voor Vlaanderen, dat het ongeloofwaardig zou zijn om opnieuw dezelfde ”smoelen” naar voren te schuiven. Wij willen de inhoud van ons programma beklemtonen: we willen een radicale staatshervorming en een ”ontzuild” Vlaanderen.”

(samenstelling: mvl/pdj)

VERKIEZINGS-VAN DALE /3

velagA. Op z'n kop gevallen groene.

Zuil. Rolrond of vierkant draaglichaam. Zie ook *Dehaene, Jean-Luc*.

CVP-slogan. Waarom het eenvoudig zeggen als moeilijk ook kan.

Dehaene, Jean-Luc. Politiek beest, kraait bij gebrek aan tanden. Zie ook *Zuil*.

CERAmiek. Grondstof voor zuil.

Kandidaat. M/V. Hangt in tuintjes. Grootste probleem: blijven plakken.

11 NOVEMBER TE GENT VERKIEZINGSKONGRES

Op maandag 11 november a.s. roept de VU Vlaamse Vrije Demokraten haar verkiesingskandidaten, haar leden en simpatizanten naar de Arteveldestad voor een grootse verkiesingsmeeting.

Na de kracht-meeting te Leuven en de Doe-dag te Kruibeke, die nuttige opwarmingsoefeningen waren, moet „Gent” de tweede adem van deze kortstondige kiesstrijd worden. Ons aller aanwezigheid is dus vereist.

Het verkiesingskongres gaat door in het **Internationaal Kongrescentrum** te Gent en de militanten zijn reeds welkom vanaf 13u.30.

Het is de pajottenlandse muziekgroep **Arjaun** die de muzikale ontvangst verzorgt.

Om 14u. nemen **Chris Genbrugge** en **Walter Demeyere** (die van Cijfers en Letters en de broer van...) het woord en zetten het kongres in.

Guido Vande Kerckhove, voorzitter van het gastarrondissement Gent-Eeklo, verwelkomt de kongresgangers. **Willy Kuijpers** stelt gewoontegetrouw enkele internationale gasten voor, waarna de Schotse **Winnie Ewing**, de nieuwe voorzitter van de EVA, de groet van de Europese volkeren brengt.

Dan is het de beurt aan alle kandidaten, vooral de lijsttrekkers worden verwacht.

SPECIAAL VOOR LIJSTTREKKERS

In het vooruitzicht van hun speciale en onmisbare medewerking aan het VU-verkiesingskongres worden alle lijsttrekkers (kamer, senaat, provincie) verzocht zich om 13u.30 te melden aan de stand „lijsttrekkers” in de hal van het ICC.

Er wacht hen een warme verassing!



De groep Arjaun uit Pamel maar op 11 november te Gent.

Om 14u.55 wordt plaats geruimd voor de 70 zangertjes van het Litouws knapen-koor **Azuoliukas** uit Vilnius dat een toernee door Vlaanderen maakt.

Vervolgens wordt het woord verleend aan **Geert Lambert** die zich als jongerenkandidaat tot de jeugd richt. En aan prof. **Wilfried Dumon** die een bijzondere boodschap heeft namens al degenen die vanuit de buitenwacht hun nek voor de VU Vlaamse Vrije Demokraten uitsteken.

Op deze **Wapenstilstanddag** worden alle aanwezigen betrokken bij een bijzondere verkiesings-actie...

VU-ondervoorzitster **Annemie Van de Casteele** richt zich vervolgens tot vrouw-Vlaanderen.

Algemeen voorzitter **Jaak Gabriëls** besluit het verkiesingskongres met een politieke toespraak.

Om 17u. rondt de Vlaamse Leeuw het kongres af.



De knapen van Azuolinkas (Vilnius) zingen hun groet uit het vrije Litouwen.

KÄTHE KOLLWITZ¹

„EEN GAVE IS EEN OPDRACHT”

NIE WIEDER KRIEG, *Nooit meer oorlog*, No more war, Plus jamais de guerre, roept onze IJzertoren nu reeds tientallen jaren over de Vlaamse vlakten. De droom van de Fronterers, een basis voor vrede, voor broederlijkheid onder de volkeren is de bekommernis van alle mensen van goede wil. Deze droom — wellicht blijft het op wereldvlak altijd een droom — leefde ook in het hart van de Duitse kunstenares *Käthe Kollwitz* (Königsberg 8 juli 1867 — Moritzburg bij Dresden 22 april 1945). Een droom, een verlangen dat nog sterker werd na de dood van haar jongste zoon, Peter, in oktober 1914.

ZWERVEN IN DE PREGEL

Königsberg (Oost-Pruisen), de stad van filosoof Immanuel Kant, na de tweede wereldoorlog in Russische handen, werd Kaliningrad. Nu echter verlangen de bewoners terug de oude naam van hun stad in te voeren. Königsberg wil terug een open venster op het Westen worden.

Op 8 juli 1867, toen *Käthe Schmidt* geboren werd, was de oude stad echter nog een levendige, bruisende havenstad. Käthe was het vijfde kind van Karl Schmidt en Katharina Rupp. Twee kinderen van het gezin stierven jong en ook de kleine Käthe leek aanvankelijk een zwak kind. Vrij vlug ontwikkelde ze zich echter tot een flinke meid, door haar broers en neven bij het spel als hun gelijke aanvaard.

De familie Schmidt nam toch een enigszins aparte plaats in, dit niet in het minst door grootvader Julius Rupp. Deze was een begaafd en scherpzinnig predikant, die zich echter niet kon neerleggen bij de al te dogmatische regels van zijn geloof. Hij stichtte dan de *Frei religiösen Bewegung* (1846), weldra beter bekend als *Freien Gemeinde*, waarbij Julius Rupp de stelling voorstond dat iedere kristene zelf alle religieuze vragen moest nagaan en dan zijn konklusies trekken. Dit brengt de „Vrije Gemeente” echter niet alleen met de officiële kerk in botsing maar ook met de Staat. Gedurende enige jaren (tot 1853) wordt de beweging verboden en krijgt voortdurend last met de politie.

Eén van Julius Rupp's entoesiaste volgers was Karl Schmidt, een jong student in

de Rechten. De toekomstige meester geraakte echter betrokken in de revolutie van 1848 en zag zich genoodzaakt naar een andere broodwinning uit te zien. Hij maakt zijn weg in de bouwsector en weet zich op te werken tot zelfstandig aannemer, zodat Käthe in feite nooit aan de lijve de ellende van het proletariaat ondervond. Tot Käthe's negende jaar woont de familie „Auf den Weidendamm 9”. Een grote tuin achter het huis strekt zich uit tot aan de *Pregel*, het havenkwartier. De kinderen Schmidt kennen voor de toenmalige tijd een buitengewoon vrije jeugd. Käthe en haar vriendjes zwerven rond op de laadplaats van vaders bedrijf, waar het

Vaak gaat kleine Käthe naar het atelier van een gipsgieter in de buurt, waar ze geboeid de figuren en ornamenten bewondert. Haar eerste schuchtere pogingen tot tekenen trekken de aandacht van vader Schmidt, die meent dat zijn dochter begaafd is en haar aanmoedigt. Inmiddels verhuist het gezin enige malen en Käthe's vader geeft zijn broep op om zich als predikant volledig aan de „Vrije Gemeente” te wijden.

STURM UND DRANG

Käthe begint zeer jong veel te lezen, ook Goethe, die haar hele leven lang haar lievelingsschrijver zal blijven. Mede door haar literatuur begint de dood reeds zeer vroeg een belangrijke rol in haar leven te spelen. Wanneer haar jongste broertje, Benjamin, sterft, wordt de angst voor de dood drukkend in Käthe's leven. Wat wanneer de ouders sterven? en de geliefde zuster Lise? Bovendien kent het kind wel enige angst voor grootvader Julius Rupp, hij houdt er een strenge moraal op na.

Wanneer zij veertien is, oordeelt haar vader dat het tijd wordt voor degelijk tekenonderricht. Ook zuster Lise — haar hele leven lang Käthe's vertrouweling — blijkt begaafd en samen krijgen de meisjes les van de kopergraveur *Rudolf Mauer*. Lise — later zou Käthe zeggen dat Lise veel begaafder was dan zij — heeft echter niet het doorzettingsvermogen en de wil om te slagen, die Käthe kenmerken. Vader Schmidt heeft nog een ander doel voor ogen met de kunstopleiding van zijn dochter. Käthe is niet bepaald een knap meisje en haar vader wil ten allen prijze vermijden dat zij het lot van ongehuwde vrouwen uit die tijd deelt. Kunst moet haar leven vullen. Maar Käthe wil ook leven, zich onderdompelen in het vaak treurige maar ook warme, intense leven rond haar.

Schijnbaar doelloze zwerftochten door de *Pregel* brengen haar in aanraking met arbeiders, marktvrouwen, arbeiderskinderen, kroegen en hun bezoekers. De ongezoeten taal, die ze er hoort, stoort haar niet. De hele grondslag van haar werk vindt ze hier. De pedante burgerij, dol op uiterlijke vormen en een gekunstelde levenswijze stoot haar af. Ontelbare vrouwenfiguren zal zij tekenen, maar nooit zijn het mooi opgedirkte dames of lieve, zoete moeders met al even zoete kindertjes. De grijze wereld van de arbeidersvrouwen, hun drang naar een beter leven, hun zorg om de kinderen, waar ze al te vaak

Rond 11 november bezoeken tal van Vlamingen de Frontstreek en doen daarbij het soldatenkerkhof van Vladislo aan. Het treurende ouderpaar van de Duitse kunstenares Käthe Kollwitz blijkt nog steeds over een haast niet te verklaren aantrekkingskracht te beschikken. De beeldengroep is inderdaad een voorbeeld van sterke dramatiek.

Maar wie was deze kunstenares? Waar haalde zij de motieven voor haar artistieke kracht? En wat heeft zij naast dit ouderpaar nog aan kunstwerken op haar naam?

Aan de Neumarkt te Keulen is er sinds 1985 een Kollwitz-museum. Mija Proost bezocht het en borstelde voor ons het portret van een merkwaardige artistieke en vredesactiviste.

een komen en gaan is van zware lastwagens, getrokken door logge, krachtige paarden. Maar ook de omliggende buurt wordt verkend en reeds zeer jong komt het meisje tot de ontdekking dat het er niet overal zo harmonisch aan toeging als thuis. De opkomende industrie brengt ook het opkomend proletariaat mee: armoede, werkloosheid, dronkenschap en hoge kindersterfte zijn schering en inslag. Toch vindt Käthe Schmidt juist in deze ruwe, vaak treurige omgeving de voedingsbodem voor haar later werk. Het warme, levende volk is voor haar de realiteit en ook het schone bij uitstek.



Käthe Kollwitz, zelfportret uit 1898.

alleen voor instaan: dat zijn Käthe's heldinnen, die ze haar ganse leven trouw zal blijven.

In haar eerste weken primeert nog de schoonheid van deze wereld voor haar. Later wordt elke nieuwe tekening, ets, of beeld een kreet van wanhoop om al die nood en ellende.

Op haar zestiende maakt zij een tekening bij het aangrijpende gedicht van *Ferdinand Freiligrath*: „Die Auswanderer”. Voor vader Schmidt geeft dit de doorslag: Käthe moet een goede opleiding krijgen. Maar er duikt een nieuwe moeilijkheid op: als meisje krijgt Käthe geen toelating de lessen aan de Akademie te volgen. Dan maar privaatondericht bij de schilder *Emiel Neide*. Deze tijd wordt Käthe's „Sturm und Drang”-periode. Zij wil nu totaal op eigen benen staan. Wanneer zij

zeventien is, maakt zij met Lise en moeder een reis naar Engadin (Zwitserland). Op doorreis in Berlijn leert zij *Gerhart Hauptmann* kennen en een levenslange vriendschap volgt. In de Munchense Pinakoteek treft haar het werk van P.P. Rubens, vooral dan diens technische vaardigheid. Zij bewondert het prachtige landschap waar zij doortrekken, maar een neerslag hiervan is in haar werk niet terug te vinden. De mens en de mens alleen blijft haar boeien.

NAAR BERLIJN

Terug thuis stuurt vader Schmidt Käthe naar Berlijn, waar zij de leergangen volgt aan de *Zeichenschule für Damen*. Ook in Berlijn blijft immers de Akademie voor haar geslo-

ten. De Zeichenschule is echter niet de ideale omgeving voor het sociaal bewogen meisje. Alhoewel het onderricht door *bekwame leraren* gegeven wordt zijn de leerlingen meestal meisjes uit de gegoede burgerij, voor wie tekenen een tijdvedrijf als ieder ander is. Käthe wil echter meer. Vader Schmidt toont Käthe's tekeningen bij „Die Auswanderer” aan de Zwitserse schilder en etser *Karl Stauffer-Bern* (1857-1891). Deze is onmiddellijk getroffen door Käthe's grafische aanleg en raadt haar aan op deze weg voort te gaan. Maar dochter Schmidt wil schilderen en wanneer zij iets in haar hoofdje heeft...

Het is pas na de lektuur van een artikel van *Max Klinger* (1857-1920) „Malerei und Zeichnung” dat zij besluit Stauffer-Bern's raad op te volgen. Immers in een schilderij wordt alles duidelijk door de kleuren, een tekening daarentegen is een spel van licht en schaduw, mag vluchtig en onaf zijn, zodat de toeschouwer zelf zijn fantasie de vrije loop kan geven.

Schilderkunst is te veel aan het esthetische gebonden, grafiek mag lelijk en dramatisch zijn en daardoor bijzonder geschikt voor maatschappij-kritisch werk, als aanklacht tegen de heersende wantoestanden. Stauffer-Bern toont Käthe's tekeningen aan Max Klinger, die ook in haar een grafisch talent ziet. Later in München zal zij trouwens zelf Klinger leren kennen. Alhoewel deze, op de eerste plaats etser maar ook schilder en beeldhouwer, een sterke invloed heeft op de jonge kunstenaressen, gaan toch beiden hun eigen weg. In het werk van Klinger klinkt nog enige pathos door, de zaken moeten nog wat verfraaid worden. Bij Käthe telt alleen de rauwe, aangrijpende realiteit.

Deze Berlijnse periode is echter nog in andere opzichten belangrijk. Käthe's broer Konrad verblijft ook in de hoofdstad. Als sociaal-demokraat verkeert hij in de kringen rond *Friedrich Engels* (1820-1895) en wordt later redakteur bij „Vorwärts” het door *Karl Liebknecht* opgerichte sociaal-demokratische weekblad. Konrad vergeet zijn zusje niet en zo komt ook Käthe in contact met deze kring van jonge mensen, zij willen leven om een betere wereld te verwezenlijken.

Terug in Königsberg verlooft Käthe zich met *Karl Kollwitz*, een vrolijke maar ook ernstige jongeman, die na een harde jeugd als het ware een tweede thuis vond bij de gastvrije, hartelijke familie Schmidt. Karl studeert medicijnen en is vastbesloten zijn hele leven te wijden aan de armen en verstotenen.

Wie niet zo gelukkig is met de gang van zaken is vader Schmidt. Zou „zijn” Käthe nu toch een braaf huismoedertje worden in plaats van de kunstenaressen van zijn dromen? Prompt stuurt hij haar naar München (Kunstenaressenschool) waar *Ludwig Herterich* haar aanvaardt in de schilderklas. Bij haar studiegezellinnen wordt de verloofde Käthe wat kritisch bekeken. Deze meisjes dromen immers meestal van een leven waarin de kunst alles betekent. Trouwens de meesten zijn — volgens Käthe zelf — begaafder voor





In de eerste werken primeert nog de schoonheid van deze wereld, later wordt elke tekening een kreet van wanhoop om de ellende en de nood van het volk (Ets uit 1897).

schilderen dan zij, die het beter bij grafisch werk kan houden. Toch leert ze heel wat bij en geraakt door haar hulpvaardigheid en kameraadschap vlug aanvaard.

In München ontmoet ze ook August Bebel (1840-1913), die in 1883 zijn werk „De vrouw en het socialisme” publiceerde. Hij brengt Käthe nauwer in contact met de hele sociaaldemocratie en vooral met de daarmee samengaande vrouwenbeweging.

KARL, HANS EN PETER

Maar in Königsberg wacht Karl Kollwitz. Vader Schmidt geeft zijn verzet op en op 13 juni 1891 huwen Karl en Käthe Schmidt, voortaan Käthe Kollwitz. Voor een jonge arts zonder geld is het niet zo eenvoudig zich te vestigen in het toenmalige Duitsland en wanneer Karl dan aangesteld wordt bij de *ziekenkas van de kleermakers* in Berlijn trekt het jonge paar terug naar de hoofdstad, aan de Weissenburger strasse 25, waar het 50 jaar zal wonen. Hun huis is gelegen midden een arbeidersbuurt, Karl is dag en nacht in de weer voor „zijn” patiënten.

Tijd om een vriendenkring op te bouwen is er niet en Käthe kan dus volledig opgaan in haar kunst. Modellen hoeft ze niet te zoeken, de straat waar ze woont, de wachtkamer van Karl krioelen ervan. Mede door de verhalen van haar echtgenoot over zijn patiënten en hun gezin groeit haar medeleven en mede-

lijden. Het esthetische, dat zij tot nu in het proletariaat vond, wordt nu een sociaal engagement. Ook zelfportretten (1e zelfportret 1891-1892) maakt zij haar hele leven lang. Van een jonge, niet bijzonder knappe maar levendige vrouw tot een vergrijsde, door het leven getekende moeder.

Het echtpaar krijgt twee zonen, Hans (1892) en Peter (1896) en hiermee komt een derde belangrijk thema in het oeuvre van Käthe Kollwitz: het moederschap.

Alhoewel geen uitermate tedere moeder, leeft zij intens mee met haar kinderen en tekent ze telkens weer. Vaak zijn zij ook model voor meer algemene onderwerpen. Voorvoelt Käthe Kollwitz de komende tragedie reeds wanneer zij voor haar werk „Moeder met dood kind” zichzelf en zoon Peter tot model neemt?

DOORBRAAK

Op 26 februari 1893 woont zij in *besloten* kring een opvoering bij van Gerhart Hauptmann's „Die Weber” (Hauptmann's eerste stuk „Vor Sonnenaufgang” had voor schandaal gezorgd en daar het jonge Duitse keizerrijk beducht was voor iedere revolutionaire uiting werd er een strenge kunstcensuur gevoerd.).

Käthe is vol bewondering en besluit een grafische voorstelling van „Die Weber” te maken. Hierbij rijzen heel wat moeilijkheden: Käthe beheerst de techniek van het etsen nog niet volledig en is daarbij uiterst kritisch

voor zichzelf. Het duurt dan ook vijf jaar eer de reeks prenten klaar is. Waar Hauptmann ook de fabrieksbezitter een rol laat spelen, ziet Käthe alles slechts door de ogen van de opstandige wevers. Haar werk is geen oproep tot verzet en revolutie, maar eerder een uitdrukking van het hopeloze, nutteloze van die pogingen, gemengd met een diep medeleiden. Opvallend is dat bij de zes werknemers van de ciklus telkens een vrouwenfiguur voorkomt. Soms verbitterd, soms geestdriftig en tenslotte de berustende vrouw bij het mislukken van de opstand.

In 1898 wordt het werk tentoongesteld op de *Grossen Berliner Kunstausstellung*. Het betekent de doorbraak voor de jonge kunstenaars, ook in vakkringen.

Nieuwe opdrachten en een aanstelling als lerares Grafiek en tekenen aan de Kunstenaarschool volgen. Slechts één schaduwzijde: Keizer Willem II weigert haar de gouden medaille toe te kennen en daarmee belandt Käthe Kollwitz definitief in het revolutionaire kamp.

Mija Proost

**Volgende week:
Slecht nieuws
van het
Westelijk Front.**

BOUWCENTRUM VOLGEBOEKT / deel 2

De 55ste Boekenbeurs van Vlaanderen doet het goed, het Allerheiligenweekende blijft bijzonder geschikt voor dergelijke evenementen. Het vooruitzicht van weer een lang week-einde maakt de inrichter nu reeds vrolijk, net zoals de vrij positieve cijfers die de Boekenuitgevers deze week aan de pers meedeelden. Maar binnen de ruimte van het Bouwcentrum klonken en klinken ook enkele wanklanken. Bouwcentrum Volgeboekt/ deel 2.

DINSDAGAVOND 5 november hadden reeds 50.000 belangstellenden de Boekenbeurs bezocht, de beurs was toen halverwege. Na de bezoek-hoogdagen van het voorbije weekende waren heel wat scholen komen opdagen, niet helemaal tot vreugde van het Boekenbeurs-personeel dat weinig gemotiveerde jongelui langs de stands zag voorbijslenteren.

Onderwijzend personeel probeerde middels wedstrijden de schoolgaande jeugd „ bezig te houden”, maar deze haastte zich door de klippen te omzeilen en de vragen vlug door het BB-sekretariaat te laten oplossen, waarna de strooptochten konden verder gezet worden. Niet zelden komt daarbij vandalisme aan het licht...

Maar er zijn ook prettige vaststellingen.

CIJFERS

Uit een onderzoek van de Vereniging van Uitgevers van Nederlandstalige Boeken (VUNB) blijkt dat vergeleken met 1989 de verkoop in 1990 met 8,7 % is gestegen. De vereniging telt 145 leden. 23 % daarvan zorgt voor 84,5 % van de totale omzet. De rest zijn kleine uitgeverijen die ofwel poëzie, ofwel „moeilijke” werken uitgeven.

Dat het boek ook een economische waarde heeft wordt nog maar eens opnieuw bewezen door de omzetcijfers van 1990. In dat jaar werden ongeveer 8 miljoen boeken

verkocht, dat is toch nog maar 1,4 eksemplaar per Vlaming. Niet slecht, maar kan beslist beter. Een boek kost gemiddeld 540 fr.

En er wordt wat uitgegeven. De VUNB-leden waren in '90 goed voor 30.534 titels. Driekwart van deze stapel was afkomstig van 15 uitgeverijen, 20 % van het hele bestand.

Ook over de uitvoer van boeken naar Nederland en andere landen werden cijfers vrijgegeven. Van de Vlaamse boekenuitvoer

gaat nog niet de helft — 42 % — naar het noorden. Naar het „andere” buitenland gaan kinder- en jeugdboeken en vooral strips (74 %) en in mindere mate wetenschappelijke en technische werken en een klein gedeelte kunstboeken.

Dat er wat schort aan de Vlaamse uitvoer naar Nederland is een probleem dat vragen blijft oproepen. Vooral letterkundig werk geraakt nauwelijks — slechts 6 % — over de Moerdijk.



WARME HAND NIET VOOR IEDEREEN GUL

De plechtige openingszitting van de Boekenbeurs is niet zonder gemor verlopen. Vooral minister Dewael voelde zich geraakt, hij zou zelfs niet meer op de receptie verschijnen. Boos? Of een dringende verkiezingsopdracht?

VBVB-voorzitter *Isi de Vries* had het niet alleen over het probleem van de vaste boekenprijs, maar ook over het uitblijven van het lees- en leenrecht. *Clara Haesaert*, die gelauwerd werd om haar verdiensten voor het boek en de leeskultuur, had het in haar dankwoord over de inkrimping van de overheidstoelagen voor literaire manifestaties.

Volgens *De Morgen* zou minister Dewael, die tijdens het hem onvriendelijk rekvisitoor almaal aan zijn kin zat te frunniken, gezegd hebben dat „de sprekers van een beschamende eenzijdigheid getuigen”.

Dewael in *De Morgen*: „Ik heb al zo dikwijls gezegd: de gelden die met de halvering van het aankoopbudget werden uitgespaard werden in toelagen geïnvesteerd die rechtstreeks aan auteurs en literaire tijdschriften konden worden overgemaakt. Dat de leden van de aankoopcommissie dat jammer vonden kan ik begrijpen. Ik vermoed dat ze er ook financieel baat bij hadden. Maar niemand heeft mij ondertussen bewijzen kunnen voorleggen die zouden aantonen dat die halvering een literaire verarming tot gevolg zou hebben gehad.”

Ondertussen heeft de minister eindelijk zijn fiat gegeven aan de auteursbeurzen '91. Minister Dewael gaat er van uit dat slechts aan een beperkte groep letterkundigen een zo groot mogelijke beurs moet worden toegekend. In 1990 bedroeg het bedrag van de subsidie nog 250.000 fr., dit jaar is dat 300.000 fr geworden. De commissie die de minister dient te adviseren bij de toekenning ervan had reeds op 18 april j.l. 27 auteurs geselecteerd, 27 effectieve en 10 die in aanmerking kwamen.

Minister Dewael deelde daarop de commissie mee het niet eens te zijn met dit advies, niet alle schrijvers zouden op de hoogte geweest zijn van het aanbod. Middels een advertentie werden de auteurs nogmaals aangepord. Op 13 juni behandelde de commissie de aanvragen opnieuw, die waren ondertussen van 162 naar 219 aangegroeid.

Bij de selectie werd rekening gehouden met 1. kwaliteit, 2. moeilijkheidsgraad van het genre, 3. debutanten (25 % van de middelen), 4. sociaal-ekonomische situatie van de auteur.

De idee om slechts grote beurzen te geven aan een kleine schare valabele auteurs is niet onzinnig, maar even zinnig is het kleine beurzen — stimuleringspremies — te voorzien voor minder arbeidsintensieve en goedkopere projecten, poëzie b.v. De minister heeft daar geen oren naar en laat dat dan ook telkens en in vaak krasse bewoordingen aan zijn adviescommissie weten. Ook in zijn

boek *De warme hand* maakte de minister daar allusie op, in zijn kommentaar op de Boekenbeurs eveneens. Bovendien schroomt dhr. Dewael zich niet de commissie aan te pakken. „Ik vermoed dat ze er ook financieel baat bij hebben” is een niet mis te verstane insinuatie, die bovendien geen hout snijdt.

DE UITVERKORENEN

Lid zijn van een adviescommissie vergt reeds vlug enkele namiddagen vergaderen, maar bovendien lezen en evalueren van honderden bladzijden literatuur, recensies, kranten, tijdschriften, enz. Het werk wordt met 10.000 fr. per jaar belastbare presentiegelden vergoed. Verder kunnen de leden in de periode dat zij als advieslid zetelen géén aanspraak maken op enige toelage. Minister Dewael wil dit blijkbaar niet zien.

Het kabinet Dewael heeft dan begin oktober de uitverkorenen laten weten dat „er wat op komst is”.

Hier het lijstje: Alstein, J.M.H. Berckmans, Gie Bogaert, Paul Claes, L. De Block, Rita Demeester, Charles Ducal, Gaston Durnez, Leo Geerts (ondertussen overleden), Gilbert Grauw, Luuk Gruwez, Pol Hoste, Roland Jooris, Gwij Mandelincx, J.H. Mysjkin, Freek Neyrinck, Leonard Nolens, Koen Peeters, Leo Pleyzier, A. Provost, Annie Reniers, Daniël Robberechts, Walter van den Broeck, H. Van de Voorde, Monika Van Paemel, Erik Verpale, Herman de Coninck, Tom

Lanoye, Stefan Van den Brempt en Anton Van Wilderode. Dirk Van Bastelaere die ook geselecteerd was werd afgevoerd omdat de schrijver met subsidies van de Vlaamse Gemeenschap (ongeveer 800.000 frank) „writer-in-residence” is in de Verenigde Staten.

Laten wij er nog even op wijzen dat het toegekende bedrag (300.000 fr.) groter is dan b.v. de prestigieuze staatsprijzen (200.000 fr.). Ondertussen ging ook een onderzoeksproject van start naar de sociaal-ekonomische situatie van de auteur in Vlaanderen. De UIA voert het werk uit op vraag van de Taalunie en in opdracht van de gemeenschapsminister van Cultuur. Het eindrapport mag in het voorjaar van '92 verwacht worden.

Het ongenoegen o.m. door Clara Haesaert op de openingszitting van de Boekenbeurs verwoord behelst vooral het schrappen van toelagen aan enkele letterkundige verenigingen. Tussen de getroffen zijn er o.m. de Vereniging van Vlaamse Letterkundigen, de Vereniging van Vlaams-nationale auteurs, Diapason. De minister houdt hun toelage, die eigenlijk niet meer is dan de werkingskosten van die verenigingen, in en verzoekt de administratie van Cultuur een soort samenwerkingsverband te bedenken voor deze verenigingen; één gezamenlijk sekretariaat of zo...

De warme hand van de *kultuurminister* is niet zo gul als Patrick Dewael ons wil doen geloven.

(m.v.l.)

1 tot en met 11 november 1991

55e Boekenweek voor Vlaanderen

HET BOEK IN VLAANDEREN met 350 pagina's informatie over nieuwe boeken, vindt u in de erkende boekhandel.

55e Boekenbeurs voor Vlaanderen

BOUWCENTRUM ANTWERPEN, dagelijks van 10 tot 18 uur, en op donderdag 7 november van 10 tot 22 uur. Voorverkoop: kantoren ASLK (provincie Antwerpen) en diverse boekhandels.



VERENIGING TER BEVORDERING VAN HET VLAAMSE BOEKWEZEN



ADVERTENTIE

OM MEE TE DÉNKEN... EN TE SPRÉKEN !

Identiteit en tolerantie vandaag

Ontzuiling, identiteit, grotere vrijheid, cultuurpact, katholieken, vrijzinnigen en steeds meer neutralisten, alles-kan-alles-mag-permissiviteit, nieuwe intolerantie, Vlaamse ziekten... Vlaanderen staat meer en meer op eigen benen, maar vindt erg moeizaam zijn intern evenwicht.

Blijft Vlaanderen een meer verkrampte samenleving dan algemeen wordt aangenomen? Is de verdraagzaamheid te strak inge-pact? Negen opinies, samen een breed spectrum: zowel lessen uit gemiste kansen en kijk achter de actualiteit als perspectief op noodzakelijke opties voor morgen. (garengenaaid, 130 p. - 395 fr.)

DE ONZIJDIGE SAMENLEVING

Over vrijheid en verdraagzaamheid in Vlaanderen

Herwig Arts Jacques Claes Norbert Dhutst
Guido Dierckx Lieven van Gerven
Mieke van Haegendorp Marcel van Nieuwenborgh
Marc Platel Reginald de Schryver

De gevolgen voor de gewone mensen

Brussel wordt overspoeld door buitenlanders: arme migranten, maar vooral ook kapitaalkrachtige Europeanen. De minder goeden uit de brede omgeving kunnen de opgeklapte huurprijzen niet meer betalen. Van Leuven tot Halle, van Mechelen tot

Aalst moeten jonggehuwden hun geboortestreek verlaten.

Hoe is het zover gekomen? Waarom passen de buitenlanders zich zo moeilijk aan? Hoe werken ze de verfransing in de hand? Welke maatregelen dringen zich op? Op deze en andere vragen formuleert Guido Tastenhoye sluitende antwoorden. Nieuwe cijfers en onthutsende feiten tekenen duidelijk het gevaar van de Euro-Brussels octopus.

(garengenaaid, 221 p. - 595 fr.)

Vlaams Brabant in de wurggreep van Europa



Een schitterende synthese

Na veertig jaar scheiding wordt de DDR plots een onderdeel van West-Duitsland. Gorbatsjov doet verwoede pogingen om de perestroika te doen lukken, maar de bloedhete conflicten met nationale minderheden bedreigen hem en het imperium....

Waarom heeft niemand de bruuske ommekeer voorzien? Rolf Falter past de puzzelstukjes in elkaar. Hij brengt de snelle stroom van gebeurtenissen even tot stilstand, tekent achtergronden en blik in de toekomst. Een schitterende synthese met beslissende feiten en sluitende verklaringen. Een must voor iedereen die meer wil dan de overvloedige, maar vluchtige mediaberichten bieden.

(garengenaaid, 224 p. - 595 fr.)

Het langzame einde van het Sovjet-imperium

Rolf Falter

Onthullende informatie, boeiend inzicht

Al vroeg voorspelde Luc de Vos heel precies wanneer, waar en hoe de geallieerde luchtmacht in Irak en Koeweit zou toeslaan.

Na de 'woestijnstorm' blijven vele vragen. Dacht Saddam Hoessein werkelijk dat hij Koeweit ongestraft kon annexeren?

Was zijn leger inderdaad het vierde sterkste van de wereld? Welke rol speelde de Sovjetunie? En Israël?

Luc de Vos De Derde Wereldoorlog?

De Golf 1990-1991
1990-1991 De Golf
De Golf 1990-1991
1990-1991 De Golf
De Golf 1990-1991
De Golf 1990-1991
De Golf 1990-1991

De Derde Wereldoorlog? beantwoordt ook vele andere vragen. Het brengt heldere, dikwijls onthullende informatie en geeft inzicht in wat zich werkelijk afspeelde. Een schitterende synthese van de Golfoorlog!

(met foto's en kaarten, garengenaaid, 119 p. - 495 fr.)

Deze boeken liggen in elke boekhandel. Indien ze daar niet verkrijgbaar zijn, kan u ze bestellen bij Davidsfonds/Leuven, Blijde-Inkomststraat 79-81, 3000 Leuven, tel. 016/22.18.01, fax 016/22.25.32.

Davidsfonds/Leuven

ITHAKA, ITHAKA...

„Zing van de mand van de duizend listen, Muze...”. Zo begint de jongste vertaling van het op één na oudste dichtwerk van Europa, Homerus' *Odyssee*. In het spoor van illustere voorgangers als Vosmaer en Timmerman bezorgt Imme Dros ons van dit epos een metrische vertaling. Een niet te missen kans om opnieuw kennis te maken met een klassieker van formaat die in de loop der tijden tal van kunstenaars inspireerde en nog inspireert.

ODYSSEUS ACHTERNA

Op mijn Homerusplank staat nog steeds de *Zwerftochten van Odysseus* die Casper de Jong in de Gulden Sporen Serie lang geleden voor de jeugd navertelde. Als twaalfjarige liet ik mijn fantasie de vrije loop op het ritme van de vierentwintig hoofdstukjes die heel getrouw de zangen van Homerus' epos volgen. Later kreeg die prille Odysseelektuur een lichte deuk toen de fragmentarische lektuur van de Griekse tekst in de poësis mij voor een stuk op mijn honger liet. En de metrische vertaling van Aegidius timmerman, die ik met mijn luttele spaarcenten kocht in de boekhandel die Gabriëlle Demedts toendertijd bij het Waregemse kollege openhield, kon mijn entoesiasme niet opnieuw doen opflakkeren. Het dreunende ritme, het archaisch taalgebruik en de hexameter die onnatuurlijk is voor het Nederlands, zorgden ervoor dat ik na een paar zangen Homerus ontgoocheld ter zijde legde. Toen was ik te jong, zoveel is nu duidelijk. Nog

later bracht de onvolprezen prozavertaling van Schwartz soelaas en voor het eerst sinds jaren had Homerus me weer te pakken. Bertus Aafjes deed de rest. De dichter die in het Egeïsch Zeegebied Odysseus achterna ging, beseft wellicht als eerste dat dactylen en spondeën niet aan onze taal besteed zijn.

Ondanks Schwartz en Aafjes blijft er iets schorten aan het beeld dat velen meedragen van de *Odyssee*. Het blijft fragmentarisch. De vertederende bladzijden van Odysseus'

ontmoeting met Nausikaa en de gruwelijke ervaringen met de Kykloop blijven, naast namen als de Sirenen en Skylla en Charybdis, de dominanten. In het beste geval is uit de herkenningsscènes die het tweede deel van de *Odyssee* kenmerken, het tafereel met de stervende hond Argus blijft hangen. En hopelijk ook de ultieme herkenning van Odysseus door zijn vrouw Penelope, waarbij de man van duizend listen zelf door haar listige uitspraak over hun huwelijksbed zichzelf eindelijk als de lang verwachte echtgenoot kan bewijzen. Voor de fragmentarische kennis van Homerus' *Odyssee* is niet alleen de vroegere schoollektuur verantwoordelijk. Het euvel gaat terug op een lange traditie die reeds begon kort na het ontstaan van de *Odyssee* tegen het einde van de 8ste eeuw v. Kr. Beeldende kunstenaars hadden vooral oog voor de avonturen van de held. De fresco's bv. met Odysseelandschappen uit de Vatikaanse Musea dateren uit het einde van de Romeinse Republiek en de temata zijn ook daar uitsluitend de avonturen met o.m. de Laistrygonen, Kirke en de Sirenen.

VERLANGEN

Toch is Homerus' *Odyssee* veel meer dan dat. In de rij van zangers, die in de vroegste tijden van de Griekse cultuur het geheugen van de toenmalige maatschappij vormden, moet een eminente aède (de traditie noemt hem Homerus) uit de rijke verhalenstof omtrent Odysseus een heel eigen keuze gemaakt hebben. Dat verhalenkomplex bevatte zeemansverhalen, novellen over de lang verwachte thuiskomst van een held én de terugkeer van de strijder uit Troje. De rode

(lees verder blz. 31)



Telemachus en Penelope (Attische vaas, ca. 435 v. Kr., Chiusi, Museo Civico).

ADVERTENTIE

ANKER & ZON

Maurits Van Liedekerke

Voor de rubriek Huisvlijt in het weekblad WIJ schreef Maurits Van Liedekerke wekelijks kanttekeningen bij de aktualiteit en poëtische beschouwingen bij mens en natuur. Uit deze „stukjes” maakte uitgever Dilbeekse Cahiers een selectie en bundelde ze in het boek **Anker & Zon**.

De lezer zal vlug merken dat Van Liedekerke een scherpe waarnemer is en een vleugje emotie, nostalgie en retro niet schroomt. En tegendraads dat is hij ook.

Kortom, **Anker & Zon** is een smakelijk boekje dat beslist een plaats verdient in uw bibliotheek!

Lezers van WIJ kunnen zich **Anker & Zon** portvrij aanschaffen. Slechts 420fr. storten op KB-rek. 435-2011111-90 en u ontvangt het boek (168 blz.) thuisbesteld.

DILBEEKSE CAHIERS

VERKIEZINGSPLATFORM

WETGEVENDE VERKIEZINGEN

24 NOVEMBER 1991



Daar er nog steeds geen aparte verkiezingen zijn voor een eigen Vlaams parlement zullen de kiezers door deze verkiezingen zowel het federale parlement als de Vlaamse raad samenstellen. Daarom legt de VU Vlaamse Vrije Demokraten, samen met haar mandatarissen en kandidaten, volgende krachtlijnen van haar Vlaams en federaal programma aan de kiezer voor.

VOORAF

■ De vorming van de regering Martens VIII kwam er na een lange periode van kommunautaire hoogspanning en nadat gebleken was dat er geen maatschappelijke basis bestond voor het doorvoeren van een strikte a-sociale

bezuinigingspolitiek. De VU stelde een alternatief voor waarin een verregaande staatshervorming zou bijdragen tot een beter beheer van de overheidsmiddelen en een nieuwe sociaal-ekonomische politiek. De beweegredenen

van de VU Vlaamse Vrije Demokraten om tot de regering toe te treden, konden worden samengevat onder drie thema's :

1. Een onomkeerbare doorbraak verwezenlijken in de opbouw van het Vlaamse zelfbestuur via een doorgevoerd federalisme.
2. Het vrijwaren van de Vlaamse welvaart door een goed en rechtvaardig beheer van de overheidsfinanciën en een evenwichtig sociaal-ekonomisch herstelbeleid.
3. Het doorvoeren van maatschappelijke vernieuwingen inzake een betere democratie, meer verdraagzaamheid en rechtvaardigheid, een beter leefmilieu en een zindelijker politiek.

De akkoorden door de partij onderhandeld voor de federale en de Vlaamse regering en voor de Brusselse hoofdstedelijke eksekutieve bevatten voldoende positieve elementen op deze drie domeinen om de moeilijke verantwoordelijkheid van deelname aan de gezagsuitoefening op te nemen.

■ De federale regering Martens VIII heeft drie en een half jaar lang geregeerd in een stabiel klimaat. Zij heeft heel wat goede dingen verwezenlijkt.

- Het zelfbestuur van Vlaanderen en Wallonië werd aanzienlijk verruimd naar bevoegdheden en middelen. Brussel-hoofdstad kreeg een behoorlijk statuut, met waarborgen voor de Vlaamse aanwezigheid in de machtsuitoefening.
- De belastingen werden verlaagd en toch werden de openbare financiën behoorlijk in evenwicht gehouden.
- De sociale vrede werd gehandhaafd, de sociale minima en de pensioenen werden verhoogd, de werkloosheid werd teruggedrongen. Ook het bedrijfsleven kreeg de nodige zuurstof.
- Onze munt werd één van de sterkste munten van het Europees monetair stelsel.
- De wet op de objektivering van de benoemingen in de magistratuur zorgde voor een eerste aanzet tot een zo noodzakelijke depolitisering van het openbaar ambt.
- Er ging meer geld naar ontwikkelingssamenwerking en het werd beter besteed: het ABOS werd hervormd, de vrijwilligers kregen een fatsoenlijk statuut, de plaatselijke bevolking werd mee verantwoordelijk voor het beleid. Het minste wat men dus van deze VU-regeringsdeelname kan zeggen is dat we onze verantwoordelijkheid opnamen.

■ Tot onze spijt werden een aantal afspraken uit het regeerakkoord niet nageleefd.

- Met uitzondering van de wet op de magistratuur kwam van de hervorming en de depolitisering van het openbaar ambt niets in huis.
- Wat de financiële en sociale gevolgen van de repressie betreft bleven een aantal VU-initiatieven steken in de onwil van sommige regeringspartners.
- De regering slaagde er evenmin in een duidelijke, eensgezinde koers te voeren inzake het buitenlands en vredesbeleid

- De derde fase van de staatshervorming werd niet afgewerkt.

■ Vooral deze laatste twee punten deden ons besluiten de regering te verlaten.

- De VU aanvaardde omwille van principiële pacifistische motieven niet dat de federale regering in strijd met de wapenwet wapens zou leveren aan het Midden-Oosten. In dit verzet werden we niet of onvoldoende gesteund door de andere regeringspartners.

- De VU aanvaardde niet dat op eenzijdig Waals verzoek de staatshervorming zou misbruikt worden om de Waalse wapenindustrie ten dienste te zijn.

- De regeringspartijen waren niet bereid de gemaakte afspraken rond de derde fase uit te voeren zoals afgesproken.

■ We hoeven dus niet beschaamd te zijn over onze regeringsdeelname. Enkel ons pro-gramma, waarvoor we een mandaat van de kiezer hebben, telde voor ons. Daarom deden we vrijwillig afstand van de macht vanaf het ogenblik dat we vaststelden dat men ons met een kluitje in het riet wilde sturen. Als enigen durfden we „neen !” zeggen aan het Waalse diktaat; de andere regeringspartijen hielden vast aan de macht om de macht.

■ De VU Vlaamse Vrije Demokraten heeft enkele lessen uit deze crisis getrokken, en geeft ze ter overweging aan de Vlaamse kiezer mee.

- Een verdere doorvoering van de staatshervorming is onafwendbaar; de VU Vlaamse Vrije Demokraten kiest voor een radikaal en duidelijk konfederaal model als resultaat van een rechtstreeks overleg tussen Vlaanderen en Wallonië.

- Een eensgezinde en kordate Vlaamse opstelling is terzake noodzakelijk, vertrekkend van vier basisbeginselen :

1. Op konfederaal vlak moet de tweeledigheid van het land gestalte krijgen.
2. Beide partners in het konfederale staatsverband moeten aanvaarden zich niet te mengen in elkaars aangelegenheden en op elkaars grondgebied.
3. In Brussel moeten de huidige waarborgen voor de Vlamingen in het hoofdstedelijk gewest uitgebreid worden naar het gemeentelijk vlak.
4. De solidariteitsmechanismen in de konfederatie moeten herbekeken worden, in eerste instantie wat de sociale zekerheid betreft.

Daarom vormt een sterke VU de enige Vlaamse waarborg tegen een sterke PS.

Een sterke VU geeft immers de enige zekerheid dat de Vlaamse macht daadwerkelijk gebruikt wordt als het moet, en niet ondergeschikt gemaakt wordt aan partijpolitieke berekeningen of eigen belang. Niet tegen Wallonië, maar voor Vlaanderen. En dit op basis van een breed maatschappelijk programma, waarvan we hierna de krachtlijnen weergeven.



(foto Ronald Szommer)

KRACHTLIJNEN

1. VLAANDEREN IN EUROPA

■ **Vlaanderen: een deelstaat van een konfederatie die nu nog Belgisch is, maar straks Europees.**

- De VU Vlaamse Vrije Demokraten wenst België om te vormen tot een **konfederatie, waarbij zoveel mogelijk bevoegdheden naar de deelstaten Vlaanderen en Wallonië worden overgeheveld.** De landbouw en de visserij, de volledige buitenlandse handel, de ontwikkelingssamenwerking, het wetenschappelijk onderzoek en het volledige verkeers- en vervoersbeleid komen voor federalisering in aanmerking.
- De solidariteitsmechanismen in deze konfederatie moeten herbekeken worden. **De VU wenst de sociale zekerheid te kommunautariseren,** met behoud van konfede-rale minima die op termijn tot de Europese bevoegdheid moeten behoren.
- Voor de VU moet **een eigen Vlaams parlement** er zo snel mogelijk komen. De Raden moeten rechtstreeks verkozen worden, zodat de Vlaamse parlementsleden een rechtstreeks mandaat van de Vlaamse kiezers krijgen. Deze verkiezingen dienen losgekoppeld van de

federale parlementsverkiezingen. Een federaal parlements-lid mag geen lid zijn van één van de Raden. Omwille van het territorialiteitsprincipe en het principe van niet-inmenging in elkaars aangelegenheden krijgen de franstaligen die in Vlaanderen wonen geen stemrecht voor de Franse gemeenschapsraad.

- De **hervorming van de senaat** op het federale vlak sluit hierbij aan. Dit moet een senaat met beperkte bevoegdheden zijn en samengesteld uit de gemeenschapsraden, zodat het de ontmoetingsplaats voor de beide gemeenschappen wordt.
- Deze hervormingen moeten gekoppeld worden aan de **splitsing van de provincie Brabant en het kies- en gerechtelijk arrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde,** en de aanpassing van de kieskantons, zodat in Vlaanderen uitsluitend eentalige kieskantons tot stand komen. De huidige waarborgen voor de Vlamingen in het Brussels hoofdstedelijk gewest (de pariteit op het uitvoerende vlak en de alarmbel-procedure in de wetgevende vergadering) moeten uitgebreid worden naar het gemeentelijk vlak.
- **Vlaanderen** moet ten volle erkend worden op het **internationale forum.** Het moet verdragen kunnen afsluiten met andere volkeren, landen en regio's over gewesten gemeenschapsaangelegenheden.
- De federale structuur van ons land moet verder verfijnd worden door de overheveling van de **restbevoegdheden** naar de gemeenschappen en gewesten.

■ Europa: unitair nee, federaal ja

- De VU wil meebouwen aan een **Europa** op basis van een **federalistisch samenlevingsmodel**. Ons federalisme heeft als uitgangspunt de kleinste kring van waaruit in principe de gezagsuitoefening vertrekt. Het is een kringendemocratie die aan bredere dimensies die bevoegdheden overdraagt die in ruimer verband beter thuishoren. Dit principe, **het subsidiariteitsbeginsel**, dient in het EG-verdrag opgenomen te worden.
- De overdracht van nieuwe bevoegdheden aan de Europese Unie dient gepaard te gaan met een **toename van de democratische controle** op Europees vlak. Daarom moet het Europese parlement echte beslissingsmacht krijgen als Europese wetgever. Ze moet een Europese regering ter verantwoording kunnen roepen.
- Verder wil de VU dat Europa haar natuurlijke componenten, de volkeren en regio's inspraak verleent. Daarom dient in het kader van de Europese Unie **een senaat van de volkeren en regio's** opgericht te worden. De regio's moet ook **rechtstreekse toegang** krijgen tot het **Europese Hof van Justitie**.
- Tot slot ijvert de VU voor een **rechtvaardiger Europese zetelverdeling** in het parlement. Om de Vlamingen en de franstaligen een gelijke stem te geven in het Europese parlement dienen de 24 Belgische zetels verdeeld te worden volgens het bevolkingsaantal van beide gemeenschappen.

■ Geen kulturele eenheidsworst

- Europa dient de kulturele verscheidenheid van de talloze volkeren en kultuurge-meenschappen, de rijkdom van Europa, ten volle te respecteren. Daarom moet een **kultuurparagraaf in het EG-verdrag** ingebouwd worden die bepaalt dat de kultuurgemeenschappen uitsluitend bevoegd zijn voor cultuur, onderwijs, de taalwetgeving en het mediabeleid.
- De samenwerking met Nederland, Frans-Vlaanderen en de overige nederlands-sprekende landen moet verder aangemoedigd worden. De Taalunie moet omgevormd worden tot een **Nederlandse Kulturele Unie**.
- Het **openbaar leven** in Vlaanderen moet verder ver nederlandse worden. De VU verwacht van de Vlaamse regering een actieve politiek ter bevordering van het gebruik van een korrekt Nederlands bij elk overheidsoptreden en in het bedrijfsleven.

2. EEN GOED POLITIEK GEZAG

■ Een goedwerkende administratie

- De VU Vlaamse Vrije Democraten hecht veel belang aan een goed funktionerende overheid. Daarom moeten de overheid beroep kunnen doen op verantwoordelijke, **goed opgeleide en goed betaalde ambtenaren**. Hier geldt de stelregel dat de kwaliteit primeert op de kwantiteit.
- De overheid moet er in haar dienstverlening en optreden over waken dat alle burgers gelijk behandeld worden. Daarom stelt de VU een **objektief systeem van aanwervingen en bevorderingen in alle openbare diensten** voor. Ruim verspreide openbare vakatures, behandeling door een eksterne en onpartijdige jury van deskundigen en benoeming met strikte eerbiediging van het gemotiveerd advies moeten ervoor borg staan dat de beste kandidaten benoemd worden.

- De VU is tevens voorstander van een parlementaire controle op het openbaar ambt, naar Angelsaksisch voorbeeld. Het openbaar ambt mag niet langer de uitsluitende verantwoordelijkheid van de uitvoerende macht zijn.
- De politici en het politieke bedrijf moeten dichter bij de burgers gebracht worden. Informatie en inspraak zijn twee onontbeerlijke grondrechten en instrumenten voor een betere democratische werking. **Openbaarheid van bestuur** is gewoon een must.
- De VU wenst **meer bevoegdheden en financiële middelen voor de Vlaamse steden en gemeenten**. In de grote steden moeten de onzalige gevolgen van een grootschalige fusieoperatie weggewerkt worden en moeten deelgemeenteraden opgericht en gehervormd worden.
- Omwille van de specifieke situatie van de Brusselse Vlamingen moeten we een uitzondering voor **Brussel** voorzien. De Vlaamse aanwezigheid in de 19 gemeenten moet er versterkt worden door een samenvoeging van deze gemeenten tot één of meerdere grotere gehelen, gekoppeld aan een decentralisatie naar een aantal wijkraden. Zo kunnen we grotere bestuursseenheden tot stand brengen, ter vervanging van de huidige frankofone baronieën, waarvoor dezelfde waarborgen voor de Vlamingen moeten bedongen worden als in het hoofdstedelijk gewest.



(foto Dann)

■ Afbouwen van de macht van de belangen-groepen

- De VU Vlaamse Vrije Demokraten wil de vervlechting tussen de talrijke belangen- en drukingsgroepen en de politieke wereld tegengaan door een **stelsel van onver-enigbaarheden** in te voeren waarbij het aan politici verboden wordt lid te zijn van de bestuursorganen van private verenigingen die subsidies van de overheid ontvangen of een rol vervullen in het kader van de publieke dienstverlening (vakbonden, werkgeversorganisaties, ziekenfondsen e.d.).
- De VU Vlaamse Vrije Demokraten wil het rijke Vlaamse verenigingsleven ondersteunen, doch **de verzuiling tegengaan**. We verzetten ons tegen de eksklusieve binding van levensbeschouwelijke organisaties, financiële instellingen, vakbonden en boerenbonden aan één politieke partij, tegen de machtsdeling die de grote zuilen toepassen in de sociaal-kulturele en de welzijns-sektor, tegen het uitsluiten van onafhankelijke initiatieven.

■ Gezonde overheidsfinanciën

- De VU Vlaamse Vrije Demokraten wil dat **de gezondma-king van de overheids-financiën** verdergezet wordt. Daarom moet het jaarlijkse begrotingstekort verder dalen zodat we tegen 1995 de internationaal aanvaarde norm van 3,5 % van het BNP bereikt hebben. De openbare schuld kan dan tot op het Europese gemiddel-de van 65 % van het BNP teruggebracht worden.
- De thans gehanteerde **dubbele begrotingsnorm** (de stijging van het geheel der uitgaven zonder rentelasten mag niet hoger zijn dan het inflatiepercentage, het nominaal tekort mag niet stijgen) moet toegepast wor-den op het geheel van de overheidsuitgaven, inclusief de sociale zekerheidsuitgaven.
- **Oneigenlijk gebruik en fraude** moeten zwaar aange-pakt worden, zowel op fiscaal als op sociaal vlak.
- Om de sociale zekerheid én betaalbaar én sociaal én zeker te houden pleit de VU Vlaamse Vrije Demokraten voor **meer selectiviteit** in de uitkeringen.
- **De overheid moet haar inkomsten veilig stellen**. Een fiskale politiek moet er op gericht zijn dat de fiskale opbrengsten gelijke tred houden met de economische groei.

■ Een veiliger Vlaanderen

- De overheid heeft als taak **de veiligheid van de burgers** te garanderen. Zij moet dus een beleid voeren dat grote en kleine kriminaliteit voorkomt en beteugelt. Daarom wil de VU Vlaamse Vrije Demokraten meer samenwerking tussen de diverse politiekorpsen (gemeentepolitie, gerechtelijke politie, rijkswacht, gespeci-aliseerde korpsen) en zeker niet meer politie. De politie moet vrijgemaakt worden van administratieve opdrach-ten zodat ze effectief kan ingezet worden bij de bestrij-ding van de kleine kriminaliteit. De VU wenst een **herwaarding van de wijkagent** als eerstelijnspolitiea-gent.
- Verder moet de demilitarisering van de rijkswacht nu ook echt uitgevoerd worden.
- Formules van snelrecht moeten overwogen worden : diegene die op heterdaad betrapt wordt, moet zeer snel veroordeeld kunnen worden, met respect voor de rech-ten van de verdediging. De gerechtelijke overheden moeten dringend werk maken van **slachtofferhulp**. Te vaak beperkt men zich tot het opsporen van de daders, terwijl de slachtoffers van een misdrijf vaak aan hun lot overgelaten worden.



(foto Ronald Szommer)

3. WELZIJN VOOR ALLE VLAMINGEN

■ Vlaanderen staat zélf in voor zijn sociale zekerheid

- De VU Vlaamse Vrije Demokraten eist de **federalisering van de sociale zekerheid**. Elke gemeenschap heeft immers het recht een eigen sociaal beleid te voeren, volgens eigen inzichten en behoeften. De sociale zekerheid, als sociaal instrument bij uitstek, moet dus tot de bevoegdheden van de gemeenschappen behoren. Door deze federalisering zal ook de eigen financiële verantwoordelijkheid aangescherpt worden. Het prijskaartje van het gevoerde beleid wordt immers zichtbaar, zodat elke gemeenschap gekonfronteerd wordt met de mogelikheden én de grenzen van haar eigen financiële draagkracht.
- Deze principiële bevoegdheid van de gemeenschappen moet gekoppeld worden aan het behoud van een **konfederale minima**, die op termijn Europees vastge-legd worden.

- Nu reeds kunnen de verplichte ziekte- en invaliditeitsverzekering en de gezinsbijslag zonder probleem naar de gemeenschappen overgeheveld worden. Hiervoor verwijst de VU naar de dossiers die ze terzake reeds uitgewerkt en bekend gemaakt heeft.
- De VU wil verder de **financieringsbasis** van de sociale zekerheid verruimen. Niet uitsluitend bijdragen op het loon moeten bijdragen in de financiering van het stelsel. Ook belastingopbrengsten (bv. sociale BTW) dienen hiervoor meer en meer aangewend.
- In het kader van de strijd tegen de kansarmoede dient de **doelmatigheid** van de sociale zekerheid verhoogd door een selectievere aanwending van de uitkeringen. Teveel uitkeringen gaan immers naar mensen die ze niet nodig hebben terwijl de echte bestaansonzekerden dikwijls uit de boot vallen.
- De sociale reglementering moet sterk vereenvoudigd worden. Een administratieve **vereenvoudiging** dringt zich op. De VU wenst terzake een centrale rol toe te bedelen aan de OCMW's. Per inwoner moet één sociaal dossier aangelegd worden zodat alle aanvragen om sociale tegemoetkomingen en uitkeringen via het OCMW gaan. De rol van de vakbonden en ziekenfondsen als uitbetalingsinstellingen en centra voor sociaal dienstbetoon kan aldus resoluut teruggedroefd worden.

■ Een kwaliteitsvol Vlaams onderwijs

- De VU Vlaamse Vrije Demokraten wenst in het onderwijs meer aandacht voor **geschiedenis, cultuur en lichamelijke opvoeding**. Goed opgeleide en goed betaalde leerkrachten moeten garant staan voor de kwaliteit.
- Om het huidige afvalingssysteem en het groot aantal mislukkingen in het sekundair onderwijs tegen te gaan moet het **technisch, beroeps- en bijzonder onderwijs** geherwaardeerd worden.
- Het gemeentelijk lager onderwijs verdient meer aandacht en moet omgevormd worden tot een echte **pluralistische school**.
- Door **samenwerking** tussen de scholen en over de netten heen kan de geldverslindende verzuiling gestopt worden.

■ Dynamische ondernemingen in het Europa van morgen

- Vlaanderen moet een beleid voeren dat onze ondernemingen voorbereidt op **Europa 1992**. Ons bedrijfsleven is sterk uitvoergericht, zodat we op dat vlak sterke troeven in handen moeten hebben om onze welvaart ook in de toekomst op peil te houden.
- Hierbij moet vooral aandacht naar de **KMO's** gaan. Ze vormen het bindweefsel van de Vlaamse handel en nijverheid.
- Een Vlaams ondernemingsbeleid dient verder oog te hebben voor de verbetering van de **arbeidsvoorwaarden**, en moet formules uitdenken waardoor werknemers die geen lid zijn van één van de drie politieke vakbonden ook inspraak verwerven in het beleid van de onderneming.
- De VU is van mening dat ook voor de ondernemingen een taak is weggelegd in de bescherming van het leefmilieu.

■ Een zorgzaam Vlaanderen

- De VU Vlaamse Vrije Demokraten wil dat de komende federale regering de **sociale en onmenselijke gevolgen van de repressie** wegwerkt door algemene maatregelen. Het individueel regelen van een aantal dossiers was een noodoplossing die niet meer volstaat.
- De Vlaamse regering dient een **seniorenbeleid** te ontwikkelen dat vertrekt van de zelfredzaamheid van de 60-plussers. Een aangepaste huisvesting in de vorm van woningen met dienstverlening is hierbij prioritair. Verder moeten voldoende middelen voorzien worden om de oplopende kosten van de gezondheidszorg als gevolg van de vergrijzing van de samenleving op te vangen.

4. VREEMD IN VLAANDEREN: RESPEKT VOOR ONZE EIGEN AARD

■ Migranten : Nederlands leren

- De VU Vlaamse Vrije Demokraten is voorstander van een strikte immigratiestop. Een beleid, gebaseerd op een terugkeer van de migranten, is echter volksmisleiding. Daarom moet een **aanpassingsbeleid** gevoerd worden. De migranten moeten zich in de Vlaamse samenleving integreren zodat ze op termijn Vlaming met de Vlamingen worden.



(foto Ronald Szommer)

- **Aanleren van het Nederlands** en een aangepast onderwijs vormen de hoekstenen van een inpassingsbeleid. Stemrecht wensen we enkel te verlenen aan diegenen die over de Belgische nationaliteit beschikken.
- Verder moeten de gemeenten met steun van de Vlaamse gemeenschap de **wrevelpunten** tussen de migranten en de eigen bevolking wegwerken. Projekten, gericht op het gezondmaken van kansarme wijken op het vlak van huisvesting, openbare veiligheid en netheid, kunnen de sociale kontakten binnen de buurt verbeteren en de basis vormen voor een echt samenlevingsbeleid.

■ Asielrecht enkel voor échte politieke vluchtelingen

- De VU Vlaamse Vrije Demokraten wil het **asielrecht**, zoals voorzien in inter-nationale verdragen, waarborgen voor de politieke vluchtelingen. Economische vluchtelingen zijn echter met dit statuut niet gebaat. De sociaal-economische problemen van de thuislanden van deze mensen kunnen enkel opgelost worden door een meer rechtvaardige internationale handel en meer ontwikkelingssamenwerking.
- Daarom moet een duidelijk onderscheid gemaakt worden tussen beide categorieën vluchtelingen. De **aanvraagprocedure** tot het bekomen van het statuut van politiek vluchteling moet sterk **ingekort** worden, met een maximum van zes maanden tussen het tijdstip van aanvraag en de definitieve beslissing. Kandidaat-asielzoekers moeten in afwachting opgevangen worden in regionale centra. Diegenen die afgewezen worden moeten ook effectief **uitgewezen** worden.

■ EG-vreemdelingen in Vlaanderen : geen stemrecht zonder belastingsplicht

In het eengemaakte Europa zal het vrij verkeer van personen gelden. De VU Vlaamse Vrije Demokraten wijst het gemeentelijk stemrecht voor EG-onderdanen in ons land niet af, doch koppelt het aan een aantal voorwaarden :

- het kan enkel toegestaan worden indien de EG-vreemdelingen reeds voldoende lang in Vlaanderen wonen, hier belastingen betalen en de streektaal kennen;
- uitvoerende ambten, zoals het burgemeester- en schepenambt, moeten voorbehouden blijven aan de eigen bevolking.

5. ONZE LEEFOMGEVING: NIET FILOSOFEREN, MAAR DOEN !

■ Voorrang voor de zwakke weggebruiker

- De VU Vlaamse Vrije Demokraten wil de lijnen die door Johan Sauwens getrokken werden met het Verkeers- en Vervoersplan Vlaanderen doortrekken naar de toekomst. Dit veronderstelt dat de Vlaamse regering verder werk maakt van een verkeersbeleid dat vertrekt van een bekommernis voor de **zwakke weggebruikers**. Daarom moet de klemtoon blijven liggen op het **openbaar vervoer** en de veiligheid voor de fietsers en voetgangers.
- Wegen met meer dan twee rijstroken moeten verder heringericht worden. Binnen de steden moeten veilige fietsroutes aangelegd worden. Langs de gewestwegen



buiten de bebouwde kom moeten er meer vrijliggende fietspaden komen.

- Ter ontlasting van het wegennet wenst de VU de **regionale luchthavens, de zee-havens, de binnenscheepvaart en het goederenvervoer per spoor** te herwaarderen.

■ Vervuiling voorkomen

- De leefmilieuproblematiek is gemeen goed geworden. Over de hoofdlijnen zijn alle partijen het eens. Weinigen hebben echter de moed de ronkende kongres-resoluties ook in beleidsmaatregelen om te zetten, en de burgers duidelijk te maken dat dit **geld zal kosten**. De VU Vlaamse Vrije Demokraten stelt daarom duidelijk dat we maar pas iets aan de vervuiling kunnen doen indien we onze levenswijze ingrijpend veranderen. Het beleid moet gericht zijn op het **voorkomen** van vervuiling en **herwinning** van grondstoffen.
- Een planmatige aanpak over alle beleidsdomeinen heen is absoluut noodzakelijk. De VU verwijst terzake naar haar Afvalplan Vlaanderen. Het beginsel dat **de vervuiler betaalt** moet konsekwent toegepast worden. Om een doortastend strafrechtelijk optreden mogelijk te maken moet het recht op een zuivere leefomgeving in de wetgeving opgenomen worden, en moeten milieurechtbanken opgericht worden (zie voorstel J.Gabriëls).

- Gelet op het **grensoverschrijdend karakter** van meerdere soorten van vervuiling (ozon, CFK's, zure neerslag, vermist) is een Europese aanpak meer dan noodzakelijk. Om een werkzaam leefmilieubeleid mogelijk te maken wil de VU Vlaamse Vrije Demokraten de bevoegde beleidsniveau's beperken tot het Vlaams gewest en de Europese gemeenschap.

■ Stop de aanslag op de open ruimte

- Inzake natuurbewoud pleit de VU Vlaamse Vrije Demokraten voor een aanpak die alle waardevolle gronden beschermt. Een **moratorium op de open ruimten** dient gerespecteerd. Deze vizie wordt onderbouwd door het VU-Landschapsplan, het voorstel tot bescherming van de kustduinen en een VU-voorstel van dekreet op de ruimtelijke ordening waarbij de zwakke gewestplanbestemmingen beter beschermd kunnen worden.
- In Vlaanderen moet een **Groene Hoofdstructuur Vlaanderen** met natuurkern-, natuurbuffer- en natuurontwikkelingszones tot stand komen.
- Verder moet de stadsvlucht ingedijkt worden door een creatief urbanistisch beleid van **stads- en dorpskernherwaardering**. Enkel indien de steden en dorpskernen weer hun oorspronkelijke woonfunctie vervullen, kan de druk op de open ruimte verminderen en een halt worden toegeroepen aan de 'fermetisering' van Vlaanderen.

6. NOOIT MEER OORLOG

■ Een Europees vredesbeleid

- De VU Vlaamse Vrije Demokraten pleit resoluut voor een **Europese defensie-gemeenschap**. De recente ontwikkelingen in Joegoslavië leren ons dat Europa op dit moment de konfliktharden in de eigen achtertuin niet kan bedwingen. De Servische agressie in Kroatië kon bij gebrek aan een eensgezinde Europese houding niet voorkomen worden. Daarom hebben we nood aan een Europees buitenlands en defensiebeleid, met Europese blauwhelmen als verlengstuk. Deze troepen kunnen ingezet worden om de strijdende partijen in een militair konflikt van elkaar te scheiden.
- Een Europees buitenlands beleid moet een echt vredesbeleid zijn, gebaseerd op de erkenning en verdediging van de **mensen- en volkerenrechten**. Europa moet niet de status van militair blok ambiëren; het moet eerder de woordvoerder en pleitbezorger van de Derde Wereld en de verdrukte volkeren zijn.

■ Wapens omsmeden tot ploegijzers

- De VU Vlaamse Vrije Demokraten wil een resolute **vermindering van alle wapenarsenalen** in de wereld. Kernwapens, chemische en bakteriologische wapens moeten verboden en vernietigd worden. Een verbod op alle kernproeven kan daartoe reeds een eerste stap zijn. De konventionele bewapeningsniveau's moeten drastisch verlaagd worden.
- De VU pleit eveneens voor een strenge **internationale reglementering op de wapenhandel** en een strikte toepassing van de wet op de wapenhandel in eigen land. De ongrondwettelijke federale ministerkomitees voor de wapenuitvoervergunningen moeten afgeschaft worden.
- Reeds twintig jaar lanceert de VU voorstellen om de **wapenindustrie om te schakelen**, zodat de werkgelegenheid die ermee gepaard gaat verzekerd blijft. De gewesten in ons land dragen de verantwoordelijkheid

voor de industriële omschakeling; ze moeten van deze bevoegdheid nu ook daadwerkelijk gebruik maken wat de wapenindustrie betreft.

■ Meer internationale rechtvaardigheid

- Voor de VU Vlaamse Vrije Demokraten is een **verlichting van de schuldenlast van de Derde Wereld**, te beginnen met de minst ontwikkelde landen, een basisvoorwaarde om een normale economische ontwikkeling mogelijk te maken. Kwijtschelding van schulden kan onder bepaalde voorwaarden, zoals het naleven van de mensen- en volkenrechten en een gunstige verhouding tussen de uitgaven voor onderwijs en ontwikkeling en de uitgaven voor defensie. Ook de omzetting van de schuld in tegenwaardefondsen komt de plaatselijke bevolking ten goede.
- De VU pleit verder voor **meer geld voor ontwikkelings-samenwerking** in een billijke verhouding tot onze welvaart, en een internationaal beleid dat eerlijke handelsbetrekkingen en verantwoorde grondstoffenprijzen mogelijk maakt. De recente GATT-konferentie bood ons wat dat betreft een beschamende vertoning, waarbij de rijkste handelsblokken (de Verenigde Staten, de EG en Japan) enkel om de eigen markt bekommerd waren.
- De krachtlijnen van het beleid van André Geens moeten verder gezet worden: ontwikkelingssamenwerking dient te vertrekken van de eigen verantwoordelijkheid van de plaatselijke bevolking. **Medebeheer**, democratische verhoudingen en respect voor de mensen- en volkerenrechten in de Derdewereldlanden staan hierbij voorop.



(foto Ronald Szommer)

ITHAKA, ITHAKA...

(vervolg van blz. 22)

draad die Homerus bij het komponeren van de *Odyssee* volgde is het motief van de dubbele verwachting. Ithaka kijkt verlangend uit naar de koning, Telemachus naar zijn vader, Penelope naar haar man; Odysseus van zijn kant verlangt naar zijn land en zijn vrouw.

De eerste vier zangen illustreren het verlangen van Ithaka op een bijzondere wijze door de „Vatersuche” van Telemachus. Daar groeit Telemachus uit tot de door iedereen erkende zoon van Odysseus die zijn vader nooit heeft gekend. De volgende acht zangen verhalen hoe Odysseus loskomt van de eilanden waar telkens een vrouw hem opvangt en meestal vasthoudt (Kirke op Aia, Kalypso op Ogygia, Nausikaä op Scheria). De tweede helft van het epos opent met zijn aankomst op *hét* eiland (Ithaka) en na een geduldige en vindingrijke reeks herkenningen ontmoet Odysseus uiteindelijk ook *dé* vrouw (Penelope). Eén vrouw is al die tijd niet van zijn zijde geweest, de godin Athena die in de traditie van het Homerisch epos voortdurend intervenueert ten gunste van haar beschermeling. Het laatste boek bezingt de herstelde orde op Ithaka én die andere Vatersuche: buiten de stad vindt Odysseus op zijn beurt zijn oude vader Laërtes terug.

De vraag of de zanger van de *Ilias* en de *Odyssee* dezelfde is geweest, valt niet op te lossen. Eigenlijk is die vraag ook ondergeschikt. De verhalen zijn er. Wat wel merkwaardig is, is de verschuiving binnen de aristokratische wereld van de Homerische epen. Waar in de *Ilias* vooral de gespieerde armen van helden bepalend zijn voor hun maatschappelijke erkenning, legt de jongere *Odyssee* vooral de nadruk op het gezond en creatief verstand.

Voor wie het verhaal van Odysseus opnieuw wil beleven, is er nu de kersverse metrische vertaling van Imme Dros. Dat de ondertitel toch maar weer eens de nadruk legt op de reizen en niet op de *terugreis* en de thuiskomst van de held, zullen we maar als een door de traditie bepaalde schoonheidsfout beschouwen. De vertaalster heeft het opnieuw aangedurfd de hexameter te hanteren. Maar het moet onmiddellijk gezegd: het dreunende ritme en de vaak houten zinskonstrukties van Timmerman en Vosmaer maken hier plaats voor een vlot en boeiend schema. Wie „misvormd” door vroegere metrische vertalingen of vertrouwd met de Griekse hexameter, ongewild dat versschema wil terugvinden in de vertaling, wordt vanaf de eerste bladzijden regelmatig op het verkeerde been geplaatst. De onbevengene lezer zal zich ongetwijfeld laten meeveren op Dro's ogenschijnlijk ongedwongen metrum. Gaandeweg vergeet de lezer zelfs dat het om een metrische vertelling gaat. Die leeservaring is misschien bevreem-

dend maar pleit uiteindelijk voor het niveau dat haar vertaling haalt. Wanneer het aangehouden metrum twaalfduizend verzen lang de lektuur niet hindert maar onopvallend draagt, dan mogen lezers de vertaalster dankbaar zijn.

Een tweede verdienste van Dros is de eigentijdse taal waarin zij de eerste dichter van het Avondland weer toegankelijk maakt. In 1980 deed H.J. de Roy van Zuydewijn het reeds met de vertaling van de *Ilias*. Maar meer nog dan het oudste epos heeft de *Odyssee* westerse kunstenaars geïnspi-

reerd. Wie teksten van bv. Pascoli, Kavafis, Pound, Joyce en ten onzent o.m. Gysen en Terborgh tenvolte wil smaken, moet Homerus' *Odyssee* gelezen hebben. Deze nieuwe vertaling legt de weg naar die auteurs en ook naar heel wat beeldende kunstenaars weer open. De ervaring leert dat die opening dringend nodig was.

P. Lateur

— Homeros. *Odyssee*. De reizen van Odysseus. Vert. door Imme Dros. Uitg. Querido, Amsterdam. 435 blz., 799 fr.

ADVERTENTIE

Trends

Leysen over België

Topmanager André Leysen snuift in ons land een geur van ontbinding op.
Hoe kijkt hij tegen het einde van België aan?

Vrouwen aan de top

Het gaat slecht met de vrouwen in de hogere regionen van het bedrijfsleven. Of juist, het gaat minder goed dan verwacht. Brengen nieuwigheden als parttime- of portfolio-management beterschap?

De pensioen-kampioenen

Het pensioensparen bestaat nu al bijna vijf jaar. Bij het begin was voorspellen moeilijk. Er werd dan ook vooral aandacht besteed aan de kostenstructuur van de fondsen. Maar nu kunnen we terugblikken op prestatieijsten. Sommige doen het systematisch beter. Het verschil tussen meer dan 69% en een kleine 22%.

Trends / Beleggen

NU BIJ UW DAGBLADHANDELAAR

GRAHAM GREENE EN DE FILM ^{1/2}

Onze Bios-medewerker Willem Sneer poogt de WIJ-lezer wegwijs te maken in het enorme oeuvre van Graham Greene, het zogenaamde *Greeneland*.

Deze week wordt Greene als scenario-schrijver belicht en dat is een haast oneindige reeks van succesfilms geworden.

In 1937 schreef Graham Greene het scenario voor *The first and the last*, een roman van John Galsworthy, die de filmtitel *21 Days* meekreeg. Vivien Leigh en Laurence Olivier spelen de takken van de bomen in dit spel van minnaars, drie weken voor de man wegens moord terecht moet staan.

Twintig jaar later werkte hij zich een bult aan het scenario van *Saint Joan*, naar George Bernard Shaw. Maar deze film van Otto Preminger ging helemaal de mist in, alhoewel de ster Jean Seberg de beroemdheid in schoot, nadat ze haast werkelijk op de brandstapel terecht kwam.

In 1944 schreef hij voor Metro Goldwyn Mayer een oorspronkelijk script voor *The tenth man*, maar dat bleef in de schuif liggen tot in 1988, toen werd het een TV-film met Anthony Hopkins en Derek Jacobi.

Richard Attenborough speelde een van zijn beste vroege rollen in de 1947 film *Brighton Rock*, waarvoor Terence Rattigan en Greene samen aan het scenario schreven, naar het boek van Greene. Deze indrukwekkende film, over een meisje dat op zoek gaat naar een misdadigersbende nadat haar verloofde die joernalist was werd vermoord, scoorde hoog bij pers en publiek. Een jaar later maakte Carol Reed *The fallen idol*, waarvoor Greene het scenario en zijn eigen kortverhaal *The basement room* leverde. Het verhaal wordt verteld vanuit het perspectief van een kleine jongen die een huisbediende aanbiedt en vereert, terwijl die ervan wordt verdacht zijn vrouw te hebben vermoord. Ralph Richardson en Michèle Morgan stalen de hoofdrollen. In 1956 maakte Greene de filmadaptatie met Glynis John en Rossano Brazzi van zijn novelle *Loser takes all* voor regisseur Ken Annakin. De twee hoofdrolvertoelers spelen een echtpaar dat een eigen systeem uitprobeert op de roulette van Monte Carlo, dit om hun bruiloft te vieren. Dat heeft onmiddellijke gevolgen voor hun huwelijk. De film is sterker dan het verhaal, omwille van de mooie plaatjes, en kreeg een tweede onsuksesvolle versie in 1988 toen James Scott hem verfilmde als *Strike it rich*, met Molly Ringwald en Robert Lindsay.

BRIDESHEAD REVISITED

Carol Reed liet Greene in 1959 het scenario pennen voor *Our man in Havana*, met de geniale Alec Guinness en Noel Coward, naast Burl Ives en Ralph Richardson. Deze satirische spionageparodie ziet Guinness, een verkoper van stofzuigers, opgenomen worden als Brits agent.



Zijn grote droom om het scenario dat hij schreef voor Evelyn Waugh's: *Brideshead revisited* ooit verfilmd te zien, werd enkele jaren voor zijn dood de bodem ingeslagen toen de BBC de schitterende en prestigieuze roman tot een even prachtige serie omtoverde.

De eerste adaptatie van een Greene-roman was in 1934 de film *Orient Express*, naar Stamboul express, met Heather Angel en Herman Foster in de hoofdrollen. Een remake kwam er voor de Italiaanse televisie in 1978, met Silvana Pampanini, Henri Vidal en Curd Jürgens en er wordt op dit ogenblik gewerkt aan een nieuwe versie. Het is het eerder banaal verhaal van een trein die op

kerstavond in de sneeuw blijft steken in de buurt van een afgelegen bergdorp, met romantische gevolgen voor een deel van het gezelschap. Weinig verrassend.

De veertiger jaren waren vruchtbaar voor Greene. Het begint reeds in 1942 met *This gun is for hire* van Frank Tuttle, film die Alan Ladd en Veronica Lake van de ene dag op de andere sterrenstatus geeft. Het verhaal van de huurmoordenaar die wraak wil nemen op de man die hem erin luidde, scoort zeer hoog. In 1957 door James Cagney, in zijn enige poging tot regie, erg ongeïnspireerd hermaakt als *Short cut to hell*, en in 1990 speelde Robert Wagner in een door hem zelf geproduceerde televisieserie.

Eveneens in 1942 schreef Greene het verhaal voor *Went the day well* van de Braziliaanse regisseur Alberto Cavalcanti, die zowat in alle landen ter wereld films maakte, maar niet die ene die hem wereldberoemd zou maken. Het verhaal gaat over een groepje dorpsbewoners die een Duitse invasie het hoofd bieden. Een meeslepende propagandafilm met goede akteurprestaties van Leslie Banks en Marie Lohr, gemaakt voor de beroemde Engelse Ealing Studios.

In 1944 is het de voor het nazisme gevluchte Duitse grootmeester Fritz Lang die *Ministry of fear* met Ray Milland verfilmt. Het verhaal is gesitueerd in Londen tijdens de oorlog, waar het hoofdpersonage verwickeld raakt in een kompleks spionageplot.

Willem Sneer

Volgende week vernemen we de namen van de grote regisseurs en dito vedetten die het werk van Greene op doek en TV brachten.

EROTISCHE LA FONTAINE

In 1655 reeds, drie jaar voor hij zijn eerste fabels publiceerde, verschenen van *Jean de la Fontaine* de eerste *speelse* verhalen. La Fontaine had zijn mosterd hiervoor vooral gehaald uit de *Decamerone* van Boccaccio en uit werk van Ariosto. La Fontaine had onmiddellijk succes met zijn pikante vertelseltjes. De vrolijke erotiek vanuit de renaissance werd door de grote fabeldichter in een elegante versvorm gezet, en daar waren ze in de literaire salons van die tijd verzet op. Maar in geestelijke kringen en bij de magistratuur was men een stuk minder entoesiast. In 1675 werden de erotische verhalen verboden. Ze werden wel klandestien gedrukt in Nederland, maar werden nooit in het Nederlands vertaald. Dat is wellicht te wijten aan de preutsheid in onze ktreien. De erotische vertellingen pasten niet bij het verheven imago dat ons van de fabeldichter voor ogen werd gehouden. Daar is nu toch wat verandering in gekomen. *Jan van den Berg*,

die onlangs de complete fabels hertaalde, bracht ook van de erotische sprookjes een bewerking in versvorm.

Het werd een prettig lezend boekje. De sporadische vergezochte kronkels om de versvorm in het Nederlands te respecteren storen niet bovenmatig. De verhalen blijven grappig, met een belerend-epikuristisch ondertoontje. Zoals ook in de *Decamerone* wordt er duchtig de draak gestoken met edellieden en de geestelijkheid. Als er al een boodschap in zit, heet deze dat lekkere seks voor beide partners prettig is, en dat schalksheid het wint op macht, kracht of geld. De erotiek is zeer voorzichtig, nooit echt onthullend. Het boekje bevat achteraan toelichtingen bij de verhalen.

(pdj)

— Berijmde vertellingen en verhalen. *La Fontaine*. Bewerkt en vertaald door Jan van den Berg. Uitg. Manteau, Antwerpen, 167 blz, 595 fr.

UITZONDERLIJKE KALLIGRAFIE TE ANTWERPEN

Vrijdag 25 oktober werd in de bibliotheek van de UFSIA een tentoonstelling geopend van kalligrafisch werk van Werner Eikel, docent kalligrafie aan de Fachhochschule in Aken. Eikel gaf ook in Vlaanderen herhaaldelijk kursussen kalligrafie, georganiseerd door de vereniging *Kalligrafia*. Bij de opening sprak dr. Ludo Simons een inleidend woord en verwees ondermeer naar de Engelse dichter William Blake die zijn gedichten zelf met de hand schreef, en graveerde in koperen platen, met de illustraties. Hij begroette ook, naast de kunstenaar zelf, de directeur van de Fachhochschule Aken, dr. Buchklemmer die een situering van de kunstenaar en zijn werk zou brengen.

Joke van den Brandt sprak de verwelkoming uit, in het Nederlands eerst, daarna in het Duits voor de Duitse gasten. Naast enkele praktische inlichtingen prees ze ook de te bekomen prachtige kalender met gekalligrafeerde teksten door Eikel aan: teksten o.m. van de meest-diverse auteurs waaronder Nietzsche en Fontane, Pestalozzi, Rilke en Hubert van Herreweghen. Dr. Buchklemmer schetste op indringende wijze de kalligrafie in het algemeen en het werk van prof. Eikel in het bijzonder: als mens van de natuurwetenschap, zo zei hij, zou men eerder verwachten dat hij de objectieve materiële feitelijkeheid geneigd zou zijn... Maar langs de kalligrafie heeft hij ook de kunst in een dagelijkse ontmoeting leren waarderen: twee gekalligrafeerde teksten van Eikel hin-



Prof. Werner Eikel: het letterbeeld als hoogste vorm van abstracte kunst én van meest objectieve uiting van woord en beeld. (foto Koen de Vriese)

KLEINE MAGNA CHARTA
Es ist mein Wunsch, mich frei
unter freien Menschen bewe-
gen zu dürfen. Ich möchte frei
von Angst vor dem Grauen
leben, das die Menschen den Menschen
bereiten. Ich will versuchen, frei von
Überheblichkeit und frei von Unter-
würfigkeit mein Leben nach dem von
mir gewählten Leitbild selbst zu ge-
stalten und mich niemals gegen die
Stimme meines Gewissens als seelen-
loses Material mißbrauchen zu las-
sen. Ich weiß, daß die Erde kein voll-
kommenes Paradies sein kann,
aber ich möchte gern dazu beitragen,
das Verbrechen zu mindern und das
Heilsame zu mehren. Arnold Krieger

Sieraad aan de wand.

gen in zijn werkkamer — en zijn nu in deze tentoonstelling te bezichtigen.

SIERAAD

Werner Eikel werd geboren te Hagen in 1929. Hij studeerde aan de *Kölner Werk-schulen* kalligrafie, vrije grafiek en fotografie. Sedert 1963 wijdt hij zich uitsluitend aan de kalligrafie en sedert 1978 is hij docent aan de Fachhochschule (Technische Hogeschool) te Aken. Hij exposeerde in binnen- en buitenland en men vindt werk van hem in verscheidene bibliotheken en musea. Hij is ook een veelgevraagd docent voor kalligrafie-fiestages, en gaf zo o.m. les in het cultureel centrum van Aldenbiezen en in Antwerpen.

De veelzijdigheid van Eikels kunst én van zijn onderwerpen blijkt uit deze merkwaardi-

ge tentoonstelling. Tevens blijkt, hoe het letterbeeld zelf in deze uitvoeringen een kunstwerk op zichzelf kan zijn, de hoogste vorm van abstracte kunst en tegelijkertijd de meest-objectieve door het woord en begrip. Ook de teksten die men niet of niet direct lezen kan — hebreuws, arabische, russische, griekse — zijn een sieraad aan de wand en brengen naast het zinvolle van het woord ook de schoonheid van het schrift.

Een tentoonstelling, die wij iedereen aanbevelen die niet slechts van kalligrafie maar van kunst in het algemeen houdt.

J.V.

— Arss Scribendi. De Kunst van het Schrijven. UFSIA-bibliotheek, Prinsstraat 9, Antwerpen. Tot 14 dec. '91. Ma-Wo-Vr: 8 tot 18u. Di-Do: 8 tot 21u. Za: 8u.30 tot 12u.30. Gesloten op 11, 15 en 16 nov.

INGEBORG, JAN DE WILDE EN STEF BOS: WAT EEN OOGST!

Toen in de lente van '88 een *Kwarteeuw Kleinkunst* werd gevierd met ondermeer een *Hommage aan Ramses Shaffy*, zag het er niet naar uit dat de kleinkunst aan heropleving toe was. De enige nieuwe naam was Erik Van Neygen die eerder bij Pendelum en Raymond zijn sporen had verdiend. Pas met de komst van VTM en daarmee gepaard de heropleving van het populaire Vlaamse lied greep Van Neygen zijn grote kans, samen met Sanne. Gelukkig zetten Johan Verminnen, De Nieuwe Snaar en de vooral in Vlaanderen graaggehoorde Bram Vermeulen om beurt „muziekteaters” op. Deze programma's bleken de geslaagde combinatie van liedjeszingen, korte sketches als bindtekst en chanson, maar bovenal wist men de stervende kleinkunst te aktualiseren.

Dit jaar kwam de eerste nieuwe oogst binnen met Ingeborg, Jan De wilde en Stef Bos. Het cultureel centrum van Strombeek-Bever (Grimbergen, Brabant) profileert zich dit najaar als dé uitgelezen plek voor première: Ingeborg bracht er haar tweede muziektheater *Daarom is géén antwoord*, een anti-show die haar vorige *Schimmen* op alle vlakken overtreft. Als volwaardig chansonière — weliswaar met een knipoog naar Liesbeth List en Jasperina de Jong — bezit Ingeborg nu een kleurrijk palet met liedjes. Op de planken is ze omringd door het gitaarspel en de humor van de Argentijn Juan Massondo (eks-Rum) en de doe-al toetsenman Jan Van Looy.



Stef Bos kan meer dan alleen maar liedjes schrijven.

(foto SD)

SPONTANE CHARME

Vorige woensdag gaf onze Antwerpse-Nederlander Stef Bos in het CC van Strombeek de première van een uitgebreide toer. Niet minder dan 54 optredens lang — tot maart '91 — brengt hij het programma *Is dit nu later*. Dit is ook de titel van zijn eerste LP. Aanvankelijk bedoeld als een samenvatting van een reeks zelfgepende parels bewijst de plaat dat Stef Bos heel wat meer in z'n mars heeft dan louter komponistentalent. Op de scène straalt hij een spontane charme uit, zeker wanneer hij zijn gevoelsvolle hits als *Papa* en *Breek de stilte* (op het podium samen met Clouseaudrummer Bob) brengt, maar ook *Wodka* en *Wat een wonder* zijn onweerstaanbaar. Stef brengt ook een aantal schitterende nieuwe liedjes en een à capella-versie van *Gek zijn is gezond*. Iets moeilijker te verteren zijn de hardere nummers *De hemel* en *Afscheid*. De verhalende bindtekst voor het nummer *De buik* en *De verveling* zijn grandioze hoogtepunten. Stef Bos zingt twintig nummers op eenvoudig verwoorde, diepgravende teksten en — net als bij Ingeborg — zeer verscheiden gebracht. Hij bewijst nog maar eens dat het ook anders kan dan zomaar hits-op-een-rijtje neer te poten,

zoals al te veel Vlaamse zangers doen. Het talent van Stef Bos en Ingeborg is vanzelfsprekend, daarom zullen zij met hun betere lied nokvolle schouwburgen blijven lokken.

HET WILDE STRIJKJE

Voor Jan De Wilde zijn het eveneens drukke maanden. Zijn recente CD *Hé, hé* was voor velen een hernieuwde kennismaking met één van onze (figuurlijk) grootste zangers. Toen Jan *Hé, hé* op het podium bracht, samen met de bizarre groep Magnificent Seven, sloeg hij vonken. In september verscheen zijn *Beste van...*, en nu pakt hij al opnieuw uit met een heus muziektheater. Samen met het elfkoppige kamerorkest Prima la Musica was hij na de première in Antwerpen ook te gast in Strombeek. Het strikersensemble is een verrijkende muzikale omlijsting van Jans lichtvoetig cinisme. De nummers van *Hé, hé*, en naar het einde toe een vijftal bekende ouwetjes van formaat brengt hij verrassend beweeglijk. Dit ideale, ook visuele, samengaan van topkleinkunst en Bachintermezzis is dé geknipte stof om in het leerplan voor 16-18 jarigen opgenomen te worden als initiatie in goede muziek.

SD

HOTEL - RESTAURANT

San Martino

Berg 17 - B 3790 St. Martens-Voeren
Tel. 041/81.09.08 - 041/81.09.29

Gastronomie in een groene oase

Diverse forel spec. en streekgerechten
Marktverse producten

Groepsarrangementen

Prachtig uitzicht op de Voervallei
Gezellige taverne, groot terras, openlucht-zwembad, kinderspeeltuin, petanquebanen en grote parking.

Voor uw groepsreizen naar de Voerstreek met geleid bezoek aan de forellenkwekerij kontakteeu ons. Speciale groepsmenu's.

VAN (VOETBAL)TRAINERS EN BESTUURDERS

ONS standpunt is eenvoudig: Pier Janssens redenering — als broodvoetballer van vijfendertig mag hij onvoorwaardelijk aan „zijn” toekomst denken — kan gevolgd worden. Waarmee niet gezegd wordt dat zij de enig juiste is. Hij krijgt een kans die weinigen gegund wordt; een kans ook die niet om de haverklap terugkeert. Vandaar wellicht zijn gedurfd stap. Pier zal vermoedelijk wel niet omver gevallen zijn van de reacties. Daaraan had hij zich verwacht.

NIET ZONDER ZONDEN...

Lokeren voelt zich vanzelfsprekend zwaar benadeeld. Begrijpelijk. Racing Genk probeert een plausibele uitleg te vinden maar die bestaat niet natuurlijk. Ook dat is nogal voor de hand liggend. Maar de clubs blijven beter realistisch. Geen van hen is zonder zonden.

Kompetitievervalsing? Dit lijkt ons een overtrokken interpretatie. Maar we hoeven elkaar niet Liesbet te noemen. Meerdere spelers werden in de voorbije weken al gekontakteerd met het oog op toekomstige transfers. Overigens laat de voetbalbond, die de emanatie heet te zijn van de clubs, tussentijdse transfers toe en nog voor enkele jaren legde KV Mechelen in volle titelstrijd spelers van andere ploegen onder kontrakt. Ploegen waartegen de Mechelaars nog moesten spelen... KV vond daarmee niets nieuws uit. Voetballiefhebbers met een goed geheugen herinneren zich vermoedelijk nog de perikelen rond de overgang van Michel Renquin van Standard naar Anderlecht nadat de speler, maanden voor het einde van de competitie, zijn handtekening had gezet onder een verbintenis met... Club Brugge. En zo kunnen we nog wel een tijdje doorgaan.

Voor zover er nog reglementen (of niet vastgelegde gedragsregels) bestaan dienen die toch maar om overtreden te worden. En verder blijft voetbal een feest. Maar niet voor Paul Theunis natuurlijk. De ontslagen trainer van Racing Genk — na zeven nederlagen op rij is dat onomstootbare voetballogika — werd een paar dagen voor de geruchtmakende trainerswissel door de bestuursraad nog voor minstens één week in zijn functie bevestigd.

De uitslag op Lokeren, zo zegde Jan

Vandermeulen, zou nog veel kunnen goed maken. Daarom werd de van slag geraakte voorzitter niet meer ondervraagd na de geruchtmakende en gewraakte trainerswissel. Jammer, want we hadden hem zijn eerdere verklaringen wel eens willen horen „recht zetten”...

Dat de voetbalwereld door eigen wetten wordt geregeerd is een vast gegeven. De uitvaardigers van die wetten voelen zich boven God en de mensen verheven. Dat is de konklusie die zich opdringt na de reactie van de vroede vaderen van de Uefa op de uitspraak van het Brusselse Hof van Cassatie in het Heizelproces. Dat de eerder uitgesproken vonnissen ongewijzigd zouden worden bevestigd lag in de lijn der verwachtingen.

**Ons aller Pier Janssens zorgde in de voorbije dagen voor kran-
tenkoppen. Zijn overgang (?)
als speler(?)-trainer van Loke-
ren naar Genk maakte de
meest uiteenlopende reacties
los. Dat was begrijpelijk.
We herhalen (nogmaals) wat
we tot in den treure toe op deze
bladzijde altijd hebben gesteld:
in het voetbal van vandaag be-
staan geen normen, zeden of
gewoonten meer. De deontologie
werd opgeheven met de
intrede van het grote geld.
Daarmee werd recht gemaakt
wat krom was en vaker nog
krom wat recht was.**

gen. Maar in Zürich dacht en denkt men daar dus anders over.

Natuurlijk, wij weten ook wel dat de brave Albert Roosens en zijn Europese kollega Hans Bangerter niet persoonlijk verantwoordelijk kunnen worden gesteld voor het dodelijke geweld van een kolonne Engelse bruten. Dat beoogde de rechtbank trouwens niet. Wel wilde zij, en naar ons gevoel terecht, de KVBV en de UEFA op haar verantwoordelijkheden wijzen in soortgelijke omstandigheden. De Belgische Voetbalbond heeft die terechtwijzing (waaraan ook nog een fikse schadevergoeding voor de nabestaanden van de slachtoffers werd gekoppeld) niet officieel maar wel stilzwijgend aanvaard.



Pier Janssens wil trainer worden.

(foto vum)

„COMME CHEZ SOI”

De UEFA bekijkt dat anders. Die vindt dat haar rol is uitgespeeld wanneer het geld is binnengerijfd. De organisatie wordt „uitgeleend” aan een nationale voetbalbond en daarmee houdt alle verantwoordelijkheid op. Gemakkelijk en comfortabel natuurlijk. Verder verkoopt de Uefa de televisierechten, int de reclameopbrengsten en eist haar deel op van de inkomgelden. Wat dacht je? De heren waren ook nog zo vriendelijk de wedstrijd te willen bijwonen. Vermoedelijk gingen ze voor de match nog gauw tafelen in de Comme chez Soi (de geliefde stampplaats van vele voetbalbonzen) waar de cheques werden uitgewisseld. Onvoorstelbare mentaliteit eigenlijk.

De dreigementen die na de recente uitspraak nog maar eens werden uitgesproken aan het adres van de Belgische Voetbalbond en de Belgische clubs met Europese ambities raken kant noch wal en getuigen van verbijsterende arrogantie en ontvucherende kleinzieligheid. Hoe kunnen onze clubs tol moeten betalen voor gebeurtenissen waaraan zij part noch deel hadden? Een Europese bekerfinale, toegewezen door de Uefa en gespeeld op een neutraal veld, is heus nog wat anders dan een gewone kwalificatiematch in een klubstadion. Hoe kan men de Bond doen boeten voor uitspraken van een burgerlijke rechtbank? Nog één paar stappen meer en over vijftig jaar kijken we (of beter onze nakomelingen) naar „de voetbalstadions van Vlaanderen” in plaats van naar „de bossen van Vlaanderen”. **Flandrien**

HET VERDRIET VAN ENGELAND

Australië is de nieuwe wereldkampioen rugby. Vorige zaterdag versloegen de Wallabies, zo worden die bonkige jongens genoemd, in de finale op Twickenham gastheer Engeland met 12-6. Voor de gelegenheid zat de helft van de koninklijke familie en drie vierde van de Engelse regering in de tribune.

Het moest het absolute hoogfeest worden. Naar het voorbeeld van de Engelse voetballers, die in 1966 na een legendarische finale met verlengingen tegen West-Duitsland voor eigen volk wereldkampioen werden, zouden de rugbyspelers van Hare Majesteit de wereldkroon veroveren. Het verliep anders en dat deed pijn. Al lieten de Engelsen dat niet blijken. Rugbyspelers respekteren nu eenmaal tradities en principes. Ze feliciteerden hun overwinnaars en berusten met pijn in het hart in het onvermijdelijke.

Over dit recente wereldkampioenschap zou veel kunnen worden gezegd. Er werd ook maar dan niet door onze pers, veel over

geschreven. In dit nummer beperken we ons tot een korte situering van de nieuwe wereldkampioen. In de loop van de winter komen we nog wel op het internationale rugbygebeuren terug.

DROOMRUGBY

De Australiërs, die in de kwartfinale door het oog van de naald kropen en pas in de allerlaatste sekonde in Dublin voorbij Ierland (18-19) geraakten dank zij een try van de onvolprezen Campese, wisten zich in de eindstrijd gesteund door... 50.000 (vijftigduizend) faksberichten uit het vaderland waarin hen steun werd toegezegd en kracht werd toegewenst. Ongelooflijk.

De Wallabies, die eerder dit jaar al eens met 15-40 tegen de Engelsen hadden gewonnen, begonnen aan het tornooi als „hal-

ve favorieten". Nieuw-Zeeland, de regerende wereldkampioen, won de openingsmatch tegen Engeland met 18-12 en scheen voorbestemd voor een nieuwe machtsgreep. In de halve finale verplichtten de Wallabies de All Blacks evenwel tot troonsafstand. Australië produceerde droomrugby en won met 16-6. Een striemende nederlaag voor de Nieuwzeelanders die op veel maar niet alles waren voorbereid. De slijtage van de macht spaarde de All Blacks niet. Die bijnaam van All Blacks dankt Nieuw-Zeeland aan een... joernalistieke zetfout in... 1905! Toen maakte de nationale ploeg van Nieuw-Zeeland haar eerste (overigens triomfantelijke) rondreis in Groot-Brittannië. De rugbyverslaggever van de Daily Mail geraakte niet uitgekeken op de ploeg. Hij zag vijftien backs, they are all backs, in het veld staan. Seinde na de 55-4 (!) overwinning in Devon zijn verslag door en las 's anderendaags „they are all blacks". De nickname was geboren. De zwarte uitrusting en „the haka taparahi" (het spektakulaire krijgsritueel dat voor elke match wordt opgevoerd) volgden binnen de kortste keren. Maar terug naar de nieuwe wereldkampioen. Welke zijn de kwaliteiten die de Wallabies voorlopig ongenaakbaar maken?

Deze week in Knack Magazine

Afscheid van Zaïre

De Belgen zijn massaal uit Afrika weg. Onze regering, missies en belangengroepen herzien hun posities tegenover Zaïre.

Wat brengt het nieuwe tijdperk?

Reportages en achtergronden, deze week in Knack.

Wedergeboorte

De regering leed wielbreuk en de Volksunie maakt gebruik van de tegenstellingen in het peloton om op een verkiezingsukses af te fietsen. Een gesprek met de spitslopers van de partij: Jaak Gabriëls en Hugo Schiltz, deze week in Knack.

Onze man in Madrid

Stichten de gesprekken tussen joden en Arabieren eindelijk vrede in het Midden-Oosten? Vinger op de pols: een verslag van hun conferentie in Madrid, deze week in Knack.

Breed gezeten

De Nederlandse schrijver W.F. Hermans zit zelden om een mening verlegen. In een interview heeft hij het over Harry Mulisch, Renate Rubinstein, het kommunisme en ontdekt hij een nieuw romanpersonage. Deze week in Knack.

En verder...

- Verkiezings-serie: Antwerpen
- Boksen: waarom het altijd verkeerd loopt met Mike Tyson
- Film: Anton Egoan over zijn nieuwe 'The Adjuster' • Brigitte Raskin beschrijft haar China-reis per gastanker.

BIER? HIER!

Peter FitzSimons, joernalist en... (voor de gelegenheid gepasseerd) Australisch rugbyinternational, beschrijft zijn ploegmaats aldus: „De gedroomde mixture van jeugd en ervaring, van kracht en snelheid, van uithoudings- en doorzettingsvermogen". Hij mocht er nog aan toevoegen dat Australië de meest offensieve ploeg ter wereld is en dat David Campese, de absolute wereldrekordhouder van het aantal trys, het vaak stugge spel grote amusementswaarde kan schenken. Het bruggetje dat hij in de finale over de Engelse verdediging sloeg was „wereldklasse". Onvergetelijk voor leken van onze soort. FitzSimons is anders een joernalist met beeldrijke taal.

De 23-jarige Phil Kearns noemt hij een „techno-rugby". De man leeft geprogrammeerd, volgt wetenschappelijke trainingsmethoden, leeft 365 dagen op dieet en vindt het verschrikkelijk dat een dag maar 24 uren telt om te kunnen trainen.

Schitterend wordt het wanneer hij het over de legendarische Nick Farr-Jones heeft: „Haal Nick om vijf uur 's morgens uit een Londens kasino, neem het whiskyglas uit zijn hand en de sigaret uit zijn mond, trek het kleefverband van zijn dij en voer hem naar Twickenham. Hij zal zich omkleden en een schitterende finalematch spelen."

Tja, dan moesten die Australiërs wereldkampioen worden natuurlijk. Overigens vulden zij na de finale de zilveren beker niet met champagne maar met... bier!

ALLEEN IS MAAR ALLEEN

Toen *Only The Lonely* in Amerika werd uitgebracht lagen de meningen erg verdeeld. De Newyorkse (de film moest oorspronkelijk spelen in New York in een Italiaans milieu) kritiek was nog het mildst met 7 goeie, 3 slechte en 7 verdeelde meningen, bij de kritikasters van Chicago echter (stad waar de film speelt in een lers milieu) scoorde de film nog maar 3 pro's, 5 contra's en 3 gemengde, terwijl de kritiek van dienst in Washington geen goed woord overhad met 4 tegen en 3 verdeelde reviews.

ROMANTISCHE KOMEDIE

Deze film over een verliefd lelijk eendje, in dit geval politieman Danny Muldoon (*John Candy*), verdient beter. Het is een romantische komedie zoals men die de jongste tijd veel te zelden maakt.

Terwijl tijdens de begingeneriek de onverlijmbare hit van Roy Orbison je hart opnieuw doet opspringen met: *Maybe tomorrow, a new romance, no more sorrow, but that's the chance*, loopt Danny Muldoon naar huis.

Zowat iedereen begroet deze vriendelijke dikkerd, die goedmoedigheid op het gelaat staat geschreven. Danny is een bijzondere agent, die samen met zijn Italiaanse werkmakker en kameraad Sal Buonarte, wordt opgeroepen als er weer ergens een lijk op te halen valt. Hij is vrijgezel en woont bij zijn moeder...

WAT IS ERGER DAN...

Zijn lerse moeder... Vele leren zeggen dat Joodse moeders erg kunnen zijn, bijna zo erg als Italiaanse vaders, maar dat lerse moeders het ergst zijn. Als je deze film bekijkt moet je de leren gelijk geven. Rose Muldoon (*Maureen O'Hara*) is gewoon schitterend. Toen Chris Columbus de film schreef, had hij niemand speciaal op het oog voor deze rol van Italiaanse moeder, maar toen die later werd veranderd naar een lerse mama was hem dadelijk het beeld van Mary Kate Danaher uit *De Stille Man* voor ogen beginnen zweven. Hoe zou dit karakter na veertig jaar zijn geëvolueerd, hoe zou ze zijn en eruitzien? Toen ging hij schrijven op het lijf van Maureen O'Hara. Er was één moeilijkheid, niemand had Maureen de jongste achttien jaar nog gezien, sommigen beweerden zelfs dat ze dood was.

Na heel wat omzwervingen kwamen producent en regisseur bij een schrijver voor een lers-Amerikaanse krant terecht. Die introduceerde hen bij Charles FitzSimons, een voormalig acteur en filmproducent die zich met O'Hara's, zijn zuster, zaken bezighield. Hij kreeg het skript en zond het na lezing naar zijn zus. Bij de eerste ontmoeting tussen regisseur en ster klikte het reeds. O'Hara



Een goedge dikkerd, vrijgezel en politieman, woont nog bij moeder. Specialiteit: het ophalen van lijken...

ra had zowat alles gespeeld wat Rose moest zijn: sterk, bazig, ruw, gemeen, dominant, geen tegenspraak duldend, slecht gehumeurd, hoogst onaangenaam. En toch maakt ze van Rose nog een karakter waar je van kunt houden.

Ze is ook een vitale vrouw en dat maakt het erg aannemelijk dat haar buurman, Nick Acropolis (*Anthony Quinn*, meer Zorba dan ooit) stapelgek op haar is.

Danny gaat braafjes iedere week met ma naar Bingo en later naar het lers café, waar de stamgasten stuk voor stuk leuke zuipschuiten zijn. Onder hen twee vrijgezellen, die zich erg begaan voelen met Danny. Op een avond komen er drie mannen in de kroeg en vragen wat te drinken. De middenste blijkt echter een lijk te zijn. De baas weigert hen omdat ie denkt dat ze te dronken zijn. De twee mannen zeggen dat ze het lijk beloofd hadden met hem een laatste pint te gaan drinken en vermits zo'n belofte heilig is, willen ze die ook nakomen.

Dan komt de Italiaanse begrafenisondernehmer binnen, samen met zijn dochter, en eist het lijk op, dat vanonder de handen van zijn dochter — die het opmaakte om te worden opgebaard — werd gestolen. Danny ziet het meisje, Theresa Luna (*Ally Sheedy*) en wat gebeuren moest gebeurt: Danny is verliefd. Bij de begrafenis van de lers gaat hij Theresa opzoeken, die net bezig is aan de

hand van een videoband een lijk op te kalefateren als Clark Gable. Hun eerste afspraakje is een piknik in het midden van het afgedankt voetbalterrein. Volgen nog meer krankzinnige afspraken. Maar moeder Rose ziet het allemaal met lede ogen gebeuren, ze wil niet alleen achterblijven en vermits ze iets tegen Italianen, Grieken, Polen en joden heeft, heeft ze niet te veel vrienden in haar omgeving. Ze begint Danny te bewerken.

SCHULDIG

Maar Danny die echt verliefd is op Theresa begint zich steeds assertiever op te stellen. Dit ondanks de vreselijke schuldgevoelens die hem soms overvallen, schuldgevoelens die dan in beeld worden omgezet en soms erg leuke visuele grappen opleveren. Uiteindelijk proberen moeder en zoon vrede te krijgen door een Poolse priester op te zoeken, die zegt Rose: „Ik ben er zeker van dat je weet dat we in de jaren negentig leven, Rose, ik weet alleen niet of je weet dat het de 1990 zijn”.

Hoe het verder loopt moet je zelf maar gaan bekijken, liefst in de bios, want ik weet niet of deze mooie romantiek wel op het kleine scherm werkt.

Willem Sneer

ZATERDAG 9 NOVEMBER

TV 1

10.30 **Supermachten**, Rusland en de SU; 11.10 **De werkzoekers**, VDAB-serie; 11.30 **Ekologisch tuinieren**; 12.00 **Babel**, voor migranten; 15.15 **Tedere valstrik**, film; 17.05 **Space 1999**, serie; 17.55 **Nieuws**; 18.00 **Tik tak**; 18.05 **Schoolslag**, spel; 18.40 **Vlaanderen Vakantieland**, toeristisch progr.; 19.20 **Joker- en lottotrekking**; 19.30 **Nieuws**.

20.00 **Kwislijn**

20.05 **FC De Kampioenen**, Vlaamse serie

20.40 **Moord-Oost, Moord-West**, TV-film

22.25 **Kunstzaken**

22.30 **Sport op zaterdag**

23.00 **Vandaag**

23.20 **De prijs**, film

TV 2

20.00 **Novemberdagen**, dok.

VTM

15.30 **Hanna Barbera**, tekenfilms; 16.20 **Clip Club**, verzoekklips; 16.35 **Lassie**, gezinsserie; 17.00 **Super 50**; 18.00 **Nieuws**; 18.05 **De juiste prijs**, spelprogr.; 19.00 **Nieuws**.

19.30 **Familieraad**, spelprogr.

20.00 **Blanco**, spelprogr.

20.30 **Crocodille Dundee II**, film

22.25 **Nieuws**

22.40 **VTM Sport**

22.55 **The treasure of the Sierra Madre**, film

01.05 **Nieuws**

Ned. 1

13.00 **Nieuws**; 14.00 **International concours Hippique**, jumping; 15.35 **Een andere wijze**, homeopatie; 16.00 **Nieuws**; 16.05 **Hollands dekor**, literaire wandeling; 16.15 **Heb ik iets gemist?**, terugblik; 17.00 **Gophers**, tekenfilmserie; 17.25 **Brieven aan de Koningin**, kinderwensen in vervulling; 17.35 **Ko de Boswachtershow**, natuurmag.; 18.00 **Boggle**, woordspel; 18.30 **Sportpanorama**; 19.00 **Preview**, filmmag.; 19.30 **Growing pains**, serie.

20.00 **Nieuws**

20.25 **Een nieuwe jas**, liedjesprogr.

21.25 **Glamourland**, society-mag.

21.53 **Karel**, praatshow

22.38 **Jonge mensen op het concertpodium**, special

23.25 **How are the kids?**, kortfilm

23.30 **McCabe and Mrs. Miller**, film

01.25 **Nieuws**

Ned. 2

13.00 **Nieuws**; 15.15 **Met Witteman**, discussieprogr.; 16.00 **Nieuws**; 16.08 **Museumschatten**; 16.17 **Bobbie en Onyx**, tekenfilmserie; 16.31 **Groentjes**, natuurprogr.; 16.39 **Hier is Aubrey**, tekenfilm; 16.45 **De avonturen van Teddy Ruxpin**, tekenfilmserie; 17.09 **Star Runner**, serie; 17.33 **Man over de vloer**, serie; 18.00 **Nieuws**; 18.18 **Kassa!**, konsumenteninfo; 18.57 **Lingo**, woordspel; 19.25 **Twaalf steden**, dertien ongelukken, gedramatiseerd verhaal.

22.46 **Twee voor twaalf**, kwis

23.31 **Jool Hul**, teaterprogr.

00.23 **Natuurmoment**

00.28 **Nieuws**

Ned. 3

08.55 **Nieuws**; 11.55 **Bezoek president Bush**; 18.00 **Nieuws**; 18.15 **Sesamstraat**; 18.30 **Jeugdjournaal extra**; 18.55 **Lotto-trekking**; 19.00 **'t Ergste is als iemand klappt**, jongeren en toneel. 19.30 **De familie Werk**, werken aan werk

20.00 **Nieuws**

ZONDAG 10 NOVEMBER

TV 1

09.00 **Samson**; 10.05 **Château Van Hove**, chokolade; 11.00 **De zevende dag**, praatkafte; 13.15 **Huizen kijken**, info; 13.30 **De kinderen van de berg**, jeugdfilm; 15.00 **1 voor iedereen**, familieprogr.; 17.30 **Bassie en Adriaan en de schatkaart**, jeugdserie; 17.55 **Nieuws**; 18.00 **Tik tak**; 18.05 **Kinderen voor kinderen festival**; 19.00 **De Cosby show**, komische serie; 19.30 **Nieuws**; 19.45 **Sportweekend**.

20.30 **De bossen van Vlaanderen**, Vlaamse serie

21.30 **De Pré historie**, 1972

22.00 **I.Q.**, kwis

22.30 **Vandaag**

22.55 **Memphis**, kult. mag.

VTM

12.00 **Super 50**; 13.00 **Nieuws**; 13.30 **Murphy Brown**, serie; 14.00 **Dynasty**, serie; 14.50 **Bedknobs and broomsticks**, film; 16.45 **The Bubbles**, serie; 17.00 **De kinderakademie**; 17.55 **VTM-Sport**; 18.00 **Nieuws**; 18.05 **Mimi**, praatprogr.; 19.00 **Nieuws**.

19.30 **Familieraad**, spelprogr.

20.00 **Walters verjaardagsshow**

21.30 **Ramona**, serie

22.00 **Nieuws**

22.20 **De sportshow**

23.25 **Wild, wild world of animals**, dok. serie

23.50 **Nieuws**

Ned. 1

11.00 **Omroeparchie**; 13.00 **Nieuws**; 14.35 **Een andere wijze**, homeopatie; 15.00 **Het gezongen woord**, koorzang; 15.30 **Ja en amen — Dwars door de bijbel**; 16.00 **Nieuws**; 16.05 **International concours Hippique**, jumping; 17.00 **Tekenfilmfestival**; 17.10 **Anna**, jeugdserie; 18.00 **Boggle**, woordspel; 18.30 **Nummer 28**, serie; 19.00 **Perfect strangers**, serie; 19.25 **Waku Waku**, spelshow

20.00 **Nieuws**

20.12 **Vreemde praktijken**, serie

20.40 **Ook dat nog**, konsumentenmag.

21.25 **Brandpunt**, aktualiteiten

22.00 **Inspector Morse**, serie

22.55 **Eeuwigh gaat voor oogenblik**, praatshow

23.35 **Nieuws**

Ned. 2

09.00 **Dag mr. de Koekepeer**; 09.25 **Waar woont opa?**; 09.45 **Het futiliteitenmuseum**, de veter; 10.00 **Hoe zit dat en waarom**, dok.; 10.15 **De Grote Laura & Lena Fhijnbeenshow**; 10.30 **Een zoen van mij**, klips; 10.35 **Mevrouw Ten Kate en het beest in de mens**, serie; 11.00 **Reiziger in muziek**; 12.00 **Voetbal plus**; 12.45 **De Vara Matinee**, klassiek; 14.00 **VPRO's Eldorado**, terugblik; 18.00 **Nieuws**; 18.05 **Paul Haenen vijf over zes**, kult.-humor. progr.; 18.40 **Buren**, ruzies; 19.00 **The wonder years**, komische serie; 19.25 **Onrust!**, mag.; 20.00 **Nieuws**.

20.10 **Keek op de week**, satire

20.32 **Belevenissen**, aktualiteiten

20.57 **De VPRO in actie**, berichten

21.07 **We zijn weer thuis**, dramaserie

Ned. 3

08.55 **Nieuws**; 10.00 **Jaouaz**, voor migranten; 10.30 **Aktuel**, voor Turken; 11.00 **Portret Marokko**; 11.30 **Omrop Fryslân**; 12.00 **Het Capitool**; 12.45 **Socutera**; 13.00 **Logistiek**, cursus; 13.30 **Effektief vergaderen**; 14.00 **Edison klassiek**, dok.; 18.30 **Sesamstraat**; 18.45 **Studio sport**; 20.00 **Nieuws**.

20.10 **Princes in exile**, film

22.00 **Nieuws**

MAANDAG 11 NOVEMBER

TV 1

16.00 **De pestkop**, film; 17.30 **Mooi en meedogenloos**, serie; 17.55 **Nieuws**; 18.00 **Tik tak**; 18.05 **Alfred Judokus Kwak**; 18.25 **Duupje**; 18.30 **Kinderen van de Vuurberg**, jeugdserie; 19.00 **Buren**, serie; 19.20 **Mededelingen**; 19.30 **Nieuws**.

20.00 **Kwislijn**

20.05 **Zeg 'ns AAA**, serie

20.30 **TV1-Denksportkampioenen**, voorronde

21.10 **Hercule Poirot**, serie

22.00 **Op de koop toe**, konsumenteninfo

22.35 **Vandaag**

TV 2

18.55 **Nieuws**

19.00 **Schooltelevisie**, Afrika

19.30 **Grensstad**, westernserie

20.00 **Artsen zonder grenzen**, dok. serie

21.00 **Het grensgevoel**, Kempen

21.30 **Nieuws**

22.00 **Van het westelijk front geen nieuws**, film

VTM

15.30 **Dallas**, serie; 16.20 **Santa Barbara**, serie; 16.45 **Clip Club**; 17.00 **Webster**, serie; 17.30 **Home and away**, serie; 18.00 **Nieuws**; 18.05 **Cijfers en letters**; 18.30 **Waagstuk**, spel; 19.00 **Nieuws**; 19.30 **Rad van Fortuin**.

20.00 **Videodinges**, gekke klips

20.30 **MacGyver**, serie

21.30 **De vraag van 1.000.000**, kwis

22.00 **Nieuws**

22.30 **Vroemtugten**, motormag.

23.00 **Highway to heaven**, serie

23.50 **Nieuws**

Ned. 1

13.00 **Nieuws**; 16.00 **Nieuws**; 16.05 **Kanaal 1**, middagmag.; 17.03 **Winnie de Pooh**, animatieserie; 17.30 **Ereprijs 17**, kinderervaringen; 17.58 **Boggle**, woordspel; 18.26 **NCRV Sport op 1**; 18.54 **Blik op de weg**, verkeersmag.; 19.24 **Prettig geregeld**, serie; 20.00 **Nieuws**.

20.26 **De zomer van '45**, dramaserie

21.35 **Hier en nu**, aktualiteiten

22.11 **De Stoel**, praatshow

22.50 **Rondje van het huis**, levensbeschouwingen

23.33 **Cheers**, serie

00.00 **Nieuws**

Ned. 2

13.00 **Nieuws**; 15.30 **After school special**, jeugdfilm; 16.15 **Santa Barbara**, serie; 17.00 **Voyager**, dok. serie; 17.50 **Bouli**, tekenfilm; 18.00 **Nieuws**; 18.20 **Ha die dieren**, mag.; 18.45 **Countdown**, pop; 19.25 **Over mijn lijf!**; 19.55 **Married with children**, serie.

20.25 **Blue Jean Cop**, film

22.05 **Nieuwslijn**, aktualiteiten

22.30 **Bodylijn**, lichaamsverzorging

23.00 **RUR**, praatshow

23.40 **Seth Gaikema: jij en ik**, compilatie

00.10 **Nieuws**

Ned. 3

08.55 **Nieuws**; 10.00 **Schooltelevisie**; 16.40 **Indonesië**, teleac; 17.25 **Kalligraferen**, teleac; 18.00 **Nieuws**; 18.15 **Sesamstraat**; 18.30 **Jeugdjournaal**; 18.45 **Het klokhuis**; 19.00 **Russisch**, teleac; 19.49 **Japan na 1945**, teleac; 20.00 **Nieuws**.

20.25 **Ischa**, praatprogr.

21.00 **Welkom in Zuid-Afrika**, dok.

21.25 **Graven voor de farao**, dok.

22.00 **Nieuws**

22.15 **Studio sport journaal**

22.30 **NOS Laat**

23.15 **Geheugenkursus**

DINSDAG 12 NOVEMBER

TV 1

14.30 Europa-Noord-Amerika, schooltelevisie; 15.00 Technologie: hout, schooltelevisie; 17.30 Mooi en meedogenloos; 17.55 Nieuws; 18.00 Tik tak; 18.05 Liegebeest; 18.15 Het station, kindermag.; 18.35 Elly en Jools, jeugdserie; 19.00 Buren, serie; 19.20 Mededelingen; 19.30 Nieuws.
20.00 Kwislijn
20.05 De drie wijzen, kwis
20.40 Zeker weten?, praatshow
22.00 Het ei van Christoffels, reportage
22.30 Kunst-zaken
22.35 Vandaag
22.55 Supermachten, Rusland en de SU

TV 2

18.55 Nieuws; 19.00 Schooltelevisie, technologie: hout; 19.30 Grensstad, westernserie.
20.00 Verkiezingsdebat: Vl. Blok
20.30 National Geographic, dok.
21.30 Nieuws

22.05 Eénmaal, andermaal, verkocht; rechtstreekse openbare veiling Kom op tegen kanker

VTM

15.30 Dallas, serie; 16.20 Santa Barbara, serie; 16.45 Clip club, verzoekklips; 17.00 Webster, serie; 17.30 Home and away, serie; 18.00 Nieuws; 18.05 Cijfers en letters; 18.30 Waagstuk, kwis; 19.00 Nieuws; 19.30 Rad van fortuin.
20.00 Luc, praatshow
21.00 Medisch Centrum West, serie
22.00 Nieuws
22.30 Telefacts, nieuwsmag.
23.15 Soap, serie
23.40 Nieuws

Ned. 1

10.00 Vrouw zijn, magazine; 10.50 TV-Fruithand, muziek op verzoek; 11.15 Een wereld van verschil 13.00 Nieuws; 16.00 Nieuws; 16.08 Het kleine huis op de prairie, serie; 17.00 Kinderkrant, kinderopdr.; 17.30 Tijdsein 1, aktualiteiten; 18.10 De kleine erfgenaam, jeugdserie; 18.35 Blackout, woordspel; 19.04 Op weg naar Avonlea, dramaserie; 19.50 Even voor achten, portret.
20.00 Nieuws
20.25 Overleven in de natuur, natuurserie
21.20 Tijdsein II, aktua
21.48 God verandert de mensen, praatprogr.
23.55 Nieuws

Ned. 2

13.00 Nieuws; 17.05 De Bobobobs, tekenfilmserie; 17.31 Grote Meneer Kaktus Show; 18.00 Nieuws; 18.16 Daar komen de schutters, komische serie; 18.46 Lingo, woordspel; 19.15 Kinderen voor kinderen festival '91.
20.11 Laat maar zitten, serie
20.38 Fons Jansen 6, hoogtepunten
21.34 In voor- en tegenspoed, serie
22.02 Achter het nieuws, aktualiteiten
22.35 Wings, komische reeks

Ned. 3

08.55 Nieuws; 10.00 Schooltelevisie; 16.15 Britse en Amerikaanse literatuur, teleac; 16.25 Geheugenkursus, teleac; 16.55 Sprekend over de Middeleeuwen, teleac; 17.05 Integraal management; 17.15 Kennissystemen; 17.25 Grieks voor beginners, teleac; 18.00 Nieuws; 18.15 Sesamstraat; 18.30 Jeugdjoernaal; 18.45 Het klokhuis; 19.00 Café Willy, dok.; 19.30 Het gezicht van Nederland, Zaltbommel; 20.00 Nieuws.
20.25 Suite 215, serie
20.59 Jansen en Co, muzikale praatshow
22.00 Nieuws

WOENSDAG 13 NOVEMBER

TV 1

15.55 Schoolslag, spel; 16.30 Samson; 17.30 Mooi en meedogenloos, serie; 17.55 Nieuws; 18.00 Tik tak; 18.05 De wasbeertjes, tekenfilmserie; 18.25 Duupje; 18.35 De woudlopers, serie; 19.00 Buren, serie; 19.20 Mededelingen; 19.30 Nieuws.

20.00 Kwislijn

20.05 Tatort, serie

21.35 Lava, humorprogr.

22.05 Over m'n lijf — Spiernaakt, info

22.40 Vandaag

23.00 Edgar Briggs, geheimagent, serie

TV 2

18.55 Nieuws; 19.00 De Werkzoekers, info; 19.30 Grensstad, westernserie.

20.00 Verkiezingsdebat: Agalev

20.50 Sportavond

21.30 Nieuws

22.00 Sportavond

VTM

15.30 Dallas, serie; 16.20 Clip Club, verzoekklips; 16.30 Kinderklub, kinderopdr.; 17.00 Schuif af, kinderopdr.; 18.00 Nieuws; 18.05 Cijfers en letters; 18.30 Waagstuk, spel; 19.00 Nieuws.
19.30 Rad van fortuin

20.00 Drie mannen onder één dak, serie

20.30 Dierenplezier, spelprogr.

21.00 Magnum P.I., serie

22.00 Nieuws

22.30 Twin Peaks, serie

23.20 VTM-Sport

23.50 Nieuws

Ned. 1

13.00 Nieuws; 16.00 Nieuws; 16.07 Tom en Jerry; 16.20 Disneyclub, tekenfilmmagazine; 17.47 Girolosterij en banklosterij; 18.00 Boggle, woordspel; 18.30 Natuur in eigen land, dok.; 19.00 Woensdagavond met Van Willigenburg, praatshow; 20.00 Nieuws.
20.28 A shot in the dark, film
22.10 Megabrein, kwis
22.50 Brandpunt politiek café, aktualiteiten
23.30 Manusco FBI, serie
00.20 Nieuws

Ned. 2

13.00 Nieuws; 14.15 Gaby, film; 16.00 Nieuws; 16.08 Bekijk het maar, kinderopdr.; 17.12 Santa Barbara, serie; 18.00 Nieuws; 18.20 Popformule plus; 19.00 O, zit dat zo, raadsels; 19.35 Tros Kieskeurig, konsumentenmag.
20.10 America's funniest home videos, leuke video's
20.35 Candid Camera, verborgen kamera
21.00 Binnenlandse Zaken, satire
21.30 TV-Show op reis, bij intern. sterren
21.20 Tros Aktua, aktualiteiten
22.49 Top cops, politierserie
23.40 Nieuws

Ned. 3

08.55 Nieuws; 09.30 Schooltelevisie; 18.00 Nieuws; 18.15 Sesamstraat; 18.30 Jeugdjoernaal; 18.45 Het Klokhuis; 19.00 Huize Krankkorum, jeugdserie; 19.21 Van gewest tot gewest; 19.54 Politieke partijen; 20.00 Nieuws.
20.20 Stichting Socutera
20.30 Studio sport
22.00 Nieuws
22.15 Studio sport joernaal
22.30 NOS laat
23.15 Nieuws

DONDERDAG 14 NOVEMBER

TV 1

14.30 TV Tam Tam, schooltelevisie; 15.00 Engels, schooltelevisie; 17.30 Mooi en meedogenloos, serie; 17.55 Nieuws; 18.00 Tik tak; 18.05 Prikballon, kleutermag.; 18.20 Duupje; 18.25 De mysterieuze Steden van Goud, tekenfilmserie; 18.50 Kom op tegen kanker-joernaal; 19.00 Buren, serie; 19.20 Mededelingen; 19.30 Nieuws.

20.00 Kwislijn

20.05 Schwarzwaldkliniek, serie

20.50 Het huis van wantrouwen, sportpraatshow

21.30 Panorama, aktualiteiten

22.25 Kunstzaken

22.30 Vandaag

22.55 Huizen kijken, info

TV 2

18.55 Nieuws; 19.00 Schooltelevisie; 19.30 Grensstad, westernserie.

20.00 Verkiezingsdebat: Volksunie

20.30 A Rivederci!, dok.

21.40 Nieuws

22.10 De held, film

VTM

15.30 Dallas, serie; 16.20 Santa Barbara, serie; 16.45 Clip Club, verzoekklips; 17.00 Webster, serie; 17.30 Home and away, serie; 18.00 Nieuws; 18.05 Cijfers en letters; 18.30 Waagstuk, kwis; 19.00 Nieuws; 19.30 Rad van fortuin.
20.00 Tien om te zien, show
21.00 Beverly Hills 90210, serie
22.00 Nieuws
22.30 Star, filmmag.
23.15 Miami Vice, politierserie
00.00 Nieuws

Ned. 1

13.00 Nieuws; 16.00 Nieuws; 16.05 Studio Trapelzak; 16.30 Avro Service Salon, familietijdschrift; 17.30 Wordt vervolgd, tekenfilmmag.; 18.00 Boggle, woordspel; 18.30 Forza!, jongerenmag.; 19.00 Alle dieren tellen mee, dierenmag.; 19.30 Villa Borghese, serie; 20.00 Nieuws.
20.25 L.A. Law, advocatenserie
21.20 Avro Televizier, aktualiteiten
22.00 Brittas empire, komische serie
22.30 Medialand, satire
22.58 Hollands decor, literaire wandeling
23.08 Opium-Special, kunst en cultuur
23.43 Nieuws

Ned. 2

13.00 Nieuws; 15.30 After school special: De betekenis van vertrouwen, jongerenprogr.; 16.15 Santa Barbara, serie; 17.00 Van kruck tot crack, schaatskursus; 17.30 Starstreet, animatieserie; 17.40 Bouli, tekenfilmserie; 18.00 Nieuws; 18.20 B.O.O.S., kinderopdr.; 18.50 Top 40; 19.20 De heilige koe, automag.
19.50 Married with children, serie
20.15 Nederland muziekland, show
21.05 In de Vlaamsche Pot, komische reeks
21.35 Take off, serie
22.05 Nieuwslijn
22.30 Onassis: Macht en rijkdom, serie

Ned. 3

08.55 Nieuws; 10.00 Schooltelevisie; 18.00 Nieuws; 18.15 Sesamstraat; 18.30 Jeugdjoernaal; 18.45 Het klokhuis; 19.00 Binnenland, aktualiteiten; 19.30 Monopolie, gezinsserie; 20.00 Nieuws.
20.25 Sunset Gang, serie
21.21 De Connaisseur, kunstkwis
22.00 Nieuws
22.15 Studio Sport

VRIJDAG 15 NOVEMBER

TV 1

14.30 Europa-Noord-Europa, schooltelevisie;
15.00 Technologie: hout, schooltelevisie; 17.30
Mooi en meedogenloos, serie; 17.55 Nieuws;
18.00 Tik tak; 18.05 Postbus X, serie; 18.30 TV 1
— top 30; 19.00 Buren, serie; 19.20 Mededelin-
gen; 19.30 Nieuws.
20.00 Kwislijn
20.05 Sledge Hammer, serie
20.30 Baraka, spelshow
21.35 Geheim van de Sahara, serie
22.25 Kunstzaken
22.30 Vandaag
22.50 Tijd is geld, beursprogr.
23.00 Een jaar in Vietnam, serie

TV 2

18.55 Nieuws; 19.00 Schooltelevisie; 19.30
Grensstad, westernserie.
20.00 Verkiezingsdebat: PVV
20.50 Vlaanderen vakantieland, toer. info
21.30 Nieuws
22.00 Première film & video, filmmag.
22.30 Mozart: de simfonieën, serie

VTM

15.30 Dallas, serie; 16.20 Santa Barbara, serie;
16.45 Clip Club, verzoekklips; 17.00 Webster,
serie; 17.30 Home and away, serie; 18.00
Nieuws; 18.05 Cijfers en letters; 18.30 Waag-
stuk, kwis; 19.00 Nieuws; 19.30 Rad van fortuin.
20.00 Wies Andersen Show, kwis
21.00 Billy the kid, film
22.40 Nieuws
23.05 Carson's law, serie
23.55 Nieuws

Ned. 1

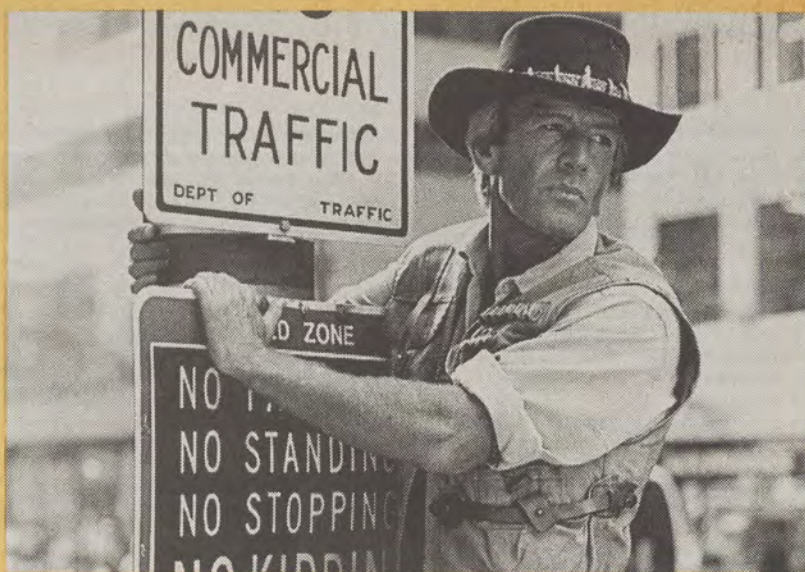
13.00 Nieuws; 16.00 Nieuws; 16.05 Zicht op zee,
dok.; 16.31 Verborgene kinderen, dok.; 16.55 Pink
Panther, tekenfilm; 17.05 Tekenfilmfestival;
17.30 Woef, komische serie; 17.59 Boggle, woord-
spel; 18.30 Ja, natuurlijk extra, natuurdok.; 18.57
Dinges, spelprogr.
19.27 Ha, die pa, komische reeks
20.00 Nieuws
20.26 Ted à tête met..., Willem Duys
21.17 Rondom Tien, discussieprogr.
22.03 Jessica fletcher, serie
22.51 Dokument: vervloekt door de bron, dok.
23.20 Miniatuur
23.27 Nieuws

Ned. 2

13.00 Nieuws; 16.00 Nieuws; 16.05 Kijk TV,
populaire wetenschappen; 16.32 Derrick, politie-
serie; 17.32 Kreatief met karton, cursus; 17.50 De
TV-dokter; 18.00 Nieuws; 18.20 The Teenage
Hero Turtles, tekenfilmserie; 18.48 Te land, ter
zee en in de lucht, amusement; 19.30 Pavarotti in
Nederland, sfeerbeelden.
19.59 De leukste thuis, homevideo's
20.26 'Allo 'Allo, serie
21.01 Tros Kompas TV ster, nominaties
21.06 In the heat of the night, politserie
21.52 Eigen baas, informatief spelprogr.
22.26 Hollywood Boulevard, filmmag.
22.58 Big bad John, film
00.30 Nieuws

Ned. 3

08.55 Nieuws; 09.00 Schooltelevisie; 18.00
Nieuws; 18.15 Sesamstraat; 18.30 Jeugdjoer-
naal; 18.45 Het klokhuis; 19.00 Wat doe jij nou?,
kwis; 19.30 Monopolie, serie; 19.54 Politieke
partijen; 20.00 Nieuws.
20.25 Het orkest, reeks over klassieke muziek
20.55 De klank van de stilte, portret Ton de Leeuw



Krokodillenjager Paul Hogan staat in het middelpunt van de belangstel-
ling in Crocodile Dundee. Zaterdag 9 november op VTM om 20u.30.

ZATERDAG 9 NOVEMBER

„CROCODILE“ DUNDEE II

Amerik.-Austr. avonturenfilm (1988)
met Paul Hogan en Linda Kozlowski. De
simpatieke krokodillenjager krijgt het in
deze tweede Dundee-film aan de stok
met een internationale drugsbende. Hog-
an en zijn zoon Breet schreven zelf het
scenario. (VTM, om 20u.30)

ZONDAG 10 NOVEMBER

HEKSEN EN BEZEMSTELEN

Tijdens WO II vluchten enkele kinderen
uit het bedreigde Londen weg en worden
opgevangen door een heuse heks. Deze
muzikale avonturenfilm van Robert Ste-
venson (1971) haalt niet het niveau van
Mary Poppins, maar is op zijn minst even
vermakelijk. Met Angela Lansbury en
David Tomlinson. (VTM, om 14u.50)

MAANDAG 11 NOVEMBER

BLUE JEAN COP

Amerik. thriller van James Glickenhaus
(1988) met Peter Weller, Sam Elliott en
Antonio Fargas. Undercoveragent O'Le-
ary komt bij een schietpartij met een
drugsdealer om het leven. Spoedig wordt
duidelijk dat hij het niet zo nauw nam met
zijn opdracht... (Ned. 2, om 20u.25)

DINSDAG 12 NOVEMBER

LA CUISINE AU BEURRE

De unieke — en eenmalige — kombi-
natie Fernandel/Bourvil (1963) is geen
echt sukses te noemen. Het verhaal be-
rust op de vete tussen Provence en
Normandië en wordt geschetst aan de
hand van enkele afgezaagde en flauwe
huwelijkskomplikaties. (TF1, om 20u.50)

WOENSDAG 13 NOVEMBER

A SHOT IN THE DARK

De stuntelende inspekteur Clouseau
(prachtig vertolkt door Peter Sellers)
moet de moord op de chauffeur van de
rijke Benjamin Ballon proberen op te
lossen. Het kamermeisje (een erg verlei-
delijke Elke Sommer) is de hoofdver-
dachte. Amerik. film van Blake Edwards
uit 1965. (Ned. 1, om 20u.28)

DONDERDAG 14 NOVEMBER

DE HELD

Zweedse film van Agneta Fagerström-
Olsson (1989). De zomer van 1965 bete-
kent een keerpunt in het leven van de 17-
jarige Rita. Als dochter in een bourgeois-
gezin hoeft zij zich om niets te bekomme-
ren, maar dan ontmoet zij Jimmi, een
soort hippie... (TV2, om 22u.10)

VRIJDAG 15 NOVEMBER

CROSSROADS

Amerik. film (1986) met Ralph Mac-
chio, Joe Seneca en Jami Gertz. Een
jonge fanatieke gitarist helpt een oude
bluesmuzikant uit een ontwenningskli-
niek ontsnappen en samen gaan zij op
zoek naar oude bluesongs. Prima
soundtrack van Ry Cooder. (BBC 1, om
0u.10)

HERSENBREKER

OPGAVE 108

HORIZONTAAL

4. Aangezichten, maar ook handelingen waarvoor je een deel van het aangezicht nodig hebt (5)
6. Had moeite om de eerste en vierde letter uit te spreken (6)
8. 't Gaat opschudding verwekken als hier een stuk hout in belandt (10)
10. Dat is wel erg plotseling (6)
12. Hij toont hoe ver het nog is (8)
14. De helft van gezwam (3)
16. Bestuurder te water? (10)
18. Klein hoofddekseel voor een man aan boord (14)
19. Aangename bezigheid als de stress verdwenen is (10)

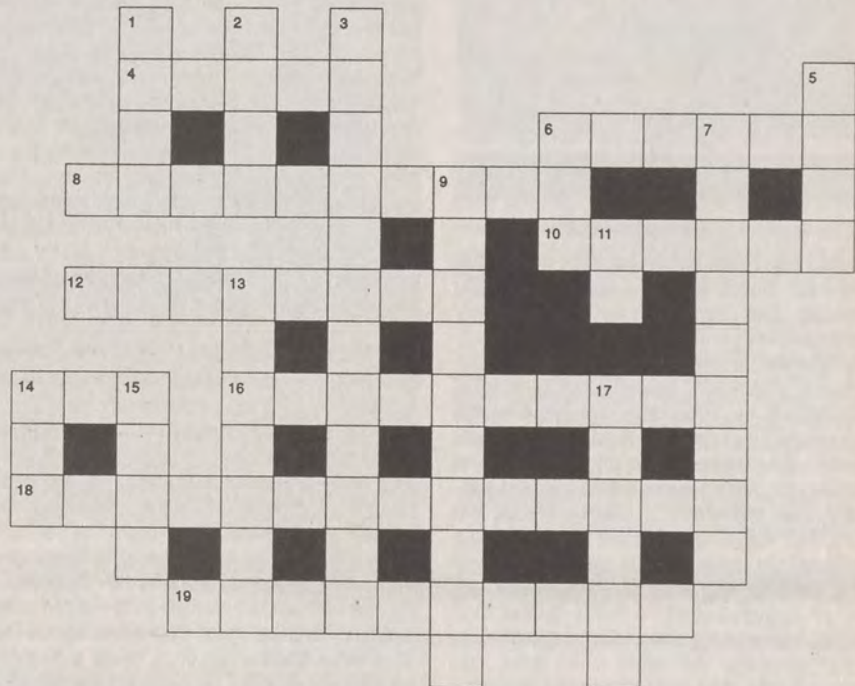
VERTIKAAL

1. Stengel(s) waar de dorsvlegel overheen is geweest (4)
2. Die jongen is met het voorste stuk van een Brusselse krant aan de haal gegaan (4)
3. Zij hopen iets te vinden, maar dan moeten ze wel beneden blijven (12)
5. Inderdaad, een pittig stukje fruit (4)
6. Schoeisel voor koud weer (3)
7. Voor de bezorging hiervan hoeft de postbode op 24 november geen speciale zondagsdienst te doen (9)
9. In die Limburgse gemeente heerst de stellige overtuiging dat men géén dorpe-ling is (4-2-4)
11. Op dit ogenblik zijn er Fransen die geen behoefte aan kleren hebben (2)

13. Opnieuw voel je dat het nog ergens zeer doet (7)
14. Deze jongen bespeelt een instrument en zingt erbij (3)
15. bewijst dit woord uit een militair bevel

dat soldaten moeten kunnen rekenen? (4)

17. Onze neef uit Berlijn wordt steeds dikker en zwaarder (6)



OPLOSSING OPGAVE 106

Horizontaal: 1. slopen; 7. verwachting; 8. verstrekt; 11. forel; 12. maagsap; 14. hoge dunk; 16. echt waar; 18. spurten; 19. superieur; 20. snakken; 21. gevaarte.

Vertikaal: 2. luchthavens; 3. putjeschepper; 4. non-stop; 5. eervol; 6. zwartmaken; 9. aflossen; 10. drieluik; 13. trouwt; 15. uitzet; 17. wirwar.

Wij verwachten uw gele briefkaart met de oplossing van opgave 108 ten laatste dinsdag 19 november op de redactie: Barrikadenplein 12, 1000 Brussel.

William Van Daele uit de Koekelberglaan 82 uit 1080 Brussel is een geluksvogel. Zijn gele briefkaart met de korrekte oplossing van opgave 106 werd uit de juiste inzendingen geloot. William ontvangt eerstdaags een boekenpakket.

SATERDAG



AHASVERUS

„CVP steunt extreem-links”,
las Ahasverus
Kwestie van Evenwicht

★

Een kaarthuisje kan plots een kaartenhuisje worden.

★

Met Allerheiligen werden de bloemetjes weer eens buitengezet.

★

RUG-prof gelauwerd, om Fiers te zijn

★

Vlaamse gemeenschap zit nu in de Tanghe

★

Maxwell verzopen in een zee van geld.

★

OP DE BARRIKADE



Een kampanje als een kasteel!

Met honderden waren we voor onze Doe-dag naar Bazel, aan de beneden-Schelde, afgezak. Een pracht van een zonne-herfst-zondag in het Land van Waas! Waar eens 'n burcht mee de versterkingsgordel langs de Schelde uitmaakte, bouwde het plaatselijk kapitaal uit de 16e eeuw het Kasteel van Wissekerke met daaronder 8 ha — nu verdwenen — „Engels” park, gescheiden door een kanaal dat „vers” water uit de polders aanvoert. Hier probeerde in 1825, Architect Vifquin, een volgeling van Eiffel, de sterkte van gietijzer! En succesvol. De gietijzeren hangbrug verbindt nog steeds — beschermd als een art-nouveau-objekt — beide oevers. Ooit huisde hier ene Frans van Pottelsberghe, de schatbewaarder van Karel V en later... de Vilain XIII'en. Tussen 10 kinderen werd wat verder, op 18 november 1886, Amedee Verbruggen geboren tussen het wit zand en de vis die vader leurend verkocht. Hijzelf werd kasseilegger. Bij zijn tante las hij Pieter Daens' weekblad „De Werkman”. Het IJzerfront „vormde” hem. 70 jaar geleden, in 1921, koos Bazel hem voor de Frontpartij als gemeenteraadslid; in 1940 ontvluchtte hij zijn verantwoordelijkheid voor het schepenambt niet. De Katholieke Partij beheerste de streek. Vooraan stonden, onaantastbaar, de kasteelheren: Burggraaf Hippolyte Vilain XIII, later Charles, Stanislas (1838-1926) en Georges (1866-1931). Vilain XIII was de Sekretaris van het Voorlopig Bewind. Op 18

november 1830 stemde het Nationaal Kongres „de onafhankelijkheid van België”... Vilain XIII waarschuwde de Engelsen en de Nederlanders dat zij niet moesten denken om België te veroveren zoniet: „*Nous nous jetterions dans le bras de la France, plutôt de souffrir*”... Hij trok naar Londen om er bij de Coburgers te bemiddelen voor de troonsbestijging en Sylvain van de Weyer deed hetzelfde in Parijs voor de vrouwelijke helft! Totaal a-sociaal was deze verfranst, verlichte landadel wel niet! Meerdere artikelen schreven zij over het „betere penitentiair systeem”. In 1770 liet zelfs ene Vilain te Gent zijn „*Verhael ende Reflexien op de verbreydinge der besmettelijke ziekten in het hoornvee*” drukken... Het waren daarnaast bekoorlijke liberaal-katholieke mooipraters. Zo lijmden ze generaties lang de „dorpelingen”. Amedee zou de Vilain's met zijn radde tong meermaals vloeren. Hij overleefde tot in 1980 (hij was 94 toen hij stierf) „de politiek” van de Vilain's. De verdere afstamelingen deemsterden weg in het diplomatiek korps en in de nijverheid. En dat geschiedde zelfs niet onverdienstelijk... Amedee kreeg 'n straatnaam in zijn dorp en 't kasteel werd een gemeentelijk domein... Daàr was de VU dankbaar te gast. Burgemeester Denert laat hét kasteel nu opknappen als gemeenschapsruimte. En die hebben wij er volop gevonden. Zowel in de kelders als in de salons en tussen de parkbomen troeften groepjes bestuursleden samen. Overleggend, kopend en hopen... Elkeen had wat te vertellen en te vragen over alles en nog wat rond de verkiezingen. De VU-bestuursleden zijn onze beste activisten en ontvoogdingsambassadeurs. Zij moeten alle kwaliteiten bezitten. Zo las ik in een scheurkalender:

„Een bestuurslid moet zo wijs zijn als Salomon, geduldig als Job, listig als een vos en moedig als een leeuw. Verder moet hij een vel hebben als een olifant, zo lenig zijn als riet, zo stoer als een eik en zo gevoelig als een kruidje-roer-mij-niet. Meer nog, hij moet kunnen spreken als een advocaat, zo stil zijn als een graf en werken als een paard. En bovendien moet hij nu nog dag en nacht volop zijn nek uitsteken!” Goeie moed gewenst!

Willy Kuijpers,
algemeen sekretaris

AALST: 20 TON HULP VOOR KROATIE

Kroatië smeekt Europa om steun. Politiek is die er nog steeds niet gekomen. De Europese gemeenschap blijkt niet in staat om eensgezind en doortastend op te treden om het oorlogsgeweld te stoppen. De ontgoocheling bij de Kroaten is groot. Gelukkig doen zij niet vruchteloos een beroep op de solidariteit van de Europeanen inzake dringende humanitaire hulp. Ook in Vlaanderen niet. Zo werd half september in Aalst een Vlaams-Kroatisch Hulpfonds gevormd met de bedoeling hulpgoederen in te zamelen voor het geteisterde Kroatië. Half oktober vertrok een 20-tonner uit de keizerlijke stede met bestemming Kroatië. WIJ sprak met Gaby Baetens, een van de initiatiefnemers, zij reisde mee met het konvooi en is nu terug in Aalst.

Kroatië is reeds meer dan vier maanden in een wrede oorlog verwikkeld. En eigenlijk al veel langer. De terreur van de Tsjetniks, de ultranationalistische Servische milite, begon in bepaalde gebieden van Kroatië immers bijna een jaar geleden. Sinds de onafhankelijkheidsverklaring van 25 juni j.l. heeft het Joegoslavische leger echter de oorlog in al zijn verschrikking over gans Kroatië gebracht.

Met alle ellende vandien: duizenden doden, tienduizenden gekwetsten, meer dan 350.000 vluchtelingen, enorme verwoestingen en onherstelbare schade aan het cultureel-historisch erfgoed, om niet te spreken van de economische katastrofe.

■ Hoe is de hulpactie in Aalst ontstaan?

G. Baetens: „Onze belangstelling ging reeds lang uit naar het volkerenkruitvat, dat de Balkan is. Zo waren mijn man en ik het voorbije jaar zeven maal in Kosova bijvoorbeeld. Afgelopen zomer woonden wij daar in Prishtina de opening bij van een ziekenhuisje, dat nu dag en nacht draait met medisch materiaal uit Vlaanderen. Nadien bezochten wij Kroatië, waar mijn man een film wilde draaien. Wij waren er getuigen van het brute oorlogsgeweld op drie van de vier fronten, van het groeiend vluchtelingenprobleem en van de toenemende ontgoocheling over de afzijdigheid van Europa. De ellende en de angst van de Kroaten had ons dermate geschokt, dat we op de terugtocht besloten om iets te ondernemen in Vlaanderen. Dries Muylaert wilde dadelijk mee aan de kar duwen. Wij gaven een perskonferentie en de actie was aan het rollen.”

■ Jullie zijn erin geslaagd om op vier weken een massa hulpgoederen bijeen te brengen.

G. Baetens: „Een truck van 90 m3 goed gevuld, d.w.z. 11 ton voedsel, 48 m3 kledij en dekens, 2 m3 geneesmiddelen en heel wat medisch materiaal. Allemaal geschonken door mensen uit Aalst en omgeving. Gelukkig vonden wij enkele vrijwilligers om dag na dag te sorteren en in te pakken.”

■ De vracht is ondertussen ter plekke gebracht. Waar precies?

G. Baetens: „Samen met Dries Muylaert en Liliane Majdic, een Kroatische uit Londerzeel, die ons als gids en tolk grote diensten bewezen heeft, reisden wij naar Opatija. Van daaruit ging het naar Split. Daar leverden wij de goederen af aan het krisiskomitee, die ze nu verder verdeelt aan de frontlijn en in Dubrovnik, als deze stad bereikbaar is tenminste. Liliane en ik zijn trouwens een kijkje gaan nemen aan het front, 70 km boven Split. Het werd een dulle rit in het duister door de bergen. Als ik daar nog aan terugdenk! Hoge snelheid is de beste veiligheidswaarborg, zo overtuigde ons Stipe, onze chauffeur die het terrein kende als zijn broekzak en elke mijn wist liggen.”

HOF DE DRAECK

Advertentie



Groen, rust en gastronomie
in VOEREN

'n Kasteelhotel dat zijn service
volledig afstemt op een gastvrij
en culinair verblijf.

Pas heringerichte luxekamers.

Midweekarrangement: drie
overnachtingen met ontbijt en
3 viergangendiners: 4.950 B.F.
per persoon.

Hoofstraat 6
3793 Teuven
Tel. (041) 81.10.17



20 ton eetwaren en kledij voor het geteisterde Kroatië. Aalst en Vlaanderen mogen fier zijn!

■ Is de toestand zo erg als de TV-beelden ons doen vermoeden?

G. Baetens: „Veel erger! De dorpen nabij het front zijn zo goed als van de kaart geveegd en de bewoners op de vlucht. De Gardisten verdedigen zich met de moed der wanhoop, maar missen de middelen om de aanvallen met gesofistikeerde wapens af te slaan. De aanblik van een stad als Zadar is gewoon schokkend: een totaal verwoeste toeristische parel. De pijnbomen langs de Dalmatische kust zijn met napalm platgebrand. Kan je je voorstellen hoe het er in Vukovar in Slavonië moet uitzien vandaag?”

■ Heeft U met de mensen kunnen spreken? En met de overheden?

G. Baetens: „Wij hebben veel contacten gehad. Altijd dezelfde smeekbede: kan Europa dit nog langer laten gebeuren? Eenzelfde reactie bij de overheid. De burgemeester van Split bv. vroeg ons deze bede aan onze senator W. Kuijpers over te maken, die hij blijkbaar kende. Wij werden ook in audiëntie ontvangen bij de aartsbisschop in Split, hij gaf ons een schriftelijke vraag om solidariteit voor kardinaal Danneels mee.”

■ Is de actie afgelopen of gaat U door?

G. Baetens: „Wij zullen doorgaan. Wij moeten doorgaan. Wij willen tegen midden december voldoende geneesmiddelen en voedsel bijeenbrengen om een humanitair kerstpakket aan de Kroaten te bezorgen. Het zal nodig zijn, want de oorlog zal nog lang duren, tenzij Europa... Laat ons hopen.”

SOS-Kroatië! Wie wil helpen kan terecht bij:

— Gaby Baetens, Kapucijnenlaan 45, 9300 Aalst (053/77.39.23);

— Liliane Majdic, Kievitstraat 11, 1840 Londerzeel (052/30.26.76).

VLAAMS-BRABANT WAARHEEN?

Vorming en Gemeenschap organiseert een studiedag met als thema *De splitsing van de provincie Brabant* op zaterdag 16 november 1991 vanaf 9 uur in Domein Terriest te Heikruis, deelgemeente van Pepingen.

PROGRAMMA

9u.: Onthaal met koffie.

9u.30: *De provincie aktueel* door Johan Beke, provincieraadslid en voorzitter van VAKBEL. Over taak en zin van de provincie vandaag.

11u.: *Problematiek Brabant* door provincieraadslid Van Autgaerden. Voorstelling van de Brabantse jungle.

12u.30-13u.30: broodmaaltijd.

13u.30: *Welke toekomst voor Brabant* door kamerleden Van Vaerenbergh van Van Horenbeek. Zij zullen het hebben over de splitsing: de taalgrens en andere problemen.

15u.-15u.30: pauze met koffie.

16u.-17u.: Panelgesprek met een vertegenwoordiger van SP (F. Dielens), PVV (W. Cortois), VU (E. Van Vaerenbergh) en CVP (G. Cardoen).

Met mogelijkheid tot vraagstelling vanuit het publiek.

Inkom: 200 fr. op rek. 979-3507478-60 met vermelding Studiedag „Splitsing”.



WELPENTRUI VOOR WINTERDAGEN

In de marge van het Kongres te Leuven werd door afdelingsvoorzitter en arrondissementeel sekretaris van Oudenaarde, Jacques Vander Haeghe, de „welpentruï” over de schouders getrokken van Willy Kuijpers. De alg. sekretaris ontving deze handgebreide trui voor zijn jarenlange onbaatzuchtige inzet voor verdrukte volkeren. Zijn inzamelakties voor de Koerden en de Kroaten liggen nog vers in het geheugen. Om de Roemenen niet te vergeten. Voor éénmaal mocht Willy dus zelf ontvangen in plaats van te geven. Partijbestuurslid Nora Tommelein (midden) stak een handje toe om Willy Kuijpers in z'n XL-maat te hijsen.

(foto WIJ)

OOST-VLAANDEREN

NOVEMBER

8 AALST: Politiek debat tussen lijsttrekkers v.d. verschillende politieke partijen v.h. arr. In K.C. De Werf, Molenstraat te Aalst, om 20u. Jan Caudron roept om steun van vele supporters.

9 HILLEGEM: Eetfestijn van VU-Hillegem-Borsbeke-Ressegem. Vanaf 19u. in zaal Oud Gemeentehuis, Provinciebaan. Soep, kipsauté of varkensgebraad aan 300 fr., kinderen -12j. 150 fr. Ook op 10 november vanaf 12u.

10 DEINZE: Politiek aperitief van 10u.30 af, ter kennismaking met onze kandidaten, in de kelder van de stadsbibliotheek, Markt 25. Org.: VU-Deinze.

12 AALST: Grote VU-meeting in zaal Korenbloem, Nieuwstraat 2 (Grote Markt), om 20u. Gastspreker: minister Johan Sauwens.

13 SINT-NIKLAAS: Bezoek met FVV-St.Niklaas aan atelier van kunstenaar Leen Pyl. Samenkomst om 19u.30 voor stadhuis, en rijden samen naar Dorp 27 te Daknam.

14 ZELE: In de Raadszaal van het gemeentehuis: Info-avond met minister Sauwens. Aanvang: 20u. Kosteloze toegang. Gevolgd door receptie aangeboden door gemeentebestuur. Org.: VU-Zele.

16 GENTBRUGGE: Hobby-Tentoonstelling van het VVVG-Gentbrugge-Ledeberg in het D.C. Gentbrugge, Braemkasteelstraat 45. Open van 9u.30 tot 18u. Ook op 17/11.

16 ROBORST: Breughelmaal in zaal Bettina, Zottegemsestwg. Van 19u.30 tot 21u. Volw.: 300 fr., kind. 150 fr. Muzikale animatie: Coupe Maison. Org.: VU-Zwalm.

16 KRUIBEKE: Mosselseest in de Polyvalente zaal van de gemeenteschool, E. Gorrebeekstraat 5. Vanaf 20u. Gastspreker: Antoine Denert. Deelnemers: 400 fr. (mosselen) en 350 fr. (zalmshotel), volw.; Kinderen: mosselen 200 fr., zalm 175 fr. Inschrijven tot 9/11 bij bestuursleden of op tel. 03/774.52.27, 03/774.18.12 of 03/774.19.03. Org.: AVK-Kruikeke.

29 WETTEREN: 6de Vlaamse Hutsepotavond in café-restaurant De Warande, Warendestraat 14. Van 18 tot 22 uur. Volw.: 350 fr., kinderen -12j. 200 fr. Info en bestellingen: 091/69.67.88. Org.: DCNV vzw arr. Dendermonde.

ZOEKERTJE

— GEZOCHT — 38-jarige gehuwde dame dipl. Medisch Socioloog, proefschrift „De revalidatiemogelijkheden van verworven fysisch mindervaliden”. Zoekt werk als Psychologische hulpverlening of in de sektor gehandikaptenzorg. Inl. senator dr. J. Valkeniers, 02/569.16.04.

ADVERTENTIE



**N.V. ZAKENKANTOOR
HERMAN STEENHOUDT**
1 STATIONSPLEIN,
9500 GERAARDSBERGEN
Tel. (054) 41 30 44

**Woonkrediet
steeds iets beter!**



VU-DEINZE PLANT VREDESBOOM

In het kader van de Vredesweek plantte de VU-afdeling van Deinze een vredesboom. De Vredesweek was dit jaar reeds aan een tweede uitgave toe en ging onder het motto „Vechten of samenwerken”. De manifestatie werd gedragen door de Medici tegen Atoomwapens, Pax Christi Vlaanderen, VOS en de vzw Vrede. De plaatselijke VU-afdeling steunde het initiatief volkomen.

De boom kreeg een plaats aan het ontmoetingscentrum d'Iefte, de plechtigheid werd bijgewoond door een 25 tal vredesactivisten waaronder medepastoor Johan Gheysse. VU-voorzitter Dirk Demeurie zette ter plaatse de doelstellingen van de actie uiteen, waarna deze met liederen en poëzie werd opgeluisterd.

(foto De Weekbode)



NINOVE: ZWERFVUIL OPGEHAALD

Raadslid Georgette De Kegel nam met een ploeg mensen deel aan het ophalen van zwerfvuil te Ninove. Zij had in een van de gemeenteraadsvergaderingen het voorstel gedaan, de bevolking ertoe aan te zetten de fusiegemeente netjes te houden. Alle medewerkers kregen een VU-welp. Iedereen was er hardstikke blij mee en wou achteraf graag op de familiefoto.

KEUKENS - SANITAIR - VERWARMING

VAN DER CRUYS

Assesteenweg 240, TERNAT
Tel. 582.29.15

Toonzaal alle dagen open
van 9-19 u. Zondag gesloten.



WILLY MICHIELS

MAKELAAR IN VERZEKERINGEN

Torleylaan 51 • 1654 HUIZINGEN
tel. 02/360.20.40

Kantooruren: 9-12 - 15-18 (zaterdag: 10-12)
Waar Vlamingen méér dan thuis zijn

LIMBURGSE PROVINCIERAAD NEEMT AFSCHIED

Na de beleidstoelichtingen van de afgelopen weken kwamen op maandag 21 okt. j.l. de vertegenwoordigers van de verschillende fracties aan het woord om hun standpunt omtrent het begrotingsontwerp 1992 uiteen te zetten.

DE OPPOSITIE

Dhr. Schiepers gaf het standpunt weer van de PVV-fractie. Volgens hem is het begrotingsontwerp niets meer dan een plagiaat van de voorgaande jaren, zonder enige structurele wijziging. Verder stelt hij „Een goede huisvader of een goede manager gaat vooraleer in de zakken te zitten van derden, na welke besparingsmogelijkheden er zijn om het structureel tekort in eerste instantie weg te werken”. En besparingen zijn volgens dhr. Schiepers mogelijk in alle domeinen behalve in de sociale voorzieningen, „maar dergelijke politiek vereist natuurlijk zowel moed en onpopulaire maatregelen en inzicht”, wat niet aanwezig is in de nu gevoerde eendagjespolitiek. De PVV zal dan ook „ten teken van welgemeend protest tegen het voorgelegde ontwerp stemmen”.

Volgens Hugo Olaerts, VU-fractie, „is deze begroting zoals de Bestendige Deputatie, zoals het nieuwe provincie-embleem: onsamenhangend, onevenwichtig, (weinig evenwicht in de politiek) en getuigend van weinig gezond verstand”. De belastingen zijn de laatste 3 jaar met 72 % gestegen aldus Olaerts, hij vroeg zich af of de dienstverlening dan ook met 72 % is toegenomen.

Verder noemde hij het structureel tekort dat deze begroting kenmerkt een bewijs van „boven-zijn-stand-leven”. Sedert 1986 klaagt Guido Maes vanuit de VU-fractie 3 hoofdkwalen van het beleid aan, aldus Olaerts. Deze zijn: een slecht personeelsbeleid, onnodige subsidies en de luksueuze en overdreven werkingsstijl van de provincie. Volgens de VU-fractie gaat het begrotingsontwerp 1992 hierin geen veranderingen teweegbrengen en zij is dan ook niet van plan deze begroting goed te keuren.

Ook Agalev zal deze begroting niet goedkeuren want volgens dhr. Stevens „zal deze begroting Agalev blijven als een asociale begroting met als kenmerk de grote verdwijntruuk, zowel wat het overzicht van de belastinggelden als de aanwezigheid in de raad aangaat”. In verband met de belastingen vond dhr. Stevens dat „de lasten teveel bij de gewone man worden gelegd, waarom niet bij de rijke industrie?”.

DE MEERDERHEID

Dhr. Truyaerts sprak namens de CVP-fractie de raad toe. Hij vond dat „de CVP ervoor geopteerd had een reële begroting in te dienen, ongeacht de verkiezingen”. De CVP-fractie steunde dan ook het begrotingsontwerp 1992.

Woordvoerder van de SP-fractie Dhr. Vermassen had toch enkele kritische bedenkingen over het welzijnsbeleid en over de aanwending van Europese middelen (BLM-IGL), maar zoals verwacht zal de SP-fractie de voorliggende begroting goedkeuren.

PAPIER

Tijdens deze zitting werd een aantal punten aan de raad ter stemming voorgelegd. Zo ging de raad akkoord met de principiële aanvraag tot oprichting

van een post-traumatisch centrum bij het Weyerke en het St.Gerardusinstituut. Verder vroeg dhr. Herckens (VU) de raad alsnog de waarborg van 20 miljoen voor IGL goed te keuren.

Mevr. Bauwen (Agalev) steunde dit initiatief van de Volksunie als het werd gekoppeld aan een degelijke doorlichting van IGM. Deputé Mannaerts vroeg aan de raad dit voorstel niet goed te keuren want „IGL kent geen financiële problemen”. De raad besloot bij stemming het voorstel niet goed te keuren.

Dhr. Dreesen (VU) vroeg de raad zijn voorstel om aardgas als energiebron te promoten en elektriciteit als energiebron af te remmen goed te keuren. Ook zijn voorstel werd verworpen.

Tot slot vroeg mevr. Bauwen (Agalev) wanneer de provincie nu eindelijk eens reciklage-papier ging gebruiken. Volgens deputé Stevaert zou dit gebeuren wanneer het papier dat nog in voorraad is, opgebruikt is.

AFSCHEID

De begroting 1991 werd, na het antwoord van deputé Martin op de gedane interpellaties van de voorbije weken, zoals verwacht meerderheid (40) tegen minderheid (16) goedgekeurd.

Ook werd tijdens deze zitting afscheid genomen van de oude raadszaal van waaruit sinds 3 juli 1906 het provinciaal beleid werd uitgetekend. Verder werd ook afscheid genomen van SP-raadslid Louis Opsteyn die reeds meer dan 30 jaar onafgebroken in de raad zetelt. Het was ook dhr. Opsteyn die als allerlaatste de raad in het oude gebouw toesprak...

Ann Onkelinx

LIMBURG

NOVEMBER

15 BILZEN: Vlaams Kaas- en Bierbuffet. In de Kimpel, Bilzen, vanaf 20u. Kaarten aan 250 fr. te bekomen bij Frieda Brepoels (011/41.55.85 — ts. 8u.30 en 17u.). Org.: VU-Groot-Bilzen/Hoeselt.

15 ALDENEIK: Vriendenfeest van VU-Maaseik. Om 20u. in zaal De Leeuwerik te Aldeneik. Bijdrage voor eten: volw. 300 fr., -14j. 150 fr. Inschrijven voor 13/11 bij bestuursleden of bij Leo Pieters, Bleumerstr 71, Maaseik (011/56.44.73).

23 HASSELT: Johan Sauwens Happening. In de Grenslanthalen te Hasselt. Met om 17u. Samson. 19u. Dana Winner en vanaf 20u.: Luc Appermont, Bart Kaëll, Margriet Hermans en Raymond v.h. Groenewoud. Inkom vvk 100 fr., kassa 200 fr.

UITSLAG TOMBOLA UILEN- SPIEGELAVOND

1022 — 1036 — 1124 — 1135 — 1154 — 1217 —
1253 — 1306 — 1370 — 1420 — 1436 — 1455 —
1572 — 1598 — 1611 — 1625 — 1722 — 1745 —
1811 — 1881 — 1886 — 1907 — 1974 — 2006 —
2014 — 2055 — 2110 — 2171 — 2189 — 2354 —
2380 — 2436 — 2465 — 2509 — 2517 — 2541 —
2612 — 2691 — 2713 — 2787 — 2833 — 2874 —
2886 — 2912 — 2935 — 2946 — 2954 — 2973 —
2994 — 3017 — 3087 — 3174 — 3182 — 3192 —
3244 — 3275 — 3305 — 3306 — 3407 — 3463 —
3364 — 3344.

Prijzen af te halen bij Leo De Clerck, Dorperberg 18 te 3680 Opoeteren voor 1 december 1991.

ADVERTENTIE

Bij ons bent u thuis.



meubelcentrale heylen

Leuvensesteenweg 781, KORTENBERG (Erps-Kwerps) - 02/759.89.91

Baan naar Bree 123, PEER (meubelboulevard peer) - 011/63.39.39.

Zondag open van 10.30 tot 18 uur. - Dinsdag gesloten. - Andere dagen open van 9.30 tot 19 uur.

ANTWERPEN

NOVEMBER

8 HERENTHOUT: Spreekbeurt door psycholoog Erik Schneider over „Omgaan met emoties” in het wijklokaal van het Sandelynhof om 20u.15. Org.: H. Kulturele Vriendenkring. Info: dr. G. Van Dyck, Bouwsesteenweg 24, tel. 014/51.29.65.

8 MOL: „Familiekunde” in bowling „Eden” om 10u. Org.: VVVG-Mol.

9 BRASSCHAAT: Baskenavond. Om 20u. in de Ruiterhal van Hemelhoeve. Met optredens, zang, Vlaams-Baskische verbodering. Org.: Vlaams Steunkomitee voor Baskische scholen. Inkom 150 fr. Info en toegangskarten in vvk via Walter Luyten (03/482.11.93).

9 NIJLEN: Volksunie-Bal in feestzaal Nilania. Orkest Robby Nelson Band. Vvk 60 fr., kassa 80 fr. Deuren 20u. Eerste dans: 21u.

9 LINT: 15de Leeuwensbal wordt verschoven naar latere datum.

11 MOL: Kwisprogramma en worstenbrood-koffietafel. Org.: VVVG-Mol (014/31.10.06).

14 ANTWERPEN: Debat tussen politici van drie verschillende politieke partijen met deelname van senator Walter Luyten voor de VU. Ufsia, Rodestraat 12-14. Aanvang 20u. Info: 03/482.11.93.

15 BERLAAR: Litouws jeugdkoor uit Vilnius komt naar de Sint-Pieterskerk voor een avondconcert om 20u. Deuren 19u.30. Toegangskarten aan 350 fr. in vvk bij senator Luyten (03/482.11.93) of fax 03/482.44.82 of door storting op rek.nr. 406-9000581-58.

15 SCHOTEN: Ontmoeting met VU-kandidaten van het distrikt Kapellen-Brecht-Zndhoven en Ekeren. Om 19u.30 in de Kempeneerszaal, boven De Gilde, Markt te Schoten.

15 BORNEM: Breugelfeest. Org.: VVVG-Bornem (03/889.40.50/).

16 MERKSEM: Viering 30-jarig bestaan Vlaamse Kring Groeninghe. Om 20u. Een avond van kabaret met operette, sketches, kleinkunst. Voor elk wat wils! Gebracht door groep „Daphne”. Deuren 19u.30. Inkom 200 fr. Karten bij Ronnie Herbosch (03/6476.11.74).

16 WOMMELGEM: KK Jan Puimège met stand op Hobbytentoonstelling van Reisklub Tyrol. In zaal Keizershof, Dasstraat 24. Doorlopend videoprojektie Guldenstrennviering 1991. Van 13 tot 20u. Ook op 17/11 van 13 tot 19u.

16 WOMMELGEM: Bezoek het Provinciehuis. Bijeenkomst om 13u.15 in inkomhal. Inschrijven voor 14/11 bij Ward Herbosch (03/353.68.94).

19 KAPELLEN: Vrouwen in de Middenleeftijd. Voordracht door Jop Van Dessel, om 20u. in d'Oude Pastorie. Inkom: leden gratis, niet-leden 50 fr. Org.: FVV-Kapellen. Info: Ina Budding (03/664.46.62).

19 MORTSEL: Voordracht „De rechten van de arbeids-invaliden”. Org.: VVVG-Mortsel (03/449.68.48).

20 BERCHEM: 4000 jaar Bier, door dhr. Groeneweghe, om 20u. in het CCB. Leden gratis, niet-leden 50 fr. Org.: FVV-Berchem.

21 BERCHEM: Wandeling met gids door Brussel. Om 16u. naar tentoonstelling „Triomf van de Barok”. Vertrek Berchem-station om 8u.30. Kosten trein en gids door deelnemers te delen. Org.: FVV-Berchem.

22 KONTICH: Zaal d'Ekster, Ooststatiestraat 1: Ledenfeest Vlaamse smulavond — verkiezingsnacht. Aanvang: 20u. Inschrijving verplicht op nr. 03/457.76.54.

23 AARTSELAAR: Bal van Hugo Coveliers, in zaal Zonnewende, Boomsesteenweg. Inkom 150 fr. Iedereen welkom.

23 MERKSEM: Kaartavond in Vlanac, Bredabaan 360. Om 20u. Inschrijving 100 fr. p.p. ter plaatse.

24 MERKSEM: Vlaamse Hoogdag in Vlanac, Bredabaan 360. Kom met ons tussen pot en pint de verkiezingsuitslagen volgen op het kleuren TV-scherm, vanaf 18u.

25 DEURNE: Bonte namiddag in CC Rix, de Grijspeertstraat 86. Org.: VVVG-Deurne.

26 RIJMENAM: De plaatselijke DF-afdeling nodigde Walter Luyten uit om te spreken over zijn reizen naar de Baltische republieken. Om 20u. in zaal St.-Maartensberg (bovenzaal). Info via M. Bogaerts-Billiet, Donkerstraat 17, 015/51.31.69.

28 ZWIJNDRECHT: Studiebezoek aan het Kasteel Marnix van Sint-Aldegondte te Bornem. Org.: VVVG-Zwijndrecht. Info: 03/889.40.50.

28 DEURNE: Wandeling Fort van Merksem, gevolgd door diavoorstelling. Org.: VVVG-Deurne.

29 BERLAAR: Voordracht door Maurice De Wilde over „Achter de schermen van kollaboratie en repressie”, om 19u.30 in zaal Kinderland, Ballaarsweg. Iedereen welkom.

30 BERCHEM: Nacht van de Vriendschap, in Alpeusdal te Berchem. Deuren 20u.30. Aanwezigheidstombola's om 21u., 21u.30 en 22u. Inkom 200 fr., vvk 150 fr. Org.: VU-arr. Antwerpen.

30 EDEGEM: Italiaanse avond, gezongen door Gust Teugels en Lus Mampuis. Org.: VNSE.

30 MERKSEM: FVV-Merksem naar de voorstelling van de brochure „Vrouwengbeweging voor Amnestie”, om 10u.30 in AMVC, Minderbroedersstraat 22 te Antwerpen. Voorstelling door Huguette De Bleecker. Afspreken met Joke Janssens (03/646.66.82).

KONCERT MARINUS DE JONG

De gemeentelijke Kulturele Raad en vzw Kultureel Centrum De Oude Pastorie organiseren op zondag 17 november 1991 om 15 uur in de Sint-Jacobuskerk te Kapellen een huldeconcert voor komponist Marinus De Jong. Wim Ceuleers, Jacques Van Deun, Collegium Cantorum, Dirk Rombout, Christel De Mulder, Musici Academici en Goedele Van den Eynde verlenen hun medewerking.

Karten zijn te verkrijgen in het Kultureel Centrum De Oude Pastorie, Dorpsstraat 45 in Kapellen of telefonisch op het nummer 03/664.18.80 of 664.24.40 tijdens de kantooruren. Buiten de kantooruren kan u terecht bij mevrouw Van Look op het nummer 03/664.59.66.

Karten in voorverkoop kosten 300 frank, aan de kassa betaalt u 350 frank.

Leerjongen gevraagd voor het herwikkelen van elektrische motoren, met leerkontraat.

B.V.B.A. REVISIE DE RIDDER

Stwg. op Vilvoorde 276
1745 OPWIJK
Tel. 052/35.63.41.

LITOUWS KNAPENKOOR ZINGT TE BERLAAR

Met 70 zijn ze naar Vlaanderen gekomen, maar in Vilnius waar het in 1959 opgericht werd, vormen zij het Litouwse knapenkoor Azuoliukas en zijn ze met 480 leden tussen 5 en 28 jaar. Ze zijn hier op vraag van senator Walter Luyten die zoals geweten in Litouwen kind aan huis is.

Azuoliukas treedt dan ook op in Berlaar, de gemeente van Walter Luyten die daarmee een open doekje krijgt voor zijn standvastig werk ten bate van Litouwen.

Het koor heeft een stevige reputatie, verleden jaar nog won het de eerste prijs in een wedstrijd met 35 internationale koren, 26 platen dragen reeds de naam van het koor: Azuoliukas wat „kleine eik” wil zeggen.

Op vrijdag 15 november om 20 u. nodigt Walter Luyten ons uit voor een concert in de St.-Pieterskerk van Berlaar.

Karten voor dit optreden kosten 350fr. en kunnen bij hem (03/482.11.93) besteld worden. Het belooft een pracht-manifestatie te worden.

Laat Walter en zijn Litouwers niet in de steek!

BERTEN FERMONT-HERDENKING

Op 11 november — de dag van ons Verkiezingskongres te Gent — wordt om 10u.30 in de O.-L.-Vrouwkatedraal te Antwerpen Berten Fermont herdacht. In feite wil de IJzerstichting alle oorlogsslachtoffers herdenken en voor de vrede bidden. Berten Fermont is een der vooroorlogse Vlaams-nationale dienstweigeraars. Zijn eregraf op het Schoonselhof kwam tot stand dank zij de inzet van — de nu 94-jarige! — Nestor Gerard (Langdorp). Om 9u. van deze vredesdag worden er door het Berten Fermont-herdenkingskomitee bloemen neergelegd. Op 10 sept. 1991 keurde de Antwerpse Gemeenteraad eenparig een besluit goed om het plein achter het Kalverveld te Borgerhout het Berten Fermontplein te heten. Berten Fermont overleed op 22 jaar aan de gevolgen van 2 jaar gevangenisstraf die hij uitzat omwille van zijn dienstweigering. Zijn Vlaamse vredesdaad is op dit ogenblik meer dan aktueel. Voor het eerst in de geschiedenis viel een Belgische regering over een wapenuitvoerdossier. De oorlogsdreiging in Europa wordt gaandeweg afgebouwd. Het beleidsdebat omtrent de hervorming of afschaffing van de huidige dienstplicht is zopas op gang gekomen. Vandaar dat we U graag oproepen voor beide delen van de herdenking.

VU-LINT ROUWT

De VU-afdeling van Lint deelt in de rouw die haar geliefd dorp treft.

Zij wenst van harte vlug beterschap aan alle gekwetsten.

In deze sfeer wordt het 15e Leeuwensbal van 9 november uitgesteld naar een latere datum. De reeds verkochte inkomstkarten blijven geldig.

Voor meer informatie kan u terecht bij Frank Vercauteren (454.15.18).

ONTMOETING MET VU-KANDIDATEN TE SCHOTEN

Het distrikt Kapellen-Brecht-Zandhoven organiseert op vrijdag 15 november a.s. een nadere kennismaking met alle kandidaten voor het distrikt en Ekeren. Samen met bestuursleden, leden, vrienden en familieleden en simpatisanten bent U uitgenodigd.

Deze „ontmoeting” vindt plaats in de *Kempe-neersaal*, boven de Gilde, Markt te 2900 Schoten.

Om 19u.30 vergast kamerlid *Herman Lauwers* de aanwezigen.

De kandidaten F. Bauwens, M. Lenaerts, L. Thys, H. Thibaut, J. Ceulemans, L. Matthysen, F. Tobback, R. Van Looveren, J. Constand, K. Raets, W. Herbosch, G. Van Langendonck, D. Smout, P. Bellens, P. Hoebe, R. Duerloo, G. Goossens, R. Schiltz, D. Van der Hallen, L. Van Camp, H. Dox, J. Loyens, W. Van Putten en L. Luyten, samen met distriktvoorzitter Wim van Beeck, verwachten U.

26STE DAG VAN HET VLAAMSE LIED

Op zondag 17 november 1991 organiseert de Vlaamse Volkskunstbeweging (VVKB) de „26ste Dag van het Vlaamse Lied”. Deze jaarlijkse manifestatie vindt plaats om 14u.30 in de Blauwe Zaal van de Singel, gelegen aan de Desguinlei te Antwerpen.

In de voormiddag om 9u.30: herdenkingsconcert ter nagedachtenis van de Vlaamse tekst- en toondichters in de Sint-Joriskerk, Mechelseplein te

Antwerpen m.m.v. het Sint-Joriskoor o.l.v. Walter Cogge.

De algemene toegangsprijs bedraagt 350 fr. Leden van VVKB, ANZ, VTB-VAB, Davidsfonds, alsook 3+pas en groepen van min. 10 personen betalen 300 fr.

Kaartenverkoop en reservatie: VVKB Nationaal Trefpunt, Baron Dhanislaan 20 bus 3, 2000 Antwerpen (03/238.94.12).

WEST-VLAANDEREN

NOVEMBER

8 BRUGGE: Vlaams Ontmoetingscentrum De Gulden Spoor, 't Zand 22, om 20u.: eresenator Oswald Van Ooteghem over Oostfronters en Amnestie, iedereen welkom. Org.: Informativa vzw.

8 BLANKENBERGE: Met VVVG-Blankenberge een dagje naar het Heuvelland. Vertrek om 8u. aan stadhuis. Met bezoek aan leper, Steenvoorde, Handschoote, Bergues. Terug rond 19u. Kostprijs: 875 (eetmaal zonder drank inbegrepen). Inschrijven bij Vik: 41.26.99.

8 IZEGEM: Vlaams Huis vanaf 20u.: negende kaarting. Ook op 10/11 vanaf 10u. Org.: Kaarters-klub De Vlaamse Vrienden.

8 NIEUWPOORT: Volksuniefest in zaal Dem Bick, Kinderlaan. Om 20u. Vlaamse Hutsepot, dessert en koffie. Aperitief aangeboden voor de voorzitter. 500 fr. p.p. Inschrijven voor 5/11. Org.: VU-Nieuwpoort.

10 BRUGGE: 20e Vrouwendag in de Rijksnormaalschool, Sint-Jorisstr. 69. Tema's: vrouwenliteratuur, tentoonstelling, work-shops, optreden en fuif... Wie interesse heeft bel naar 666.57.55 (voor 9u. 's morgens).

12 KORTRIJK: José De Schaepmeester over de Sociale Zekerheid. Om 20u. in de bovenzaal van West-Flandria, Gwijde van Namenstraat 7. Org.: Vlaamse Volksbeweging Kortrijk.

15 KORTRIJK: Varken aan 't Spit-maaltijd in

Taverne Bijenhof, Moraviestraat te Bissegem. Tussen 20 en 22u. Deelnameprijs: 450 fr. Maaltijd en tombola t.v.v. verkiezingskas VU-Groot-Kortrijk.

15 DEERLIJK: Om 19u. in Ontmoetingscentrum D'leffe: Kennismaken met Rwanda. BRTN-beelden uit Rwanda, toegelicht door Omer D'Hoe (Wereldwijd) en Dirk Demeurie. Org.: VU-Deerlijk ism VCLD.

16 DEERLIJK: Om 10u. in Schoolhuis: voorlichting voor toekomstige soldaten. Met o.a. senator Michel Capoen, kdt. Roesbeke (Infosorme) en Jef Piepers. Org.: VU-Deerlijk ism VCLD.

16 WIELSBEKE: Sinterklaasfeest. Om 14u. afhaling Sint aan Sas te Ooigem, gevolgd door uitdeling snoepjes en rondtrekking stoeft door de straten van Ooigem. Ontbinding rond 16u. Vanaf 18 tot 20u. klaasgeschenken in taverne De Klokke (enkel aan vooraf ingeschreven kinderen). Inschrijven bij bestuursleden van Vlaamse Vriendenkring Wielsbeke en/of taverne De Klokke.

18 IZEGEM: Bovenzaal Oud Stadhuis, Korenmarkt 15u.: Anekdoten uit de Senaat, door ere-senator Oswald van Ooteghem. Org.: VVVG-Izegem.

19 BLANKENBERGE: VVVG-Koffietafel, met diamontage over Oud-Blankenberge door dhr. Rouze, samen met tentoonstelling v.d. hobby-klub. Inleg 85 fr. Om 14u. in de Reidsduif, Kerkstraat 218.

24 IZEGEM: Zaal Hoornaert, Kachtemseplein: Sinterklaasfeest. Org.: FVV-Izegem.

BLOEMEN ROUWKRANSSEN
BRUIDSTUILEN
ZAALVERSIERING

FETRA

P.V.B.A.



HEIHOEFSEWEG 1
2520 EDEGEM
Tel.: 03/457.23.89

Wenst u uw handelszaak over te laten?
Zoekt u een handelszaak over te nemen?
Geselecteerde zaken.
Persoonlijke en diskrete bemiddeling

WALTER MAES

Handelsovernamen —
Commercieel advies.

Kapel Milanendreef, 32,
8550 ZWEVEGEM (bij Kortrijk)
Tel.: 056/75.45.59.

Café

In de Groene Poort
Dorp 31, GOOIK
Tel. 02/532.10.21.

Sedert een halve eeuw het Vlaamse trefpunt in het Pajottenland.
Streekbieren, boterhammen, spaghetti en ijs.
Terras, speeltuin, vergaderzaal.
Uitbaters Herman Neukermans en Anita Sorgeloos.
Dinsdag gesloten.

Kostuums naar maat



HERENKLEDING

Vermees

Steenhoudersvest, 52
ANTWERPEN

Wij stellen U voor in exclusiviteit



B.V.B.A. Stassen-Verlinden

Restaurateur Traiteur Banketaannemer

Comberg 29 b 3790 St-Martens-Voeren Tel.: 041/61 11 10

Groepen informeer eens naar onze arrangementen en dagmenu's voor groepen.

*Furon: eerste vermelding van Voeren in 966.

ADVERTENTIE

Cafeteria - Brusselse wafels
Tea-Room - Buffet

Boterstraat 42-44 — 1000 Brussel
Tel. 02/511.26.12



BRABANT

NOVEMBER

9 SINT-PIETERS-LEEUEW: Leeuwse eetteesten in het Parochiecentrum van Zuun, A. Quintusstraat. Vanaf 18u. Kip, Ju, Goulash. Ook op 10/11 vanaf 12u. org.: Volksbelangen S.P. Leeuw.

9 ZAVENTEM: 2de Kaas- en Wijnavond in zaal „De Snuifmolen“, Leuvensesteenweg 194 te St.-Stevens-Woluwe. Van 18 tot 22u. Org.: VU-Groot-Zaventem.

12 LEUVEN: Om 20u.15: Open startvergadering VUJO-KUL met als gastspreker Bart Somers (VU-studiedienst) in het MSI (Ravenstraat, achter Centr. Bib.). Org.: VUJO-KUL.

13 LEUVEN: Arr. Sekretariaat, om 20u.: De Provincieraadsverkiezingen in Brabant. Org.: Vorming & Gemeenschap.

14 BRUSSEL: Schuurke om 20u.: De Provincieraadsverkiezingen in Brabant. Org.: Vorming & Gemeenschap.

15 LENNIK: In de Verzekering tegn de Grote Dorst, om 20u.: De Brabantse Jungle. Org.: Vorming & Gemeenschap.

ADVERTENTIE

AA Tekstieldrukkerij

**Levering van vlaggen,
banieren, masten
en toebehoren.**

Spijker 86
2190 ESSEN
Tel. 03/667.29.73 Fax. 667.55.31

16 ESSENE: Eetfestijn van VU-afdeling Essene, in de Parochiezaal van Essene. Vanaf 18 uur. Ook op 17/11 van 11u.30 tot 16u. Muzikale omlijsting: Yves Sommen — Orgel.

18 LENNIK: Russische avond. Om 20u. in de Raadzaal van het Gemeentehuis te Lennik. Met dia's in overvloeiing en originele achtergrondmuziek. Toegang gratis. Org.: Vlaamse Kring Lennik i.s.m. VTB-VAB.

20 LEUVEN: Arr. Sekretariaat om 20u.: De splitsing van het kiesarrondissement. Org.: Vorming & Gemeenschap.

21 BRUSSEL: Schuurke, om 20u.: De splitsing van het kiesarrondissement. Org.: Vorming & Gemeenschap.

23 LENNIK: N.a.v. Jaarmarkt te Lennik: Leda's Borrelhoekje. Tussen 10 en 14u. mogelijkheid tot drinken van jenever, cointreau of koffie aan democratische prijzen.

27 LEUVEN: Arr. Sekretariaat, om 20u.: De splitsing van het gerechtelijk kiesarrondissement. Org.: Vorming & Gemeenschap.

28 BRUSSEL: Schuurke om 20u.: De splitsing van het gerechtelijk kiesarrondissement. Org.: Vorming & Gemeenschap.

30 LENNIK: Daguitstap van de Vriendenkring Leda-Lennik, i.s.m. FACW. Naar het kollokwium en tentoonstelling „Via Orientalis“ (Europalia-Portugal), in de ASLK-gebouwen te Brussel. Vertrek om 9u. Markt te Lennik. Info: 02/532.14.41 bij Anne Buelens.

30 DILBEEK: Jaarlijks VU-Bal + fuif van Groot-Dilbeek (2 zalen). Aanvang: 21u. in het Rekreatiecentrum IJterbeek. Org.: Rob Mando en Punch.

TENERIFE

Zonnig appt. te huur (enkel vanaf 1 maand — niet in juli en aug.). In het centrum van Los Cristianos.
Tel. 03/236.63.81.

ROUW TE MACHELEN

Men meldt ons het overlijden van mevrouw Katharina Decoster-Siebens. De overledene werd geboren in 1904 en was de moeder van de echtgenote van Vic Anciaux en van Lutgart Decoster.

De plechtige uitvaart heeft plaats morgen zaterdag 9 november om 11u.30 in de St.-Gertrudiskerk te Machelen.

De redactie van WIJ biedt de familie haar deelneming in de rouw.

ADVERTENTIE

**Golden spaarboekje
8,75% intrest.
Dagvalutering en geen kosten.
ZAKENKANTOOR
MARTENS - DE KEGEL N.V.**

BRUSSELSTRAAT 61
9400 NINOVE
Tel.: (054) 33.43.47



**VAN KERCKHOVEN \$25\$
KEUKEN- EN WINKELINRICHTING
bvba**

Wouwerstraat 45, Heist-o/d-Berg
Tel.: 015/25.13.55 (bureel)
015/24.45.76 (atelier)
Fax: 015/25.13.44

UW PERSOONLIJKE WENSEN
EN ONS VAKKUNDIG ADVIES VOOR
UW KEUKENS-, WINKELS-
en WOONINRICHTINGEN

STAAN TE UW ER BESCHIKKING:

- gespecialiseerde vakmensen
- binnenhuisontwerpers

WIJ BIEDEN U:

- ★ Maatwerk
- ★ Afwerking in detail
- ★ Apparatuur
- ★ Verzorgde plaatsing en service
- ★ Eerlijke prijzen op Uw en/of onze ontwerpen.

★ Volledig pakket naar wens:
RUWBOUW - AFWERKING - INRICHTING.



11.11.11

**Begraaf de schulden,
niet de derde wereld.**

Brugge bezoeken is ook
kennis maken met het

**Vlaams
Ontmoetingscentrum**

*** De Gulden Spoor**

rechtover uitgang parking

't Zand 22 Brugge

tel. 050.34.30.82

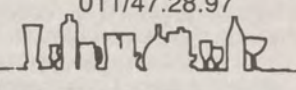
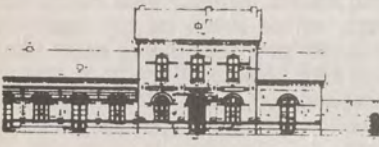
* dranken * restaurant
* snacks * zaal voor 50 pers.

Café & Feestzaal ★
Op Den Saele
Boomstraat 141 3798 z Gravenvoeren



Zitplaatsen feest-
zaal voor 100 per-
sonen - Groepen
en bussen op af-
spraak tegen spe-
ciale prijzen - toe-
ristenmenu 295 fr.

Café Zaal Hotel
— *Cambinus* —
Kloosterstraat 3 • 3960 Bree
011/47.28.97

Taverne „DE BOEMELTREIN”
Vlaams Huis
Streekbieren - Snacks - Ijs - Wafels - Pannekoeken.
Sfeervol treinmeubilair - Ook vergaderruimte.
Weststraat 131 — 9940 SLEIDINE.
Tel.: 091/57.68.46. - Zat. en zond. gesloten.

HOF VAN ENGELAND
bij Guido
hét Vlaams trefpunt in Brussel

Lakensestraat 157 (KVS)
1000 Brussel
tel.: 218.01.27

'tboerenhof
CAFE-RESTAURANT-FRITUUR
Terras - Lunchroom - Coffeeshop
Altamira stone grill
Prijzen voor groepen
op aanvraag.
De Plank 24A
3790 Sint-Martens-Voeren
Tel. 041/81.07.03

**Adverteren in WIJ
rendeert**

02/219.49.30

Probeer eens!

Banketbakkerij
ANTWERPIA
JOOST GOSSYE



Geraardsbergsestraat
38
9300 Aalst
Tel. 053-21.35.33

**RESTAURANT-HOTEL
OVEREINDE**
Salons Raymond
— banketzalen tot 300 personen
— specialiteiten bruiloften en banket-
ten
Overeinde 8 AS
011/65.73.05 - 65.89.40
Bij vertonen van VU-lidkaart:
één aperitief gratis.

Het Palinghuis
Sedert 1910
JAN PAUWELS-DE BRAUWER
Oude Brugstraat 16, 9200 Schoonaarde. Tel. 052-42.32.46

Wekelijkse rustdag vrijdag tot zaterdag 18 uur
Jaarlijks verlof december

De familiezaak met traditie

**Brood- en
banketbakkerij**

R. DE BEULE
Heirbaan 53
2070 BURCHT
Tel.: 03/252.70.98

**SPECIALITEIT VAN ALLE
GELEGENHEIDSGEBAK**

Hostellerie

Petrus

Oerenstraat 13 8190 Alveringem
tel. 058/288 007

Hotel — Restaurant — Feestzaal — Tea-Room

Een gastronomisch kompleks, gelegen op amper 15 min. van de kust, stelt U een zee voor
van kalmte, comfort, keuken, rust, rustiek en romantiek.

Wij bieden U:

- 14 luxe hotelkamers met alle denkbare comfort
- Fijne Franse keuken, à la carte en 8 menu's van 695 fr. tot 1600 fr.
- Een hart voor de kinderen, eigen speelruimten en aangepaste menu's.
- Kamer (2 pers.) met uitgebreid ontbijt: vanaf 1750 fr.
- Eveneens pension en half-pension mogelijkheden.
- Week-end verblijf.

"SEMINARIEMOGELIJKHEDEN" - conferentiezaal met alle nodige multifunctionele apparatuur.

Voor gratis informatiepakket nopens onze mogelijkheden:

Oerenstraat 13 8690 Alveringem tel. 058/288 007

STUDENTENDOPEN

Wat er binnen 'n studentenvereniging (WJ, 25 okt. '91) gebeurt weet ik niet. Wel zijn er van hen onze toekomstige leiders. Maar wat men in Gent wel weet is dat de studenten die iedere donderdagavond de bloemetjes buitenzetten, de buurt terroriseren en mensen hun persoonlijke bezittingen, fietsen, auto's enz. vernield worden. De vuilbakken en zakken worden op straat gegooit, enz., enz...

Iedere donderdagavond is het voor de buurtbewoners een hel. Zijn onze toekomstige leiders zich daar bewust van? Met deze wil ik alle VUJO-studentengroepen vragen om niet mee te doen aan deze vorm van studentenplezier, en ook deze boodschap aan hun medestudenten verkondigen.

Patrick Minnaert, Gent

GEFELICITEERD!

Ik schrijf U op vraag van ons Nationaal Uitvoerend Komitee, als gevolg van een rapport van onze delegatie op de recente EVA-konferentie in Oostende.

Plaid Cymry wenst zijn steun uit te drukken voor de politiek die de Volksunie heeft gevolgd door zich te verzetten tegen de wapenverkoop aan het Midden-Oosten.

Wij stellen deze houding zeer op prijs, en wensen de Volksunie al het mogelijke succes bij de naderende verkiezingen.

Dafydd Williams
algemeen sekretaris Plaid Cymru
Cardydd/Cardiff, Wales

SLORDIGHEID

Voor een paar weken kreeg ik een reclamefolder in de bus van AG-Algemene Verzekeringen te Brussel. Meestal gaan dergelijke folders meteen in vertikaal klasement, mijn oog bleef echter haken aan een zinnetje op de omslag: „Autorisation de fermeture Bruxelles X 10/59". Eéntalig Frans... uiteraard, vanzelfsprekend, de brief werd immers in Bruxelles gepost en in Bruxelles behandeld. En zoals ieder normaal mens weet wordt er in Bruxelles enkel Frans gesproken door de postmannen. Zodoende is er voor AG geen enkele reden om zo'n dienstregeltje ook in het Nederlands op de omslag te drukken.

Mijn besluit: Het zal wel een „vergissing" zijn. Een slordigheidje of in het beste geval waren nou net de omslagen met enkel Nederlandse tekst uitgeput. Ik meen echter dat een grote verzekeringsmaatschappij dergelijke „slordigheden" niet mag begaan. Ik verlies mijn vertrouwen in een slordige verzekeraar en derhalve heb ik mijn makelaar opdracht gegeven om alle AG-polissen op te zeggen.

Is het geen slordigheid dan is het toch zeker een onbeleefdheid tegenover de Ne-

derlandstalige klanten. Ik wens geen klant te blijven bij een verzekeraar die geen eerbied heeft voor mijn taal.

Ik hoop dat we met zijn allen deze plompe onbeschoftheden, deze zogenaamde vergissingen, niet meer nemen en konsekvent overgaan tot regelrechte boycot van zulke ondernemers... ook als we daardoor een stuk uit eigen vlees moeten snijden. Dat soort spelletjes moet nu maar eens definitief gedaan zijn.

Rik De Wever, Berchem

KWAADWILLIG

De perskonferentie van Martens over het sukkelachtig einde van M8 en M9 heeft zijn prestige geen goed gedaan. De teneur van haast alle perscommentatoren, zowel in de Vlaamse als in de franstalige kranten, was zeer negatief. Martens heeft wonden geslaan die hem, zijn partij en Vlaanderen duur

De redactie ontvangt graag brieven voor de lezersrubriek Wederwoord. Naamloze brieven gaan de scheurmand in, evenals scheld- en smaadbrieven. De andere publiceert zij, naargelang er plaats beschikbaar is. De redactie behoudt zich het recht voor brieven in te korten en persklaar te maken zonder de essentie van de inhoud te veranderen. Brieven worden ondertekend met de naam en de plaats van herkomst, tenzij de schrijver verzoekt slechts de initialen te gebruiken. De opinie, vertolkt in een lezersbrief, is niet noodzakelijk deze van de redactie.

zullen te staan komen. als hij nog eerste minister wil blijven, dan zal hij zwaar knieval moeten doen voor de franstaligen die hij beledigd heeft. Ils ont la dent longue, monsieur Martens! En wie zal dat gelag betalen?

Zijn kwaadwillige aanval op de Volksunie en op Jaak Gabriëls kan niet onbeantwoord blijven. Waar Manu Ruys in een van zijn „korrels" schrijft dat de Volksunie geen schuld draagt is het duidelijk dat de VU niet op de vlucht geslaan is en haar verantwoordelijkheid niet ontweken heeft. Velen verwijten de VU zelfs dat ze veel te lang en veel te nauw met Martens samengewerkt heeft.

Wat Jaak Gabriëls over de tussenkomst van de koning i.v.b. hnet Sabena-Air France-dossier gezegd heeft is héél plausibel. Maar als Martens, bij de eerste geruchten over de te verwachten weigering van de koning om de abortuswetgeving te ondertekenen uitriep: „dat durft hij niet!" dan was dat veel smadelijker voor de koning dan wat Jaak Gabriëls nu gezegd heeft. Iemand die de

koning bijna op straat gezet heeft zou wel wat bescheidener mogen zijn.

Er zou nog veel te zeggen zijn over zijn aanval op de partijvoorzitters die het regeringswerk zagezegd verlammen; er zou nog veel te zeggen zijn over het Barbie-poppetje van Martens dat hij unionistisch federalisme noemt; er zou nog veel te zeggen zijn op zijn verwerping van de konfederatie.

Ter overweging daarover verwijs ik naar het artikel „Kreupele staat" (De Standaard, 18 okt.) en naar de eindaline van „Op de korrel", in dezelfde krant, die luidt als volgt: „Tijdens een recent tv-debat hebben Leo Tindemans, Karel Van Miert en Willy de Clercq erkend, dat het nieuwe Europa een Europa van de staten zal zijn waarin de regio's niet meepraten. Alleen staten tellen in Europa", zeiden zij. Als dat zo is, verdient de overweging „niet te denken aan een Vlaamse regio maar aan een Vlaamse Staat".

F. Van Brabant, Hasselt

DE „HENGSELS" VAN MARTENS

Toen Wilfried Martens dank zij zijn peetvader VdB voor de eerste keer premier was geworden, heeft hij verklaard (BRT-aktueel) dat „hij zich zou verzetten tegen hen die België uit zijn hengsels zouden willen lichten".

Het is jammer dat deze belangrijke verklaring van een stropier die de plaats van boswachter kreeg, niet werd opgenomen in het jongste boek van Hugo De Ridder.

Dat Wilfried Martens zijn Vlaamse geloof zelfs wilde verloochenen tot de diepste vernedering hebben we gezien toen hij België in zijn hengsels wilde verstevigen door in Brussel te gaan hengelen naar franskljonse stemmen.

Hij weze nu echter getroost, want ook de politieke vijanden van de VU doen nu beroep op de franstaligen in het Brussels. Vandaag lezen we in de pers dat het V. Blok zo erg van zijn zuiver ideaal is afgeweken dat het juist wil doen als Wilfried Martens: franstaligen stemmen zoeken.

Na zijn echtgenote speelt Wilfried Martens mee in de unionistische (koninklijke?) groep Coudenberg, waartoe, buiten de baatzokers en gegijzelden door de macht, ook belangrijke vertegenwoordigers zitten van de economische kollaboratie en gewezen leden van de Hitlerjeugd zitten. Het scheelde niet veel of het land dat ze nu zo beminnen, wat toen voor goed uit zijn hengsels gelicht.

Nu weet elke oprechte Vlaams-nationalist dat die „hengels" voor Vlaamsgezinden van zeer bijkomstig belang zijn. Haar gezond verstand (of is het leepheid?) spoort hen echter aan voor een partij (de Volksunie) te stemmen, die tenminste één vogel in de hand (bruikbare politieke macht) heeft.

M.C. Vandamme, Oostende

AANBEVOLEN HUIZEN

N.V. BERT Cars en Trucks

Assesteenweg 101-103
TERNAT

Tel.: 02/582.13.12
02/582.04.10

Verdeler

VOLKSWAGEN - AUDI - PORSCHE 944

Diensten: verhuur lange termijn: D'IETEREN LEASE
Depannage dag en nacht - tel. 02/452.67.26

Personenwagens, vrachtwagens en carrosserie

Houtzagerij DE ROOSE N.V.

Algemene hout- en platenhandel
Schaverij

AFD. NINOVE - 9400
Steenweg naar Aalst 496
Tel.: 053-66.83.86

AFD.: OKEGEM - 9471
Leopoldstraat 114
Tel.: 054-33.17.51
054-33.11.49

DE PRIJSBREKER

van het goede meubel

Groenstraat 84, 2000 Antwerpen tel. 03/236.45.31

Open van 10 tot 19 u.

Maandag gesloten

Alle trofeeën, wimpels, bekens,
speldjes, badges, enz.

ESOX - STAN PHILIPS

Panorama 36
1780 WEMMEL
Tel. 02/460.68.93

Guido NUYTTENS

Longtinstraat 126
1090 Brussel

SANITAIR - ZINK
ROOFING
LOODGIETERIJ
GASVERWARMING

Tel. 426.19.39

PROMO PUZZLE

Kies zelf het onderwerp
van uw puzzel

Daniël Cortier
Tel. 02/428.69.84
Fax 02/425.98.86

FRANSSENS OPTIEK:

Silhouette
Marwitz
Rodenstock

Herentalsebaan 340, Deurne-Z.
Tel. 03-321.08.96

Kerkstraat 44, Antwerpen
Tel. 03-235.64.75

nv de winne-fabrisac

migrostraat 128
'B 9200 schoonaarde
dendermonde
052/42 33 04 - 42 39 16

drukkerij

typo - offset - repro
enveloppen - rx enveloppen
kettingformulieren
boekdruk - direct mail



GELD

Onmiddellijk te bekomen bij

FRANS VAN MOORTER
Vijfhuizen 6, Erpe

Nieuw telefoonnummer:
053/80.10.09

PVBA J. BORREMANS-COCK & KINDEREN

Algemene Bouwondernemingen

Gentsestraat 238
9500 Geraardsbergen
Tel. 054-41.25.89

Wij bouwen voor u
sleutel op de deur

Freddy en Cecile Vermeersch-Vaesens

Sint-Aarnoutstraat 12
8211 Aatrijke-Zedelgem
☎ 050/20.08.50

algemene decoratiewerken —
schilderen — behangen —
vloerbekledingen — parket —
louverdrape — luxaflex —

SIEMENS

1 INGEKOMEN 8 NOV. 1991

Aqualifting, de schoonheidskuur van Siemens voor uw linnen



Aqualift, de uitvinding van Siemens luidt een nieuw was-tijdperk in: het linnen dirigeert voortaan de wasmachine.

De revolutionaire trommel besproeit het linnen met net voldoende water en zeep. Zo wordt het linnen héél zacht, tot in de kleinste vezel ge-aqualift.

Tevens past het waterniveau zich automatisch aan het gewicht en het absorptievermogen van het wasgoed aan.

Met dit nieuwe systeem bespaart Siemens op magistrale manier tijd, energie, water en detergent. Zelfs linnen oprispen in 30 minuten is voortaan mogelijk!

Op de zachte aqualifting volgt het progressief droogzwieren met intervals. Met tussenpozen wordt het linnen herschikt in de trommel zodat het niet door rekken of wringen beschadigd wordt. Het komt bijna kreukvrij tevoorschijn. Dringend gaan strijken is niet langer een must!



Onze voorsprong geeft u meer tijd om te leven